

AGENCIJA ZA BANKARSTVO REPUBLIKE SRPSKE

I Z V J E Š T A J
O POSLOVANJU I REZULTATIMA RADA
SA FINANSIJSKIM IZVJEŠTAJEM
AGENCIJE ZA BANKARSTVO REPUBLIKE SRPSKE
za period od 01.01.2024 – 31.12.2024. godine

Banja Luka, maj 2025. godine

SADRŽAJ

Skraćenice	1
REZIME.....	2
UVOD	6
I POSLOVANJE AGENCIJE ZA BANKARSTVO REPUBLIKE SRPSKE	7
1. DIREKCIJA	13
1.1. Edukacija.....	14
2. JEDINICA ZA NADZOR	18
2.1. Sektor za nadzor institucija bankarskog sistema	18
2.1.1. Odjeljenje za nadzor velikih banaka.....	18
2.1.2. Odjeljenje za nadzor srednjih i malih banaka	18
2.1.3. Odjeljenje za nadzor nedepozitnih finansijskih organizacija (mikrokreditne organizacije – MKO i davaoci lizinga – DL)	22
2.1.4. Odjeljenje za nadzor sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma i nadzor obavljanja platnog prometa u bankarskom sistemu	24
2.1.5. Odjeljenje za nadzor obezbjeđenja zaštite prava korisnika finansijskih usluga u bankarskom sistemu	26
2.1.6. Odjeljenje za nadzor internih modela banaka	27
3. SEKTOR ZA PRAVNE POSLOVE.....	29
4. JEDINICA ZA RESTRUKTURIRANJE	32
5. SEKTOR ZA IZVJEŠTAVANJE, REGULATIVU I MEĐUNARODNU SARADNJU	34
5.1. Razvoj i unapređenje regulatornog okvira kojim se reguliše rad banaka i drugih subjekata bankarskog sistema.....	34
5.2. Razvoj i unapređenje izvještajnog okvira kojim je regulisan rad banaka u 2024. godini	36
5.3. Aktivnosti podrške nadzoru	37
5.4. Aktivnosti razvoja i međunarodne saradnje.....	37
5.4.1. Implementacija projekta jačanja kapaciteta Agencije za bankarstvo	38
5.4.2 Implementacija projekta pružanja tehničke pomoći od strane drugih međunarodnih institucija	38
6. OMBUDSMAN ZA BANKARSKI SISTEM	39
6.1. Prigovori, upiti i drugi podnesci korisnika finansijskih usluga.....	39
6.2. Aktivnosti saradnje sa drugim organima i organizacijama radi unapređenja okvira zaštite korisnika finansijskih usluga.....	42
7. SEKTOR ZA INFORMACIONO-KOMUNIKACIONE TEHNOLOGIJE	44
7.1. Upravljanje informacionim sistemom Agencije	44
7.2. Nadzor informacionih sistema u bankama.....	44
8. ODJELJENJE ZA ZAJEDNIČKE POSLOVE.....	46
8.1. Poslovi javnih nabavki.....	46
8.2. Kancelarijski poslovi, poslovi zaštite na radu, zaštite od požara i održavanja objekata i materijalno-tehničkih sredstava	46
II FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ za period 01.01. do 31.12.2024. godine.....	48
MIŠLJENJE NEZAVISNOG REVIZORA	64

Skraćenice

Agencija	Agencija za bankarstvo Republike Srpske
AOD BiH	Agencija za osiguranje depozita BiH
BiH	Bosna i Hercegovina
BSCEE	Grupa bankarskih supervizora centralne i istočne Evrope (Banking Supervisors from Central and Eastern Europe)
DL	Davalac lizinga
EBA	Evropsko regulatorno tijelo za bankarstvo (European Banking Authority)
EC	Evropska komisija (European Commission)
ECB	Evropska centralna banka (European Central Bank)
EU	Evropska unija
MKO	Mikrokreditna organizacija
MKD	Mikrokreditno društvo
MKF	Mikrokreditna fondacija
MRS	Međunarodni računovodstveni standardi
MSFI	Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja
SREP	Postupak nadzornog pregleda i procjene (Supervisory Review and Evaluation Process)
FINREP	Finansijsko izvještavanje (Financial Reporting)
FBA	Agencija za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine
FBiH	Federacija Bosne i Hercegovine
CEF	Centar za izvrsnost u finansijama (Center for Excellence in Finance)
IKT	Informaciono – komunikacione tehnologije
CB BiH	Centralna banka Bosne i Hercegovine
ŠKO	Štedno-kreditna organizacija
WB	Svjetska banka (World Bank)
IMF	Međunarodni monetarni fond (International Monetary Fund)
ICAAP	Postupak interne procjene adekvatnosti kapitala u bankama (Internal Capital Adequacy Assessment Process)
ILAAP	Postupak interne procjene adekvatnosti likvidnosti u bankama (Internal Liquidity Adequacy Assessment Process)
NSFR	Koeficijent neto stabilnih izvora finansiranja (Net Stable Funding Ratio)
OECD	Organizacija za ekonomska saradnju i razvoj (Organization for Economic Cooperation and Development)
ZOB	Zakon o bankama Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 04/17, 19/18, 54/19 i 63/24)
UB BiH	Udruženje banaka Bosne i Hercegovine

REZIME

Bankarski sistem Republike Srpske čine banke, MKO, DL i druge finansijske organizacije čije se osnivanje i poslovanje uređuje posebnim zakonima kojima je propisano da Agencija izdaje dozvole ili odobrenja za rad, nadzire poslovanje i vrši druge poslove u vezi s njima.

Nadležnosti Agencije su propisane Zakonom o Agenciji za bankarstvo Republike Srpske, a osnovni cilj Agencije jeste očuvanje i jačanje stabilnosti bankarskog sistema, te unapređenje njegovog sigurnog, kvalitetnog i zakonitog poslovanja.

U cilju očuvanja stabilnosti bankarskog sektora, pravovremenog odgovora na ublažavanje rizika izazvanog rastom referentnih kamatnih stopa, inflacije i drugim poremećajima, te efektima istih na bankarski sektor Republike Srpske, Agencija je usvojila Odluku o privremenim mjerama za ublažavanje rizika rasta kamatnih stopa¹ koja je objavljena u oktobru 2022. godine. Kroz praćenje efekata predmetne odluke, kao i zbog i dalje izražene geopolitičke nestabilnosti koja utiče na kretanje referentnih kamatnih stopa koje mogu imati uticaj na bankarski sektor Republike Srpske, Agencija je u 2024. godini donijela odluku da se rok primjene predmetne odluke produžava do 31.12.2025. godine, sa ciljem umanjivanja rizika po bankarski sektor Republike Srpske, te izbjegavanja negativnih posljedica koje mogu nastati kroz rast učešća nekvalitetne aktive. Imajući u vidu nadzornu i regulatornu funkciju u okviru svojih nadležnosti propisanih zakonom, Agencija je smatrala potrebnim preventivno djelovati i smanjiti moguće negativne efekte značajnog rasta kamatnih stopa na korisnike bankarskih usluga, bankarski sistem i ekonomiju Republike Srpske.

U cilju ublažavanja rizika koji proističe iz izloženosti banaka prema stranim centralnim vladama i centralnim bankama, a usljed poremećaja na globalnim finansijskim tržištima, Agencija je usvojila Odluku o privremenim mjerama za ograničavanje izloženosti² koja je objavljena u aprilu 2023. godine i kojom je propisano ograničenje do kojeg se banke sa sjedištem u Republici Srpskoj mogu izložiti prema pomenutim inostranim institucijama. Kroz praćenje efekata predmetne odluke, te i dalje izraženih rizika na globalnim finansijskim tržištima koji mogu imati uticaj na bankarski sektor Republike Srpske, Agencija je u 2024. godini donijela odluku da se rok primjene odluke produžava do 31.12.2025. godine, te je donijela odluku o dodatnom ograničenju do kojeg se banke sa sjedištem u Republici Srpskoj mogu izložiti prema pomenutim inostranim institucijama, kako bi banke, u slučaju potencijalnih rizika, nastavile nesmetano i u kontinuitetu da finansiraju rast privredne aktivnosti Republike Srpske.

Iako je bankarski sektor Republike Srpske adekvatno kapitalizovan, otpornost banaka je nešto što u kontinuitetu treba jačati, te je Agencija u 2024. godini donijela Odluku o privremenoj mjeri za očuvanje kapitala banke³ kao mjeru koja može ublažiti ili neutralisati efekte neočekivanih šokova na privredu i finansijski sistem Republike Srpske. Ova odluka je donijeta radi povećanja otpornosti banaka, očuvanja stabilnosti bankarskog sektora te održavanja ukupne stabilnosti finansijskog sistema Republike Srpske. Odluka se primjenjuje u vidu mjere jačanja kapitalne osnove banaka u uslovima ekonomske nestabilnosti gdje su banke dužne dobiti prethodnu saglasnost Agencije za isplatu dobiti.

Usljed dešavanja iz 2024. godine koja su vezana za uvrštavanja fizičkih i pravnih lica iz Republike Srpske na liste sankcija Kancelarije za kontrolu strane imovine Ministarstva finansija Sjedinjenih Američkih Država (OFAC), a koja su rezultirala ograničenjima i raskidanju ugovora o uslugama platnog prometa od strane banaka sa korisnicima, te posljedično otežanim uslovima poslovanja i otežanom ekonomskom situacijom za navedena fizička i pravna lica i njihove zaposlene, Agencija je u kontinuitetu preduzimala mjere u okviru zakonskih ovlaštenja koja su joj data, uvažavajući odredbe Zakona o Agenciji za bankarstvo Republike Srpske, ZOB-a, Zakona o obligacionim odnosima, Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti te drugih zakonskih propisa, u cilju zaštite korisnika bankarskih usluga.

U skladu sa nadležnostima Agencije, a u cilju očuvanja stabilnosti bankarskog sektora Republike Srpske, Agencija je u 2024. godini donijela tri odluke koje će dodatno ojačati bankarski sektor u cjelini i to Odluku o privremenim mjerama za odobravanje olakšica fizičkim licima za izmirenje kreditnih obaveza⁴, Odluku o privremenim mjerama za odobravanje olakšica pravnim licima za izmirenje kreditnih obaveza⁵, te Odluku o privremenim mjerama mikrokreditnim organizacijama za odobravanje olakšica fizičkim licima za

¹ „Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 98/22,35/23,101/23, 45/24 i 95/24

² „Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 35/23, 45/24 i 84/24

³ „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 84/24

⁴ „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 84/24

⁵ „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 95/24

izmirenje kreditnih obaveza⁶, kojima se propisuju privremene olakšice fizičkim i pravnim licima u procesu izmirenja kreditnih obaveza. Odlukama su definisane posebne mjere koje se mogu odobriti fizičkim i pravnim licima (moratorijum, odnosno odgoda u otplati kreditnih obaveza na definisani period, uvođenje grejs perioda za otplatu glavnice kreditnih obaveza, produženje krajnjeg roka za otplatu, prilagođavanje plana otplate srazmjerno smanjenju izvora za otplatu ili nekom drugom relevantnom parametru koji odredi banka) s ciljem ublažavanja negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih otežanim uslovima poslovanja privrednih društava koja su pogođena teškom ekonomskom situacijom i kojima je ograničeno poslovanje.

U skladu sa Zakonom o elektronskom novcu u Republici Srpskoj, Agencija je u 2024. godini usvojila set podzakonskih akata koji čini dvanaest odluka i instrukcija kojima se uređuje rad i omogućava licenciranje društava za izdavanje elektronskog novca. Ovim podzakonskim aktima uspostavlja se regulatorni okvir kojim se dodatno uređuje domaće tržište i uvode savremene finansijske usluge sa međunarodnog tržišta, te stvaraju regulatorni preduslovi za razvoj novih digitalnih finansijskih usluga na domaćem tržištu putem uređenja procesa dobijanja dozvole i poslovanja društava za izdavanje elektronskog novca. Usvajanjem podzakonskih akata od strane Agencije definišu se i propisuju opšti kriterijumi u postupku izdavanja dozvole za obavljanje poslova izdavanja elektronskog novca, poslovanje i regulatorni zahtjevi koje mora da ispunjava društvo za izdavanje elektronskog novca u cilju osiguranja stabilnog i sigurnog poslovanja, nadzor nad obavljanjem poslova izdavanja elektronskog novca, te precizirane obaveze redovnog izvještavanja i vanrednih obavještenja o poslovanju subjekata nadzora.

U februaru 2024. godine usvojen je novi Zakon o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti⁷ koji je stupio na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH". Ovim Zakonom su, između ostalog, propisane mjere i postupci u finansijskom i nefinansijskom sektoru koje se preduzimaju s ciljem sprečavanja i otkrivanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti na osnovu procjene rizika, obveznici sprovođenja mjera i postupaka koji su dužni da postupaju po ovom zakonu, te nadzor nad obveznicima koji se preduzima radi sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, na osnovu procjene rizika.

Agencija je, odmah po usvajanju ovog Zakona, usvojila novu Odluku o upravljanju rizikom od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti⁸ kao i dodatne podzakonske akte u vidu Smjernica za analizu i procjenu rizika u primjeni Odluke o upravljanju rizikom od pranja novca i finansiranje terorističkih aktivnosti⁹ i Smjernica za identifikaciju stvarnog vlasnika¹⁰. Ovim podzakonskim propisima Agencija je, između ostalog, propisala minimum obima i sadržaja aktivnosti obveznika na sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, postupke procjene rizika kao i upravljanje izdvojenim ili posebnim rizicima, način provođenja mjera identifikacije i praćenja transakcija i klijenata, i dr.

ZOB je propisano da Agencija utvrđuje listu sistemski značajnih banaka u Republici Srpskoj, u skladu sa metodologijom prethodno zajednički usaglašenom sa Agencijom za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine, Centralnom bankom Bosne i Hercegovine i Agencijom za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine. Agencija je pokušala da usvoji predmetne podzakonske akte još 2018. godine, ali nije uspjela jer nije postojao konzenz svih strana. Agencija je 2024. godine ponovo pokrenula ovu inicijativu, i uvažavajući odredbe ZOB kojim je propisano da banka održava zaštitne slojeve kapitala na način propisan aktima Agencije, te uvažavajući i ispunjavajući odredbe ZOB kojim se propisuju zahtjevi za metodologiju za utvrđivanje sistemski značajnih banaka i drugi zahtjevi za sistemski značajne banke, Agencija je u 2024. godini usvojila Odluku o zaštitnom sloju kapitala za sistemski značajne banke¹¹ i Odluku o metodologiji za utvrđivanje sistemski značajnih banaka i zaštitnog sloja kapitala za sistemski značajne banke¹². Ovim odlukama se propisuje način utvrđivanja sistemski značajnih banaka u Republici Srpskoj i zahtjevi za održavanje zaštitnog sloja kapitala za sistemski značajne banke čime se dodatno jača kapitalna osnova banaka. Pomenute odluke predstavljaju važne odluke koje je Agencija donijela, uvažavajući prethodne godine osporavanja samostalnog donošenja predmetnih odluka sa jedne strane, i sa druge strane odluke koje su usvojene su u skladu sa odredbama ZOB, prihvaćene od strane Centralne banke Bosne i Hercegovine, Agencije

⁶ „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 95/24

⁷ „Službeni glasnik BiH“ broj 13

⁸ „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 22/24

⁹ Broj: D-4/24 od 20.03.2024. godine

¹⁰ Broj: D-5/24 od 20.03.2024. godine

¹¹ „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 109/24

¹² „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 109/24

za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine i Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine, što daje dodatnu težinu važnosti donesenih odluka.

U svrhu usklađivanja bankarskih standarda i praksi u Republici Srpskoj sa istima u Evropi i svijetu, tačnije evropskim direktivama i bazelskim standardima, Agencija je u toku 2024. godine donijela i usvojila i druge podzakonske akte kojima se uređuje segment adekvatnosti kapitala banke, mjerenje kamatnog rizika u bankarskoj knjizi i izvještavanje o istom, poslovanju banaka sa licima u posebnom odnosu sa bankom, utvrđivanja kapitalnih preporuka za banke i dr, kako bi pravovremeno i efikasno preduzela neophodne aktivnosti za održavanje usklađenosti sa EU regulativom.

Pored aktivnosti na donošenju podzakonske regulative koju usvaja, Agencija je u toku 2024. godine u kontinuitetu aktivno učestvovala u izradi prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o bankama Republike Srpske. U skladu sa definisanim rokovima, sagledana su predložena rješenja i dostavljani su komentari te prijedlozi izmjena i dopuna na razmatranje Ministarstvu Finansija Republike Srpske. Ovim Zakonom se vrši se dodatno usklađivanje sa zahtjevima evropskih direktiva za bonitetnu superviziju i restrukturu banaka, uz uvažavanje dostignutog stepena razvoja bankarskog sektora Republike Srpske, u cilju očuvanja statusa ekvivalentnosti regulatornog i nadzornog okvira za banke sa regulativom EU, te se unapređuju pojedina područja u pravcu jačanja odredaba postojećeg ZOB.

Aktivnosti nadzora banaka koje je Agencija provodila u 2024. godini obavljane su na osnovu zakonskih i podzakonskih propisa, profesionalnih pravila i normi zasnovanih na osnovnim principima za efikasan nadzor banaka i standardima shodno bazelskim principima i EU direktivama za bankarsku superviziju. Agencija je vršila nadzor banaka kroz obavljanje aktivnosti posrednog i neposrednog nadzora.

U dijelu posrednog nadzora u 2024. godini obavljene su aktivnosti vezane su za redovni godišnji nadzorni pregled i ocjenu banaka (SREP) sa finansijskim podacima na 31.12.2023. godine za banke za koje je Planom rada Agencije predviđeno da se radi SREP procjena, aktivnosti vezane za procjenu uspostavljenog procesa interne procjene adekvatnosti kapitala – ICAAP i procesa interne procjene adekvatnosti likvidnosti – ILAAP u bankama u skladu sa Planom rada Agencije za 2024. godinu, kvartalni pregled SREP indikatora, analize promjena i izrada kvartalnih analiza prilagođenih SREP metodologiji, pregled i ocjenjivanje planova oporavka, pregled i kontrola regulatornih izvještaja i druge relevantne dokumentacije dostavljene od strane banaka, pregled izvještaja o obavljenoj spoljnoj reviziji finansijskih izvještaja banaka i izvještaja za potrebe Agencije za 2023. godinu, provođenje postnadzornih postupaka i kontinuirano praćenje izvršenja ranije naloženih mjera, te ostale aktivnosti iz oblasti posrednog nadzora banaka.

Neposredni nadzor vršen je na licu mjesta, odnosno u samim bankama, kroz nadzorni ciklus čiji je okvir definisan ZOB i Zakonom o Agenciji za bankarstvo Republike Srpske, odlukama i Planom rada Agencije i drugim propisima koji regulišu poslovanje banaka. Proces neposrednog nadzora obuhvata niz složenih aktivnosti, na osnovu kojih se donose zaključci i ocjene o kvalitetu poslovanja banke, utvrđuju se slabosti i nepravilnosti, odnosno neusklađenosti sa propisima, vrši ocjena kvaliteta upravljanja rizicima u poslovanju banaka i daju prijedlozi za donošenje rješenja sa nadzornim mjerama prema bankama i odgovornim licima, a sve sa ciljem održavanja sigurnosti i stabilnosti bankarskog sektora Republike Srpske. U 2024. godini poseban akcenat u obavljenim neposrednim nadzorima banaka je bio usmjeren na upravljanje kreditnim rizikom, upravljanje rizikom likvidnosti, sistem upravljanja i sistem upravljanja rizicima, kapital banke, kao i izvršenje naloženih mjera.

U izvještajnom periodu Agencija je sprovodila redovan posredni i neposredni nadzor MKO shodno Zakonu o mikrokreditnim organizacijama, podzakonskim aktima Agencije kao i drugim relevantnim zakonskim propisima, standardima opreznog poslovanja, dobrim praksama i internim aktima MKO. Nadzor MKO obuhvata održavanje minimalnih standarda poslovanja, adekvatnost sistema upravljanja i rad organa MKO, stanje i održavanje kapitala/uloga MKO, kvalitet kreditnog portfolija, likvidnost, profitabilnost, poslovanje s povezanim licima. Neposredni nadzor je vršen kroz nadzor sveobuhvatnog poslovanja i nadzor izvršenja mjera po ranije izdatim rješenjima Agencije. Posredni nadzor je vršen kroz praćenje izvještaja i izradu kvartalnih analiza za MKO. Osim redovnih aktivnosti provođenja kontinuiranog nadzora MKO i DL, u toku 2024. godine sprovedene su aktivnosti na izmjeni i dopuni postojeće podzakonske regulative, izradi nove podzakonske regulative, te unapređenju i poboljšanju informatičke podrške novim izvještajnim formama što je u funkciji efikasnijeg i efektivnijeg nadzora.

U toku 2024. godine sproveden je posredni i neposredni nadzor informacionih sistema u bankama u skladu sa odredbama ZOB, Odluke o upravljanju informacionim sistemom u bankama, te drugim podzakonskim aktima Agencije. Neposredni nadzor je obuhvatio nadzor upravljanja rezervnim kopijama podataka, nadzor

izvršenja naloženih mjera, testiranje plana oporavka informacionog sistema i elektronsko bankarstvo. Posredni nadzor se obavljao kontinuirano analizom redovnih izvještaja o upravljanju informacionim sistemima, posebno u dijelu podataka o incidentima s obzirom na porast sajber prijetnji i napada, te procjenom IKT rizika u okviru SREP procesa za banke sa sjedištem u Republici Srpskoj.

U segmentu restrukturiranja banaka u izvještajnom periodu, najznačajnije aktivnosti odnosile su se na sprovođenje posredne kontrole banaka sa sjedištem u Republici Srpskoj gdje je predmet kontrole bio izvršenje naloženih mjera, shodno obavljenim kontrolama utvrđivanja postojanja prepreka za sprovođenje postupka restrukturiranja, te postupanje banaka prema odredbama podzakonskih akata Agencije. U toku izvještajnog perioda, u skladu sa podzakonskim aktima Agencije, utvrđene su kritične funkcije za svih osam banaka kojima je Agencija izdala dozvolu za rad, te su ažurirani planovi restrukturiranja koji se na njih odnose. Značajne aktivnosti Jedinice su se odnosile i na unapređenje podzakonskih akata iz oblasti restrukturiranja banaka. Agencija je učestvovala na redovnom godišnjem sastanku sa evropskim regulatorom za sanaciju banaka, te na koledžu za sanaciju banaka u organizaciji Jedininstvenog odobra za sanaciju banaka.

U dijelu poslova Ombudsmana za bankarski sistem Republike Srpske koji se odnose na zaštitu korisnika finansijskih usluga, u izvještajnom periodu zaprimljeno je 146 prigovora, što ukazuje na porast broja zaprimljenih prigovora u odnosu na isti period prethodne godine. Prema vrsti finansijskih usluga najveći broj prigovora odnosi se na kreditne poslove, elektronske instrumente plaćanja i poslove platnog prometa. Do 31.12.2024. godine u Ombudsmanu su zaprimljena 232 različita upita, molbe ili zahtjeva za davanje obrazloženja, mišljenja ili uputstava u vezi sa pravima i obavezama korisnika ili drugih učesnika pravnog posla i različitim finansijskim proizvodima, te u vezi sa primjenom normi prava, kao i tri upita pravnih lica, jedne advokatske kancelarije i jednog davaoca usluge, na koje su dati obrazloženi odgovori, uputstva ili mišljenja. U odnosu na isti period prošle godine povećan je broj lica koja su se obratila u Ombudsman radi dobijanja potrebnih odgovora o različitim pitanjima.

U nastavku projekta Agencije kojim se provode aktivnosti sa ciljem unapređenja finansijske pismenosti, znanja i položaja korisnika finansijskih usluga, izrađeni su edukativni video materijali o novim uslugama na bankarskom tržištu i o novim standardima poslovanja finansijskih institucija, koji su predstavljeni javnosti putem internet stranice Agencije. Ombudsman je održavao i edukativna predavanja o korišćenju finansijskih proizvoda i usluga učenicima završnih razreda u srednjim školama u Republici Srpskoj, u svrhu poboljšanja finansijskih vještina učenika.

Na internet stranici Agencije nalaze se sve odluke i informacije koje je donijela Agencija (iste se redovno ažuriraju), te niz korisnih informacija za korisnike finansijskih usluga i druge korisnike.

Agencija kvartalno objavljuje Izvještaj o stanju u bankarskom sistemu Republike Srpske koji daje sve relevantne informacije i podatke o finansijskim organizacijama koje posluju u Republici Srpskoj, a koje su pod nadzorom Agencije.

UVOD

U skladu sa članom 39. stav 1. Zakona o Agenciji za bankarstvo Republike Srpske¹³ i članom 32. stav 1. Statuta Agencije za bankarstvo Republike Srpske¹⁴, Agencija podnosi Narodnoj skupštini Republike Srpske godišnji izvještaj o poslovanju i rezultatima rada sa finansijskim izvještajem Agencije najkasnije do 30. juna tekuće godine za prethodnu godinu. Izvještaj se dostavlja Vladi Republike Srpske do 31. maja tekuće godine za prethodnu godinu.

Upravni odbor Agencije usvojio je Plan rada Agencije za 2024. godinu (u daljem tekstu: Plan rada Agencije) Odlukom broj: UO-35/23 od 26.12.2023. godine, kao i Izmjenu Plana rada Agencije za 2024. godinu Odlukom broj: UO-54/24 od 22.02.2024. godine i Izmjenu Plana rada Agencije za 2024. godinu Odlukom broj: UO-104/24 od 29.10.2024. godine, a u skladu sa Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji poslova Agencije broj: D-31/22 od 25.10.2022. godine i izmjenama i dopunama istog (broj: D-7/23 od 03.04.2023. godine, D-8/23 od 12.05.2023. godine, D-14/23 od 11.07.2023. godine, D-33/23 od 23.11.2023. godine, D-2/24 od 19.02.2024. godine, D-12/24 od 19.04.2024. godine, D-22/24 od 23.09.2024. godine i D-23/24 od 24.10.2024. godine), koji obuhvata poslove u sljedećim organizacionim dijelovima Agencije:

Direkcija

1. Jedinica za nadzor
 - 2.1. Sektor za nadzor institucija bankarskog sistema
 - 2.1. 1 Odjeljenje za nadzor velikih banaka
 - 2.1. 2 Odjeljenje za nadzor malih i srednjih banaka
 - 2.1. 3 Odjeljenje za nadzor nedepozitnih finansijskih organizacija (mikrokreditne, davaoci lizinga i štedno - kreditne)
 - 2.1. 4 Odjeljenje za nadzor sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma i nadzor obavljanja platnog prometa u bankarskom sistemu (SPN i FT i PP)
 - 2.1. 5 Odjeljenje za nadzor obezbjeđenja zaštite prava korisnika finansijskih usluga u bankarskom sistemu (ZPKFU)
 - 2.1. 6 Odjeljenje za nadzor internih modela banka.
2. Sektor za pravne poslove
 - 2.1. Odjeljenje za obradu zahtjeva, prigovora i pravnu podršku
3. Jedinica za restrukturiranje
 - 3.1. Odjeljenje za restrukturiranje banaka i podršku restrukturiranju banaka
4. Sektor za izvještavanje, regulativu i međunarodnu saradnju
5. Ombudsman za bankarski sistem
6. Sektor za informaciono-komunikacione tehnologije
7. Odjeljenje za zajedničke poslove.

Upravni odbor Agencije usvaja ovaj izvještaj, prije datuma određenog za dostavljanje Vladi Republike Srpske.

¹³ „Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 59/13 i 04/17

¹⁴ „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 63/17

I POSLOVANJE AGENCIJE ZA BANKARSTVO REPUBLIKE SRPSKE

U obavljanju poslova iz svog djelokruga Agencija je samostalna i nezavisna, a nadzor nad njenim radom vrši Narodna skupština Republike Srpske.

Organ upravljanja Agencijom je Upravni odbor kojeg čini pet članova, a koje na osnovu prethodno provedenog postupka javne konkurencije u skladu sa zakonom, na prijedlog Vlade Republike Srpske, imenuje Narodna skupština Republike Srpske.

Odlukom Narodne skupštine Republike Srpske broj: 02/1-021-830/23 od 20.07.2023. godine, koja je objavljena 02.08.2023. godine u „Službenom glasniku Republike Srpske“ broj 69/23 i stupila na snagu 03.08.2023. godine, izabran je Upravni odbor Agencije na period od pet godina, kojeg čini pet članova.

Direktor Agencije predstavlja Agenciju, rukovodi radom i odgovoran je za rad Agencije.

Direktora i zamjenika direktora, na osnovu prethodno provedenog postupka javne konkurencije u skladu sa zakonom, na prijedlog Vlade Republike Srpske, imenuje Narodna skupština Republike Srpske. Narodna skupština Republike Srpske je imenovala direktora Agencije na period od pet godina, Odlukom broj: 02/1-021-741/22 od 06.07.2022. godine i zamjenika direktora Agencije na period od pet godina, Odlukom broj: 02/1-021-742/22 od 06.07.2022. godine, koje su objavljene u „Službenom glasniku Republike Srpske“ broj 68/22 i stupile na snagu od 16.07.2022. godine.

U okviru Agencije u skladu sa Zakonom o Agenciji za bankarstvo Republike Srpske i Statutom Agencije uspostavljene su Jedinica za nadzor i Jedinica za restrukturiranje, sa uspostavljenim Odborom za nadzor i Odborom za restrukturiranje.

Rukovodioca Jedinice za nadzor i Jedinice za restrukturiranje, na osnovu prethodno provedenog postupka javne konkurencije u skladu sa Zakonom o Agenciji za bankarstvo Republike Srpske, imenuje Upravni odbor Agencije.

U sastavu Agencije je Ombudsman za bankarski sistem Republike Srpske, kao samostalna organizaciona jedinica, koja promoviše zaštitu prava fizičkih lica korisnika finansijskih usluga.

Na dan 31.12.2024. godine u Agenciji su bila zaposlena 82 radnika.

Aktivnosti Upravnog odbora Agencije

Upravni odbor, kao organ upravljanja Agencijom, preduzima je mjere za efikasno i racionalno obavljanje poslova i zadataka iz nadležnosti Agencije.

U periodu 01.01-31.12.2024. godine Upravni odbor je održao devet sjednica, na kojima je razmatrao i usvojio sljedeće:

❖ pitavanja koja se odnose na poslovanje Agencije:

- Izvještaj Centralne popisne komisije o izvršenom popisu imovine i obaveza Agencije za bankarstvo Republike Srpske na dan 31.12.2023. godine;
- Izvještaj nezavisnog revizora o finansijskim izvještajima Agencije za bankarstvo Republike Srpske na dan 31.12.2023. godine;
- Finansijski izvještaj Agencije za bankarstvo Republike Srpske za period 01.01-31.12.2023. godine; za period 01.01-31.03.2024. godine; za period 01.01-30.06.2024. godine; za period 01.01-30.09.2024. godine;
- Izvještaj o poslovanju i rezultatima rada sa finansijskim izvještajem Agencije za bankarstvo Republike Srpske za period od 01.01-31.12.2023. godine; za period 01.01-30.06.2024. godine;
- Izvještaj o radu Službe interne revizije u periodu 01.01-31.12.2023. godine; u periodu 01.01-30.06.2024. godine;
- Izmjena Plana rada Agencije za bankarstvo Republike Srpske za 2024. godinu (2);
- Prve izmjene i dopune Plana javnih nabavki za 2024. godinu;
- Pravilnik o dopuni Pravilnika o radu;

- Pravilnik o dopuni Pravilnika o platama, naknadama i drugim primanjima u Agenciji za bankarstvo Republike Srpske;
- Odluka o raspoređivanju viška prihoda nad rashodima iz 2023. godine;
- Odluka o rashodovanju opreme i sitnog inventara Agencije za bankarstvo Republike Srpske;
- Pravilnik o uslovima i načinu korišćenja službenih vozila i vozila u privatnom vlasništvu u službene svrhe;
- Odluka o uslovima i postupku sporazumnog prestanka radnog odnosa uz isplatu stimulativne otpremnine;
- Plan rada Agencije za bankarstvo Republike Srpske za 2025. godinu;
- Finansijski plan za 2025. godinu;
- Plan javnih nabavki za 2025. godinu;
- Plan rada Službe interne revizije za 2025. godinu

❖ pitanja koja se odnose na poslovanje banaka, MKO i društava za izdavanje elektronskog novca:

- Izvještaj o stanju u bankarskom sistemu Republike Srpske za period 01.01-31.12.2023. godine; 01.01-31.03.2024. godine; 01.01-30.06.2024. godine; 01.01-30.09.2024. godine;
- Odluka o obliku i sadržaju izvještaja koje mikrokreditne organizacije dostavljaju Agenciji za bankarstvo Republike Srpske;
- Odluka o provođenju nadzora davalaca lizinga i preduzimanju mjera nadzora;
- Odluka o obliku i sadržaju izvještaja koje davaoci lizinga dostavljaju Agenciji za bankarstvo Republike Srpske;
- Odluka o upravljanju rizikom od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti;
- Odluka o stopi i načinu održavanja zaštitnog sloja kapitala za strukturni sistemski rizik;
- Odluka o izmjenama i dopuni Odluke o izvještavanju o adekvatnosti kapitala banke;
- Odluka o izmjenama Odluke o privremenim mjerama za ograničavanje izloženosti (2);
- Odluka o izmjeni Odluke o privremenim mjerama za ublažavanje rizika rasta kamatnih stopa (2);
- Odluka o dopuni Odluke o načinu sprovođenja kontrole i nalažanja mjera u svrhu izvršavanja zadataka i ciljeva iz nadležnosti restrukturiranja banaka;
- Odluka o privremenoj mjeri za očuvanje kapitala banke;
- Odluka o privremenim mjerama za odobravanje olakšica fizičkim licima za izmirenje kreditnih obaveza;
- Odluka o jedinstvenoj tarifi po kojoj se naplaćuju naknade od društava za izdavanje elektronskog novca za obavljanje poslova Agencije za bankarstvo Republike Srpske;
- Odluka o privremenim mjerama za odobravanje olakšica pravnim licima za izmirenje kreditnih obaveza;
- Odluka o privremenim mjerama mikrokreditnim organizacijama za odobravanje olakšica fizičkim licima za izmirenje kreditnih obaveza;
- Odluka o izračunavanju kapitala i izvještavanju o kapitalu i kapitalnom zahtjevu društava za izdavanje elektronskog novca;
- Odluka o načinu provođenja nadzora društava za izdavanje elektronskog novca i preduzimanju mjera nadzora;
- Odluka o obavljanju spoljne revizije društva za izdavanje elektronskog novca;
- Odluka o izvještajima koja društva za izdavanje elektronskog novca dostavljaju Agenciji za bankarstvo Republike Srpske;
- Odluka o sistemu upravljanja i sistemu unutrašnjih kontrola društva za izdavanje elektronskog novca;
- Odluka o upravljanju eksternalizacijom društava za izdavanje elektronskog novca;

- Odluka o uslovima i postupku izdavanja i prestanka važenja dozvole za izdavanje elektronskog novca društvima koja obavljaju djelatnost izdavanja elektronskog novca u Republici Srpskoj;
- Odluka o uslovima i postupku izdavanja prethodne saglasnosti za obavljanje funkcije rukovodioca izdavaoca elektronskog novca;
- Odluka o uslovima i postupku izdavanja saglasnosti za osnivanje poslovne jedinice u Republici Srpskoj i izvan Republike Srpske društvu za izdavanje elektronskog novca sa sjedištem u Republici Srpskoj i za osnivanje poslovne jedinice u Republici Srpskoj društvu za izdavanje elektronskog novca sa sjedištem u Federaciji Bosne i Hercegovine ili Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine;
- Odluka o uslovima i postupku izdavanja prethodne saglasnosti za sticanje kvalifikovanog učešća u društvima koja obavljaju djelatnost izdavanja elektronskog novca u Republici Srpskoj;
- Odluka o poslovanju banaka sa licima u posebnom odnosu sa bankom;
- Odluka o izmjeni Odluke o obavljanju spoljne revizije u bankama;
- Odluka o metodologiji za utvrđivanje sistemski značajnih banaka i zaštitnog sloja kapitala za sistemski značajne banke;
- Odluka o zaštitnom sloju kapitala za sistemski značajne banke;
- Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o postupku nadzornog pregleda i ocjene banaka;
- Odluka o izmjeni Odluke o poslovanju banaka sa licima u posebnom odnosu sa bankom;
- Informacija o sprovedenoj Studiji opravdanosti uspostavljanja regulatornog okvira za sekjuritizaciju i IRB pristup u bankarskom sektoru Republike Srpske.

Aktivnosti Odbora za nadzor

Odbor za nadzor čine direktor, zamjenik direktora, rukovodilac Jedinice za nadzor i dva člana iz reda zaposlenih, koja je imenovao Upravni odbor Agencije. Odborom za nadzor predsjedava direktor Agencije, a u njegovoj odsutnosti zamjenik direktora.

Pitanja koja se razmatraju i način razmatranja na sjednicama Odbora za nadzor utvrđena su Zakonom o Agenciji za bankarstvo Republike Srpske, Statutom Agencije i Poslovnikom o radu Odbora za nadzor, a Odbor za nadzor naročito daje prijedloge direktoru Agencije u vezi sa:

- davanjem i oduzimanjem dozvole za rad bankama, mikrokreditnim organizacijama, štedno-kreditnim organizacijama, davaocima lizinga i drugim finansijskim organizacijama bankarskog sistema;
- preduzimanjem mjera nadzora prema bankama;
- izdavanjem saglasnosti za sprovođenje dobrovoljne likvidacije banke;
- određivanjem liste sistemski važnih banaka;
- davanjem prethodne saglasnosti na statut, odnosno na izmjene i dopune statuta finansijskih organizacija bankarskog sistema;
- odobravanjem statusne promjene u finansijskoj organizaciji bankarskog sistema;
- davanjem ili oduzimanjem saglasnosti za sticanje kvalifikovanog učešća u banci;
- davanjem odobrenja za osnivanje organizacionih dijelova banke i organizacionih dijelova banke sa sjedištem izvan Republike Srpske;
- davanjem ili oduzimanjem saglasnosti za imenovanje člana nadzornog odbora ili uprave banke;
- davanjem procjene plana oporavka banke u smislu primjerenosti i sprovodivosti predloženih mjera za održavanje ili obnavljanje redovnog poslovanja i finansijskog položaja banke;
- davanjem saglasnosti banci za sticanje učešća banke u drugim pravnim licima;
- preduzimanjem mjera prema članovima bankarske grupe;
- donošenjem odluka o drugim značajnim pitanjima vezanim za nadzor finansijskih organizacija bankarskog sistema.

U periodu 01.01-31.12.2024. godine održano je 38 sjednica Odbora za nadzor, na kojima je razmatrano sljedeće:

❖ pitanja koja se odnose na rad banaka:

- rješenje o otklanjanju nepravilnosti i neusklađenosti u poslovanju banaka nakon obavljenog neposrednog i posrednog nadzora (38);

- rješenje o izmjeni rješenja o otklanjanju nepravilnosti u poslovanju banaka (1);
- rješenje o izdavanju prethodne saglasnosti za imenovanje članova Uprave banke (9);
- rješenje o izdavanju prethodne saglasnosti za imenovanje članova Nadzornog odbora (3);
- rješenje o izdavanju prethodne saglasnosti na izmjene i dopune statuta banke (2);
- rješenje za osnivanje organizacionog dijela banke (5);
- rješenje o izdavanju prethodne saglasnosti banci za kupoprodaju materijalno značajnog iznosa plasmana banke (2);
- rješenje o izdavanju pismenog upozorenja za odgovornog člana uprave banke (4);
- analiza poslovanja banaka Republike Srpske (32);
- zaključak o obustavljanju postupka neposrednog nadzora banaka (3);
- rješenje o izmjeni rješenja banaka (2);
- rješenje o izdavanju prethodne saglasnosti na prečišćen tekst statuta banke (1);
- rješenje o izdavanju pismenog upozorenja banci (1);
- odluka o ukupnoj SREP ocjeni banke (5);
- odluka o kategorizaciji banaka za 2025. godinu (1);
- informacija o aktivnostima monitoringa ekvivalencije nadzornog i regulatornog okvira za bankarski sektor od strane European Banking Authority (1);
- informacija o 68. plenarnom sastanku Komiteta eksperata za procjenu mjera protiv pranja novca i finansiranja terorizma (Moneyval) (1).

❖ pitanja koja se odnose na rad MKO:

- rješenje o otklanjanju nepravilnosti u poslovanju MKO (14);
- rješenje o izdavanju prethodne saglasnosti na izmjene i dopune Statuta MKO (7);
- rješenje o izdavanju saglasnosti na izmjene i dopune Odluke o osnivanju MKO (1);
- rješenje o izdavanju saglasnosti na izmjene i dopune Ugovora o osnivanju MKO (4);
- rješenje o stavljanju van snage rješenja MKO (2);
- zaključak o obustavljanju postupka nadzora poslovanja MKO (7);
- analiza poslovanja MKO (60);
- rješenje o izdavanju prethodne saglasnosti na Statut MKO (2);
- rješenje o izdavanju saglasnosti na Odluku o osnivanju MKO (1);
- rješenje o izdavanju saglasnosti na Ugovor o osnivanju MKO (1);
- rješenje o izdavanju saglasnosti na prečišćeni tekst Statuta MKO (1).

❖ pitanja koja se odnose na rad DL:

- rješenje o otklanjanju nepravilnosti u poslovanju DL (1);

❖ pitanja koja se odnose na rad banaka, MKO, DL i društava za izdavanje elektronskog novca, te kojima se reguliše rad istih:

• koja su u nadležnosti Upravnog odbora:

- Odluka o stopi i načinu održavanja zaštitnog sloja kapitala za strukturni sistemski rizik;
- Odluka o izmjenama i dopuni Odluke o izvještavanju o adekvatnosti kapitala banke;
- Odluka o izmjenama Odluke o privremenim mjerama za ograničavanje izloženosti (2);
- Odluka o izmjeni Odluke o privremenim mjerama za ublažavanje rizika rasta kamatnih stopa (2);
- Odluka o upravljanju rizikom od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti;
- Odluka o obliku i sadržaju izvještaja koje mikrokreditne organizacije dostavljaju Agenciji za bankarstvo Republike Srpske;
- Odluka o provođenju nadzora davalaca lizinga i preduzimanju mjera nadzora;
- Odluka o obliku i sadržaju izvještaja koje davaoci lizinga dostavljaju Agenciji za bankarstvo Republike Srpske;

- Odluka o privremenoj mjeri za očuvanje kapitala banke;
 - Odluka o privremenim mjerama za odobravanje olakšica fizičkim licima za izmirenje kreditnih obaveza;
 - Odluka o zaštitnom sloju kapitala za sistemski značajne banke;
 - Odluka o metodologiji za utvrđivanje sistemski značajnih banaka i zaštitnog sloja kapitala za sistemski značajne banke;
 - Odluka o privremenim mjerama mikrokreditnim organizacijama za odobravanje olakšica fizičkim licima za izmirenje kreditnih obaveza;
 - Odluka o izračunavanju kapitala i izvještavanju o kapitalu i kapitalnom zahtjevu društava za izdavanje elektronskog novca;
 - Odluka o načinu provođenja nadzora društava za izdavanje elektronskog novca i preduzimanju mjera nadzora;
 - Odluka o obavljanju spoljne revizije društva za izdavanje elektronskog novca;
 - Odluka o izvještajima koja društva za izdavanje elektronskog novca dostavljaju Agenciji za bankarstvo Republike Srpske;
 - Odluka o sistemu upravljanja i sistemu unutrašnjih kontrola društva za izdavanje elektronskog novca;
 - Odluka o upravljanju eksternalizacijom društava za izdavanje elektronskog novca;
 - Odluka o uslovima i postupku izdavanja i prestanka važenja dozvole za izdavanje elektronskog novca društvima koja obavljaju djelatnost izdavanja elektronskog novca u Republici Srpskoj;
 - Odluka o uslovima i postupku izdavanja prethodne saglasnosti za obavljanje funkcije rukovodioca izdavaoca elektronskog novca;
 - Odluka o uslovima i postupku izdavanja saglasnosti za osnivanje poslovne jedinice u Republici Srpskoj i izvan Republike Srpske društvu za izdavanje elektronskog novca sa sjedištem u Republici Srpskoj i za osnivanje poslovne jedinice u Republici Srpskoj društvu za izdavanje elektronskog novca sa sjedištem u Federaciji Bosne i Hercegovine ili Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine;
 - Odluka o uslovima i postupku izdavanja prethodne saglasnosti za sticanje kvalifikovanog učešća u društvima koja obavljaju djelatnost izdavanja elektronskog novca u Republici Srpskoj;
 - Odluka o izmjeni Odluke o obavljanju spoljne revizije u bankama;
 - Odluka o poslovanju banaka sa licima u posebnoj odnosu sa bankom;
 - Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o postupku nadzornog pregleda i ocjene banaka;
 - Informacija o sprovedenoj Studiji opravdanosti uspostavljanja regulatornog okvira za sekjuritizaciju i IRB pristup u bankarskom sektoru Republike Srpske;
- koja su u nadležnosti direktora:
 - Uputstvo za prudencijalno vrednovanje softvera za potrebe izračuna regulatornog kapitala;
 - Uputstvo za uključivanje dobiti tekućeg perioda ostvarene tokom ili na kraju poslovne godine u stavku redovnog osnovnog kapitala;
 - Instrukcija za popunjavanje izvještajnih obrazaca za kapital, ukupan ponderisani rizik i finansijsku polugu;
 - Uputstvo za primjenu Odluke o obliku i sadržaju izvještaja koje MKO dostavljaju Agenciji za bankarstvo Republike Srpske;
 - Uputstvo za primjenu Odluke o obliku i sadržaju izvještaja koje DL dostavljaju ABRs;
 - Smjernice za analizu i procjenu rizika u primjeni Odluke o upravljanju rizikom od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti i Smjernice za identifikaciju stvarnog vlasnika;
 - Uputstvo za primjenu standardizovanog i pojednostavljenog standardizovanog pristupa mjerenju kamatnog rizika u bankarskoj knjizi;
 - Instrukcija za popunjavanje izvještajnih obrazaca za kamatni rizik u bankarskoj knjizi;
 - Instrukcija za popunjavanje izvještaja o olakšicama za fizička lica za izmirenje kreditnih obaveza;

- Instrukcija o obliku i sadržaju izvještaja koje društva za izdavanje elektronskog novca dostavljaju Agenciji za bankarstvo Republike Srpske;
- Instrukcija za popunjavanje izvještajnog obrasca PM – Olakšice za izmirenje kreditnih obaveza;
- Instrukcije za popunjavanje izvještaja o olakšicama za fizička lica za izmirenje kreditnih obaveza (Obrazac MKO: PM-Olakšice).

Na sjednicama je takođe razmatran izvještaj o stanju u bankarskom sistemu Republike Srpske (4), koji obuhvata i bankarski i MKO sektor, a koji se nakon razmatranja dostavlja Upravnom odboru na razmatranje i usvajanje.

Aktivnosti Odbora za restrukturiranje

Odbor za restrukturiranje čine direktor, zamjenik direktora, rukovodilac Jedinice za restrukturiranje i dva člana iz reda zaposlenih koje je imenovao Upravni odbor Agencije. Odborom za restrukturiranje predsjedava direktor, a u njegovoj odsutnosti zamjenik direktora Agencije.

Pitanja koja se razmatraju i način razmatranja na sjednicama Odbora za restrukturiranje utvrđena su Zakonom o Agenciji za bankarstvo Republike Srpske, Statutom Agencije za bankarstvo Republike Srpske i Poslovníkom o radu Odbora za restrukturiranje, a Odbor za restrukturiranje naročito daje prijedloge direktoru Agencije u vezi sa:

- izradom i usvajanjem plana restrukturiranja, otklanjanjem prepreka za restrukturiranje, otpisom i konverzijom kapitala, izborom lica koje vrši nezavisnu procjenu vrijednosti imovine i obaveza, pokretanjem postupka restrukturiranja, kao i u vezi sa instrumentima i mjerama koje se preduzimaju u restrukturiranju;
- izradom plana restrukturiranja kojim se predviđa primjena odgovarajućih instrumenata i mjera restrukturiranja i ovlašćenja nakon donošenja odluke o pokretanju postupka restrukturiranja;
- uvođenjem posebne uprave, imenovanjem jednog ili više posebnih upravnika, ako ocjeni da bi isto doprinijelo ostvarivanju ciljeva restrukturiranja;
- donošenjem odluke o primjeni određenih instrumenata restrukturiranja, prodaji akcija, odnosno imovine, prava i obaveza, prenosu na banku za posebne namjene, odvajanju imovine i restrukturiranju vlastitim sredstvima banke;
- izdavanjem dozvole banci za posebne namjene i prenosom akcija i drugih vlasničkih instrumenata jedne ili više banaka u restrukturiranju i cjelokupne imovine ili dijela imovine, prava ili obaveza jedne ili više banaka u restrukturiranju na banku za posebne namjene;
- oduzimanjem dozvole za rad banci za posebne namjene;
- izvršavanjem odvajanja i prenosa dijela ili cjelokupne imovine, prava ili obaveza jedne ili više banaka u restrukturiranju ili banke za posebne namjene na jedno ili više društava za upravljanje imovinom;
- utvrđivanjem posebnih minimalnih zahtjeva za kapitalom i prihvatljivim obavezama za banke;
- odobravanjem plana reorganizacije poslovanja u restrukturiranju vlastitim sredstvima banke;
- donošenjem i drugih pojedinačnih akata u postupku restrukturiranja banke i bankarske grupe, u skladu sa zakonom kojim se uređuju banke.

U periodu 01.01-31.12.2024. godine održano je sedam sjednica Odbora za restrukturiranje, na kojima je razmatrano sljedeće:

❖ pitanja koja se odnose na rad banaka, te kojima se reguliše rad istih:

- koja su u nadležnosti direktora Agencije:
 - rješenje o utvrđivanju minimalnog zahtjeva za kapital i prihvatljive obaveze i određivanju mjera prema banci (1);
 - izmijenjena Informacija o Planu oporavka banke za 2023. godinu;
 - Očekivanja od banaka u planiranju restrukturiranja – smjernice;
 - Operativne smjernice za izradu priručnika za primjenu instrumenta restrukturiranja vlastitim sredstvima banke;
 - Odluka o dopuni Odluke o načinu sprovođenja kontrole i nalažanja mjera u svrhu izvršavanja zadataka i ciljeva iz nadležnosti restrukturiranja banaka;
 - Plan restrukturiranja za banke (8);
 - rješenje o otklanjanju nepravilnosti i neusklađenosti u poslovanju banaka (2).

1. DIREKCIJA

Direkciju čine direktor, zamjenik direktora, savjetnik, saradnik za prevođenje, saradnik za odnose sa javnošću, tehnički sekretar, Služba interne revizije, Služba za računovodstvo i finansije, te Služba za ekonomsku analizu i statistiku. Izmjenom i dopunom Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji poslova Agencije broj: D-22/24 od 23.09.2024. godine ukinuto je radno mjesto savjetnika u Direkciji Agencije, te su poslovi i radni zadaci koji su bili u njegovoj nadležnosti preuzeti od strane drugih organizacionih jedinica u okviru Agencije.

U izvještajnom periodu, u okviru Direkcije, obavljani su poslovi zastupanja i predstavljanja Agencije u zemlji i inostranstvu, donošenja akata iz nadležnosti Agencije, analiziranja makroekonomskog okruženja i njegovog uticaja na bankarski sistem, saradnje sa inostranim institucijama i organizacijama, te drugim entitetskim institucijama i institucijama BiH. Direktor Agencije i zamjenik direktora Agencije upravljali su i rukovodili Agencijom, koordinisali su rad između organizacionih dijelova Agencije, te su obavljali sve druge poslove propisane Zakonom o Agenciji za bankarstvo Republike Srpske i Statutom Agencije za bankarstvo Republike Srpske. Zaposleni iz Direkcije kao članovi Komiteta za koordinaciju nadzora finansijskog sektora Republike Srpske učestvovali su u radu i prisustvovali na redovnim sjednicama u ovom izvještajnom periodu.

Interni revizor o izvršenju godišnjeg plana rada sačinjavava godišnji izvještaj o radu, koji dostavlja direktoru na razmatranje i Upravnom odboru Agencije na usvajanje.

Od strane Savjetnika, do septembra 2024. godine, obavljani su poslovi praćenja izrade Izvještaja o bankarskom sistemu Republike Srpske za 2023. godinu i prvi i drugi kvartal 2024. godine kao i praćenje izrade Izvještaja o radu Agencije za 2023. godinu. Savjetnik je kontinuirano provodio aktivnosti na koordinaciji rada Radnih grupa imenovanih od strane Vlade Republike Srpske za pregovore o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju između BiH i EU, a kao imenovani član učestvovao je u radu Radne grupe 4 i Radne grupe Ekonomski kriterijumi. Takođe, koordinisao je dostavljanje traženih izvještaja za Pododbor za unutrašnje tržište i konkurenciju uključujući zaštitu zdravlja i potrošača ES, kao i izvještaja za Pododbor za ekonomska pitanja i statistiku. U izvještajnom periodu održan je 7. sastanak Pododbora za ekonomska pitanja i statistiku na kojem su izvještavali imenovani predstavnici Agencije.

U okviru radnih grupa za ekonomska pitanja, slobodno kretanje kapitala i finansijski nadzor i u saradnji sa Ministarstvom finansija Republike Srpske, Savjetnik je učestvovao u praćenju i dostavljanju traženih informacija pri izradi redovnih izvještaja za izradu dokumenta „Prilog institucija u BiH za redovni godišnji izvještaj ES o BiH za period 1.5.2023 – 15.3.2024“.

Savjetnik kao član Komisije za saradnju nadzornih organa finansijskog sektora Republike Srpske, prisustvovao je redovnim sjednicama i učestvovao u radu Komisije i izradi Izvještaja o radu Komiteta za 2023. godinu. Takođe, Savjetnik je učestvovao na sastancima Poreske uprave Republike Srpske, a vezano za davanje tumačenja koja se odnose specifičnosti u poslovanju banaka u odnosu na druga privredna društva i primjenu Zakona o porezu na dobit u bankama Republike Srpske.

U okviru Direkcije u kontinuitetu su obavljane aktivnosti informisanja ciljne javnosti o aktivnostima Agencije. Redovne aktivnosti i poslovi vezani za odnose sa javnošću obuhvatili su kontakte sa štampanim i elektronskim medijima, organizovanje konferencija za medije, podršku javnom nastupu radnika Agencije, pisanje javnih saopštenja i tekstova za internet stranicu Agencije, praćenje pisanja elektronskih i pisanih medija iz oblasti rada Agencije i stanja u bankarskom sistemu Republike Srpske, brigu o primjeni Zakona o pristupu informacijama i dr.

U okviru Direkcije kontinuirano se sprovode aktivnosti na prevođenju koje obuhvataju pismeni prevod zakonske regulative sa srpskog jezika na engleski jezik, pismeni prevod korespondencije Agencije sa međunarodnim institucijama, konzekutivno prevođenje na sastancima predstavnika Agencije sa predstavnicima međunarodnih institucija kao i konferencijskih poziva, seminara, prezentacija, i sl., te prevod *ad-hoc* zahtjeva.

U Službi za računovodstvo i finansije su sačinjeni: Godišnji finansijski izvještaji Agencije za 2023. godinu, koji su nakon usvajanja od strane Upravnog odbora Agencije (na propisanim obrascima) dostavljeni Agenciji za posredničke, informatičke i finansijske usluge (APIF), kao i Vladi Republike Srpske i Narodnoj skupštini Republike Srpske u okviru Izvještaja o poslovanju i rezultatima rada sa finansijskim izvještajem Agencije za 2023. godinu; Izvještaj o naplati poreskih i neporeskih davanja u 2023. godinu koji se dostavljaju Ministarstvu finansija Republike Srpske; Kvartalni i finansijski izvještaji za 2024. godinu, a

koji su dostavljeni Upravnom odboru Agencije; Polugodišnji finansijski izvještaji za 2024. godinu (u skladu sa Pravilnikom o računovodstvu), koji nakon usvajanja od strane Upravnog odbora Agencije čine dio polugodišnjeg izvještaja Agencije; Kvartalni obračuni naknada za nadzor u skladu sa odlukama: Odluka o jedinstvenoj tarifi po kojoj se naplaćuju naknade od banaka za obavljanje poslova Agencije za bankarstvo Republike Srpske¹⁵, Odluka o jedinstvenoj tarifi naknada za mikrokreditne organizacije¹⁶ i Odlukom o visini naknada koja se plaća u postupku pred Agencijom za bankarstvo Republike Srpske¹⁷, kao i praćenje njihove naplate; Mjesečni izvještaji za Poresku upravu Republike Srpske i Republički zavod za statistiku; Mjesečni zahtjevi Fondu zdravstvenog osiguranja Republike Srpske za refundaciju naknade plate za vrijeme privremene spriječenosti za rad i JU Javnom fondu za dječiju zaštitu Republike Srpske za refundaciju naknada za vrijeme porodijskog odsustva.

U Službi za računovodstvo i finansije su vršeni i sljedeći poslovi: zaključivanje poslovnih knjiga; kontrola i priprema ulazne i izlazne dokumentacije; obračun i isplata plata i drugih ličnih primanja; razmjena potvrda sa dobavljačima, bankama i drugim finansijskim organizacijama; oročenja sredstava i njihovo praćenje; praćenje izvršenja Finansijskog plana Agencije za 2024. godinu; priprema Nacrta finansijskog plana za 2025. godinu, saradnja sa komisijom za popis imovine, obaveza i potraživanja; praćenje propisa iz oblasti računovodstva i njihove primjene, te prisustvovanje seminarima i drugim vidovima edukacije iz oblasti računovodstvene profesije; priprema i prezentovanje finansijskih izvještaja za internu i eksternu reviziju; saradnja sa drugim organizacionim dijelovima Agencije i drugi poslovi iz djelokruga rada Službe za računovodstvo i finansije.

1.1. Edukacija

Agencija je nastavila da poklanja veliku pažnju edukaciji zaposlenih, obezbjeđujući prisustvo na raznim seminarima i konferencijama, kako kroz fizičko prisustvovanje, tako i kroz *on-line* pristup. U narednoj tabeli dajemo pregled seminara i konferencija, sa nazivom obrađene teme i nazivom organizatora:

R.b.	Tip	Naziv	Organizator	Mjesto
1.	Seminar	Kontinuirana edukacija (Revizija računovodstvenog obuhvatanja nekretnina, Izvještavanje IR)	Udruženje internih revizora, Savez računovođa i revizora Republike Srpske	Webinar
2.	Seminar	Kontinuirana edukacija (Upotreba alata i tehnika za analizu poslovanja i reviziju u JS)	Udruženje internih revizora, Savez računovođa i revizora Republike Srpske	Webinar
3.	Seminar	Kontinuirana edukacija (Seminar iz IR: Upotreba inf. tehnologija u IR – Slađana Petrović i Praktični primjeri upotrebe PIFC aplikac.- Olivera Tica)	Centralna jedinica za harmonizaciju	Webinar
4.	Seminar	Priprema za analitički pregled zakonodavstva EU i BiH	Direkcija za evropske integracije	Webinar
5.	Seminar	Kancelarijsko, arhivsko i elektronsko poslovanje	Udruženje arhivskih radnika Republike Srpske	Terme Ozren Kakmuž
6.	Seminar	Kancelarijsko, arhivsko i elektronsko poslovanje	Udruženje arhivskih radnika Republike Srpske	Jahorina
7.	Seminar	Kvalifikacija ponuđača, direktni sporazum na portalu JN, poništavanje i otkazivanje postupka nabavke i analiza rješenja URŽ-a i Suda BiH	Centar za unapređenje korporativnog upravljanja BL	Banja Luka
8.	Seminar	Jačanje kapaciteta centralnih banaka i regulatora u zemljama zapadnog Balkana - oblast restrukturiranja banaka	Narodna banke Češke	Prag
9.	Seminar	Usklađivanje poslovanja sa novim Zakonom o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti	„Paragraf Lex“ d.o.o. i „Atos bank“ a.d. Banja Luka	Banja Luka

¹⁵ „Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 73/21 i 104/23

¹⁶ „Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 98/18 i 09/23

¹⁷ „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 06/08

R.b.	Tip	Naziv	Organizator	Mjesto
10.	Seminar	Practical IT Audit	Udruženje banaka BiH	Sarajevo
11.	Seminar	Securing Your Access, Data & Applications	4sec d.o.o.	Banja Luka
12.	Seminar	Upravljanje kibernetičkim rizicima i regulativa o DORA	Udruženje profesionalnih risk menadžera u BiH	Sarajevo
13.	Seminar	Praktična primjena Zakona o izmjenama i dopunama ZJN	Refarm Creative Solutions / REC Društvo za istraživanje i unapređenje lokalnog i regionalnog razvoja	Sarajevo
14.	Seminar	Upravljanje finansijskim krizama	JVI	Beč
15.	Seminar	Krizno upravljanje u oblasti restrukturiranja	Narodna banka Holandije	Amsterdam
16.	Seminar	Planiranje restrukturiranja	Narodna banka Španije	On-line
17.	Seminar	Najbolje prakse u procjeni planova oporavka	EBA/ESE	Pariz
18.	Seminar	Upravljanje kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi (IRRBB)	Udruženje profesionalnih risk menadžera u BiH	Sarajevo
19.	Seminar	ILAAP - Evaluation of liquidity risk management	ESE	Luksemburg
20.	Seminar	Rizik kamatne stope i upravljanje aktivom i pasivom u bankama	ESE	Beč
21.	Seminar	Primjena Zakona o SPN i FTA	ABRS, AORS i KHT	On-line
22.	Seminar	Fiskalizacija u Republici Srpskoj	Savez računovođa i revizora Republike Srpske	Banja Luka
23.	Seminar	Javne nabavke posmatrane kroz prizmu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru	SWOT	On-line
24.	Seminar	Novi zakon o preduzetnicima, izmjene zakona o porezu na dohodak i doprinosima i pripremne radnje za izradu godišnjeg finansijskog izvještaja	Savez računovođa i revizora Republike Srpske	On-line
25.	Kongres	Međunarodni kongres pravika na Bledu	Kec grupa d.o.o. Novi Sad	Bled, Slovenija
26.	Kongres	28. Međunarodni kongres računovodstvene i revizorske profesije u Republici Srpskoj	Savez računovođa i revizora Republike Srpske	Teslić
27.	Simpozijum	Jačanje ekonomske otpornosti u uslovima dezintegriranih tržišta i globalne krize	FINRAR i dr.	Teslić
28.	Savjetovanje	VII Savjetovanju iz prekršajno-pravne oblasti „Aktuelne teme prekršajnog zakonodavstva u BiH“	Udruženja sudija Republike Srpske	Bijeljina
29.	Savjetovanje	Disciplinska prijava, medijacija i disciplinski postupak	Agencija za pravni konsalting i edukaciju APKE Sarajevo	Sarajevo
30.	Savjetovanje	Zaštita ličnih podataka, analiza novog Zakona o slobodi pristupa informacijama na nivou institucija Bosne i Hercegovine	Agencija za pravni konsalting i edukaciju APKE Sarajevo	Sarajevo
31.	Radionica	Nadolazeće promjene u industriji osiguranja „DORA“ regulative - procjena rizika u IT industriji	Centar za dijasporu	Banja Luka
32.	Radionica	Integracija finansijske edukacije u školski program - iskustva iz regiona	OECD	On-line
33.	Radionica	Program jačanja kapaciteta centralnih banaka na zapadnom Balkanu sa pogledom na integraciju u evropski sistem centralnih banaka	Deutsche Bundesbank i Centralna banka Portugala (Banco de Portugla)	Lisabon, Portugal

R.b.	Tip	Naziv	Organizator	Mjesto
34.	Radionica	Operacionalizacija dokumenta Očekivanja od banaka u planiranju restrukturiranja-smjernice i planovi restrukturiranja	Svjetska banka (FInSAC)	Banja Luka
35.	Radionica	Sekjuritizacija i Model zasnovan na internom sistemu rejtinga (IRB model)	Svjetska banka	Banja Luka
36.	Radionica	Prudencijalna konsolidacija	Svjetska banka	Banja Luka
37.	Radionica	Druga simulacijska sesija pred Moneyval evaulaciju	Ministarstvo bezbednosti BiH	Sarajevo
38.	Radionica	Borba protiv pranja novca i finansiranja terorizma	Regionalna škola za javnu upravu (ReSPA)	On-line
39.	Radionica	Sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti u MKO	Udruženje MKO - AMFI Sarajevo	Sarajevo
40.	Radionica	Primjena novog Zakona o SPN i FTA u bankarskom sektoru	Udruženje banaka BiH	Sarajevo
41.	Radionica	Efektivno sprovođenje ciljanih finansijskih sankcija	Savjet Evrope i MBBiH	Sarajevo
42.	Radionica	Međunarodni standardi borbe protiv pranja novca i finansiranja teroris-tičkih aktivnosti, Pregled režima sankcija prema rezolucijama UN-a	Ministarstvo bezbjednosti BiH i OSCE	Sarajevo
43.	Radionica	Borba protiv finansiranja proliferacije i zaobilaženja sankcija: Izazovi u praksi	Ministarstvo bezbjednosti BiH	Sarajevo
44.	Radionica	Operacionalizacija dokumenta Smjernice za procjenu upravljačkih informacionih sistema banke	Svjetska banka (FInSAC)	Sarajevo
45.	Radionica	Finansijska stabilnost i rizik	CEF	Ljubljana
46.	Radionica	Nekvalitetni krediti	JVI/ECB/FinSAC	Beč
47.	Radionica	CRR III i CRD VI	Hrvatska Narodna Banka	Zagreb
48.	Radionica	Cash management	Hrvatska Narodna Banka	Zagreb
49.	Radionica	Evropske integracije i regulatorni aspekti	Hrvatska Narodna Banka	Zagreb
50.	Radionica	IRRBB, nadzor bankarske grupe na konsolidovanoj osnovi, nadzorno testiranje otpornosti na stres „bottom up“ u segmentu ESG rizika	Svjetska banka (FInSAC)	Banja Luka
51.	Radionica	IRRBB, nadzor bankarske grupe na konsolidovanoj osnovi, nadzorno testiranje otpornosti na stres „bottom up“ u segmentu ESG rizika	Svjetska banka (FInSAC)	Sarajevo
52.	Radionica	Godišnja MREL radionica Bečke inicijative	Evropska banka	Beč
53.	Kurs	Introduction to financial stability, systemic risk and macroprudential policy	Deutsche Bundesbank	On-line
54.	Kurs	Oracle relacione baze podataka	InfoArs	Banja Luka
55.	Obuka	Projekat „Jačanje sistema javnih nabavki u BiH“	Agencija za javne nabavke BiH	On-line
56.	Konferencija	Adekvatan odabir prioriteta reformi finansijskog sektora	Svjetska banka (FInSAC)	Beč
57.	Konferencija	36. godišnja konferencija članica BSCEE	Centralna banka Mađarske i BSCEE	Budimpešta
58.	Konferencija	Budućnost finansijskih institucija	Bloomberg Adria	Sarajevo

R.b.	Tip	Naziv	Organizator	Mjesto
59.	Konferencija	Pogled u budućnost sa osvrtom na prošlost: 50 godina Bazelskog komiteta	Bazelski komitet za bankarsku superviziju	Bazel
60.	Konferencija	Prihvatanje različitosti za inkluzivne finansije		Krakov
61.	Konferencija	Uticaj vještačke inteligencije (AI) na finansijska tržišta BiH i regiona	Agencija „Studio Switch“ d.o.o. Sarajevo i Udruženje banaka BiH	Međugorje
62.	Konferencija	„Cyber Security“ konferencija	AmCham	Sarajevo
63.	Konferencija	Konferencija „NetWork 12“	Communis	Neum
64.	Konferencija	Konferencija "Horizonti kapitala"	Via Media	Jahorina
65.	Konferencija	„D Days IV“ (Aktuelne promjene u poslovanju finansijskog sektora – zelenije, digitalnije, odgovornije): primjena novog Zakona o SPN i FTA i Zakona o elektronskom novcu digitalizacija bankarskog sektora ESG	„Bam consult“ d.o.o. Banja Luka	Banja Luka
66.	Konferencija	4sec ManageEngine konferencija	4sec d.o.o.	Igman
67.	Konferencija	Techn10Hosted	Lanaco d.o.o.	Banja Luka
68.	Konferencija	ISACA Chapter Conference – Do not panic!	Isaca Croatia Chapter	Zagreb
69.	Konferencija	Regionalna konferencija o bankarskoj regulativi i superviziji	CEF	Ljubljana
70.	Konferencija	Finovate Adria	Lanaco d.o.o.	Banja Luka
71.	Konferencija	„Invest Srpska 2024“	Investiciono-razojna-banka Republike Srpske	Jahorina
72.	Konferencija	„Microbalkans 24“ Konferencija Zapadnog Balkana – sektor mikrofinansiranja (Western Balkan Conference for the Microfinance Sector)	Udruženje mikrokreditnih organizacija Bosne i Hercegovine	Sarajevo
73.	Konferencija	AML/CFT College Conference for CESEE	Centralna banka Mađarske	Budimpešta
74.	Konferencija	„31st RegTech Convention“	Regnology	Frankfurt
75.	Panel	II Regionalni panel supervizora	Agencija za bankarstvo Republike Srpske	Banja Luka
76.	Okrugli sto	AMFI - okrugli sto	AMFI BiH	Mostar

2. JEDINICA ZA NADZOR

2.1. Sektor za nadzor institucija bankarskog sistema

Primjenjujući svu propisanu zakonsku i podzakonsku regulativu Jedinica za nadzor je u 2024. godini vršila nadzor bankarskog sistema kroz rad Sektora za nadzor institucija bankarskog sistema, a preko šest odjeljenja, i to:

- 2.1.1. – Odjeljenje za nadzor velikih banaka;
- 2.1.2. – Odjeljenje za nadzor srednjih i malih banaka;
- 2.1.3. – Odjeljenje za nadzor nedepozitnih finansijskih organizacija (MKO i DL);
- 2.1.4. – Odjeljenje za nadzor sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma i nadzor obavljanja platnog prometa u bankarskom sistemu (SPN i FT i PP);
- 2.1.5. – Odjeljenje za nadzor obezbjeđenja zaštite prava korisnika finansijskih usluga u bankarskom sistemu (ZPKFU);
- 2.1.6. – Odjeljenje za nadzor internih modela banaka.

Odjeljenja su imala međusobnu saradnju i stalnu razmjenu podataka sa ciljem dobijanja cjelokupne slike o poslovanju svake banke, MKO, DL, kao i bankarskog sistema u cjelini.

2.1.1. Odjeljenje za nadzor velikih banaka

2.1.2. Odjeljenje za nadzor srednjih i malih banaka

Nadzor poslovanja banaka

Nadzor poslovanja banaka se, u okviru Sektora za nadzor institucija bankarskog sistema, obavlja u dva odjeljenja i to u Odjeljenju za nadzor velikih banaka, koje vrši nadzor poslovanja tri najveće banke bankarskog sektora Republike Srpske i Odjeljenju za nadzor srednjih i malih banaka, koje vrši nadzor poslovanja ostalih pet banaka bankarskog sektora Republike Srpske (u daljem tekstu ovog poglavlja: Odjeljenja). Odjeljenja obavljaju nadzor banaka na osnovu zakonskih i podzakonskih propisa, profesionalnih pravila i normi zasnovanih na osnovnim principima za efikasan nadzor banaka i standardima shodno bazelskim principima i EU direktivama za bankarsku superviziju.

Odjeljenja provode kontinuirani nadzor banaka, identifikuju, procjenjuju i nadgledaju izloženosti svim rizicima, te predlažu adekvatne nadzorne mjere prema pojedinačnim bankama.

Primjena pristupa nadzora banaka kroz implementaciju SREP metodologije je započela 2020. godine, a u 2024. godini obavljane su aktivnosti vezano za redovni godišnji nadzorni pregled i ocjenu banaka sa finansijskim podacima na 31.12.2023. godine za pet banaka za koje je Planom rada Agencije predviđeno da se radi SREP procjena. Za tri banke nije planirano da se radi SREP procjena, te je za iste izrađen zapisnik o ocjenama Procesu interne procjene adekvatnosti kapitala – ICAAP i Procesu interne procjene adekvatnosti likvidnosti – ILAAP.

Odjeljenja su tokom 2024. godine vršila nadzor banaka kroz obavljanje aktivnosti posrednog i neposrednog nadzora na način i u rokovima definisanim Planom rada Agencije, kao i operativnim planovima.

Shodno relevantnim zakonskim propisima, odlukama Agencije i Planu rada Agencije, Odjeljenja prilikom obavljanja nadzora banaka prate i ocjenjuju:

- da li banka posluje u skladu sa relevantnim zakonskim i podzakonskim propisima, u skladu sa svojim internim aktima, kao i u skladu sa standardima opreznog bankarskog poslovanja;
- adekvatnost kapitala banke u odnosu na rizike kojima je banka izložena ili može biti izložena u svom poslovanju, uključujući ocjenu ICAAP-a, njegovo sprovođenje i rezultate;
- adekvatnost upravljanja rizikom likvidnost banke, uključujući ocjenu ILAAP-a;
- adekvatnost sistema upravljanja u banci, uključujući ocjenu organizacione strukture, sistema upravljanja rizicima i sistema unutrašnjih kontrola;
- poslovni model i profitabilnost banke, odnosno finansijski rezultat;
- adekvatnost upravljanja kreditnim rizikom (kvalitet datih kredita, avansa, akreditiva, garancija, kao i ulaganja u hartije od vrijednosti, sa osvrtom na blagovremenost ispunjenja obaveza dužnika i

usklađenost sa važećim propisima, instrumente obezbjeđenja i jemstva primljena po osnovu plasmana, poštovanje ograničenja izloženosti i proces utvrđivanja iste, velike izloženosti i drugo);

- adekvatnost upravljanja ostalim rizicima kojima je banka izložena ili može biti izložena u svom poslovanju (operativni, tržišni, kamatni rizik i dr.);
- tačnost i adekvatnost podataka i informacija koje je banka dužna da javno objavljuje;
- druge bitne pokazatelje koji utiču na poslovanje banke.

U skladu sa Planom rada Agencije, najznačajnije redovne aktivnosti Odjeljenja vezane za nadzor banaka u 2024. godini obavljene su kroz:

Aktivnosti posrednog nadzora banaka

Posredni nadzor banaka je obavljan na osnovu izvještaja koje su banke dostavljale, u formi, sadržaju, dinamici i na način propisan ZOB, odlukama Agencije i drugim propisima koji regulišu poslovanje banaka, te pregledom i druge relevantne dokumentacije dostavljene od strane banaka.

Kroz posredni nadzor se primarno nadzire, prati i analizira poslovanje banaka sa sjedištem u Republici Srpskoj sa ciljem utvrđivanja rizičnog profila banke, odnosno procjene svih rizika kojima je banka izložena ili kojima bi mogla biti izložena u svom poslovanju, te po potrebi inicira neposredni nadzor banaka. Na osnovu analiza i procjena u okviru posrednog nadzora se predlažu/donose adekvatne nadzorne mjere prema bankama i prati provođenje istih sa ciljem osiguranja i očuvanja stabilnosti banaka, kao i bankarskog sektora Republike Srpske u cjelini.

Izvještajnu osnovu banaka sa sjedištem u Republici Srpskoj čine redovni dnevni, dekadni, mjesečni, kvartalni, godišnji, te po potrebi drugi izvještaji i informacije koji su bili predmet nadzora i analiza u ovom izvještajnom periodu.

Pojačani nadzor u 2024. godini je primjenjivan kod dvije banke koje, su u skladu s tim imale obavezu češćeg i dodatnog izvještavanja.

U skladu sa naprijed navedenim, u dijelu posrednog nadzora u 2024. godini obavljene su sljedeće aktivnosti:

- izvršena je redovna godišnja SREP procjena za pet banaka sa sjedištem u Republici Srpskoj (po SREP metodologiji) koja se provodi na osnovu procjene pojedinačnih SREP elemenata (poslovni model i profitabilnost, sistem upravljanja i sistem upravljanja rizicima, rizici vezani za kapital - kreditni, kamatni, tržišni i operativni rizik, kao i rizici vezani za likvidnost i izvore finansiranja). Rezultati SREP procjena za svaku pojedinačnu banku su predstavljeni bankama putem sastanaka sa nadležnim predstavnicima banaka, a isti su korišćeni za izradu rješenja o nadzornim mjerama prema bankama, te za izradu prijedloga plana nadzornih aktivnosti za 2025. godinu. Četiri banke su uložile prigovor na zapisnike na koje je Agencija odgovorila u zakonom predviđenom roku, nakon čega su, u zavisnosti od nepravilnosti i neusklađenosti u poslovanju banaka utvrđenih prilikom provođenja SREP procjene, za pet banaka izdata rješenja Agencije sa ukupno 26 naloga za otklanjanje nepravilnosti i neusklađenosti u poslovanju i rokovima za izvršenje istih, kao i sa određenim brojem preporuka za unapređenje procesa i poslovanja banaka. U zavisnosti od nepravilnosti i neusklađenosti u poslovanju banaka utvrđenih prilikom provođenja SREP procjene, a shodno zahtjevima Odluke o postupku nadzornog pregleda i ocjene banaka¹⁸ kojima su definisani dodatni kapitalni i likvidnosni zahtjevi, te shodno utvrđenim SREP ocjenama, prema bankama su, kroz navedena rješenja, preduzete mjere nadzora za uključivanjem dodatnih kapitalnih i likvidnosnih zahtjeva u odnosu na propisane zakonske minimume;
- izvršene su procjene uspostavljenih ICAAP-a i ILAAP-a za svih osam banaka sa sjedištem u Republici Srpskoj, pri čemu su za navedenih pet banaka kroz analizu Izvještaja o ICAAP-u i Izvještaja o ILAAP-u rezultati istih uključeni u zapisnike o izvršenom SREP pregledu i procjeni za svaku banku pojedinačno, a za tri banke za koje nisu rađene SREP procjene u 2024. godini izvršen je nadzorni pregled i ocjena Izvještaja o ICAAP-u i Izvještaja o ILAAP-u nakon kojeg su sačinjeni zapisnici. Nijedna banka nije uložila prigovor na zapisnik, te je, u zavisnosti od nepravilnosti i neusklađenosti, za jednu banku izdato rješenje Agencije sa ukupno dva naloga sa rokovima za izvršenje istih, te određeni broj preporuka;
- kvartalni pregled SREP indikatora, analize promjena i izrada kvartalnih analiza prilagođenih SREP metodologiji za svih osam banaka bankarskog sektora Republike Srpske;

¹⁸ „Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 103/21, 06/24 i 115/24

- završena je analiza i procjena Planova oporavka za svih osam banaka bankarskog sektora Republike Srbije sa finansijskim podacima na dan 31.12.2022. godine, na osnovu čega su sačinjeni zapisnici sa navedenim nepravilnostima i neusklađenostima vezano za Planove oporavka. Nakon isteka zakonskih rokova za dostavljanje prigovora banaka, Agencija je za pet banaka izdala rješenja sa ukupno šest naloga za otklanjanje nepravilnosti i neusklađenosti vezano za Planove oporavka sa rokovima za izvršenje istih, te određeni broj preporuka. Pored toga, u zadnjem kvartalu 2024. godine je započet proces analize i procjene Planova oporavka za sve banke bankarskog sektora Republike Srbije sa finansijskim podacima na dan 31.12.2023. godine;
- provođenje postnadzornog postupka na osnovu informacija, izvještaja i dokumentacije koje banke dostavljaju, čime se prati realizacija naloženih mjera nakon obavljenog neposrednog i posrednog nadzora, te procjenjuje stepen izvršenja istih;
- praćenje postupanja banaka po Planovima oporavka (na osnovu informacija, izvještaja i dokumentacije koje banke dostavljaju);
- pregled izvještaja o obavljenoj spoljnoj reviziji finansijskih izvještaja banaka i izvještaja za potrebe Agencije za 2023. godinu, te po potrebi organizovanje sastanaka sa spoljnim revizorima banaka na temu obavljenih revizija i dostavljenih izvještaja;
- priprema za učešće Agencije, odnosno njenih predstavnika na redovnim godišnjim sastancima/koledžima supervizora;
- redovna razmjena informacija sa nadzornim tijelima drugih zemalja;
- analiza zahtjeva banaka vezanih za eksternalizaciju poslovnih materijalno značajnih aktivnosti i izrada mišljenja o istom;
- redovni i prema potrebi i u zavisnosti od rizičnog profila banke, organizovani su sastanci sa predstavnicima uprava i kontrolnih funkcija banaka;
- izrada različitih mišljenja (o ocjeni i kvalifikaciji prekršaja banaka i odgovornih lica utvrđenih kroz posredni i neposredni nadzor i u vezi sa davanjem saglasnosti bankama za spoljnog revizora i drugo);
- učešće u izradi instrukcija, pojašnjenja i tumačenja vezano za primjenu regulative zajedno sa Sektorom za izvještavanje, regulativu i međunarodnu saradnju;
- zajedno sa Sektorom za informaciono-komunikacione tehnologije rad na unapređenju i poboljšanju informatičke podrške novim izvještajnim formama, što je u funkciji efikasnijeg nadzora;
- učešće u radnim grupama (u tekućim i novim projektima) na izradi nove regulative;
- učešće na seminarima/vebinarima u okviru projekata međunarodnih organizacija, kao i u organizaciji drugih međunarodnih institucija;
- ostale aktivnosti iz oblasti posrednog nadzora banaka.

Aktivnosti neposrednog nadzora banaka

U okviru neposrednog nadzora vršen je nadzor banaka na licu mjesta, odnosno u samim bankama, a isti se obavlja kroz nadzorni ciklus čiji je okvir definisan ZOB i Zakonom o Agenciji za bankarstvo Republike Srbije, odlukama i Planom rada Agencije i drugim propisima koji regulišu poslovanje banaka, te obuhvata sljedeće procese: planiranje nadzora (godišnji i operativni planovi nadzora), pripremu nadzora, nadzore u samim bankama, sačinjavanje osnovnih akata (zapisnik, rješenje sa nadzornim mjerama, itd.) i daljeg postupanja u postnadzornom postupku zavisno od utvrđenih nepravilnosti i neusklađenosti u poslovanju i naloženih mjera za svaku pojedinačnu banku.

Svaki od ovih procesa obuhvata niz vrlo složenih aktivnosti i radnji, na osnovu kojih se donose zaključci i ocjene o kvalitetu poslovanja banke u segmentima koji su predmet nadzora, utvrđuju se slabosti i nepravilnosti, odnosno neusklađenosti sa propisima, vrši ocjena kvaliteta upravljanja rizicima u poslovanju banaka i daju prijedlozi za donošenje rješenja sa nadzornim mjerama prema bankama i odgovornim licima, a sve sa ciljem održavanja sigurnosti i stabilnosti bankarskog sektora Republike Srbije. U 2024. godini poseban akcenat u obavljenim neposrednim nadzorima banaka je bio usmjeren na: upravljanje kreditnim rizikom, upravljanje rizikom likvidnosti, sistem upravljanja i sistem upravljanja rizicima, kapital banke, kao i izvršenje naloženih mjera.

U okviru neposrednog nadzora u 2024. godini izvršene su sljedeće aktivnosti:

- u skladu sa Planom rada Agencije izvršena je razrada i priprema kvartalnih operativnih planova neposrednog nadzora banaka, te su na osnovu istih formirani timovi za nadzor i određena zadužena ovlašćena lica za nadzor pojedinačnih banaka u planiranim rokovima;
- shodno Procedurama za organizovanje i provođenje neposrednog nadzora, obavljene su pripremne radnje za organizaciju i vršenje neposrednog nadzora: najava nadzora, kontakti sa odgovornim licima u banci, definisanje zahtjeva za potrebnom dokumentacijom i informacijama, izrada planova za pojedinačne nadzore (raspored ovlašćenih lica, zadataka i vremena u pripremi i u nadzoru na licu mjesta), pregled dostavljene dokumentacije od strane banke i dokumentacije raspoložive u Agenciji, održavanje uvodnih sastanaka sa predstavnicima banke sa ciljem ocjene stepena i kvaliteta pripremljenosti banke za otpočinjanje nadzora i drugo;
- nadzori na licu mjesta u bankama, što je, pored neposrednog uvida u poslovne knjige i dokumentaciju banaka, uključivalo: operativne sastanke nadzornih timova, sastanke timova sa članovima uprave banaka, rukovodiocima kontrolnih funkcija i ostalim predstavnicima banaka, izradu operativnih informacija o toku nadzora, prikupljanje neophodne dokumentacije i podataka sa ciljem dokumentovanja nadzornih postupaka, održavanje završnog sastanka sa nadležnim licima u bankama i prezentacija preliminarne nalaza nadzora i slično;
- izrada zapisnika o obavljenom neposrednom nadzoru;
- pri obavljanju gore navedenih poslova koji se odnose na neposredni nadzor poštovani su rokovi za izradu i dostavu akata Agencije, prava banaka na prigovor, kao i primjena usvojenih procedura i internih akata za obavljanje neposrednog nadzora;
- izrada prijedloga akata Odboru za nadzor Agencije nakon isteka roka za prigovore banaka (prijedlog nadzornih mjera prema bankama, itd.);
- postnadzorni postupak u Agenciji, obavljen kroz: analiziranje dostavljene dokumentacije koja dokazuje izvršenje naloga, sačinjavanje informacija po istom, dalju organizaciju i odvijanje toka nadzora nakon izdatih nadzornih mjera banci;
- ostale aktivnosti koje se odnose na neposredni nadzor.

O nalazima nadzora sačinjavani su zapisnici sa čijim sadržajem su obavezni da se upoznaju predsjednik i članovi nadzornog odbora banke, predsjednik i članovi uprave banke, rukovodioci kontrolnih funkcija, te više rukovodstvo banaka u čijoj je nadležnosti oblast koja je bila predmet nadzora.

Za utvrđene nepravilnosti u primjeni zakona, podzakonskih akata, propisa i održavanja propisanih standarda, donesena su rješenja sa naložima i dati rokovi za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti i nedostataka u poslovanju banaka, a banke su u toku nadzora i u postnadzornom periodu preduzimale aktivnosti na otklanjanju istih, te shodno obavezi iz rješenja, informisale Agenciju o izvršenju naloga dostavljanjem izvještaja i dokaza o izvršenju istih u datim rokovima.

Na osnovu izvršenih neposrednih nadzora u četiri banke, koji su započeti krajem 2023. godine, a završeni su u 2024. godini, zbog utvrđenog neizvršenja ranije naloženih mjera Agencije, su za dva odgovorna člana uprave iz dvije banke izdata i pismena upozorenja.

U 2024. godini neposrednim pregledom poslovnih knjiga, knjigovodstvene i druge dokumentacije, u skladu sa Planom rada Agencije, izvršeno je osam neposrednih nadzora u osam banaka, koji su za predmet imali:

- postupanje po odredbama Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti¹⁹ kod tri banke;
- postupanje po odredbama Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti i izvršenje naloženih mjera kod jedne banke;
- izvršenje naloženih mjera kod dvije banke;
- sistem upravljanja i sistem upravljanja rizicima kod jedne banke;
- kapital banke i izvršenje naloženih mjera kod jedne banke.

Nakon izvršenih neposrednih nadzora, kod svih banaka su utvrđene određene nepravilnosti i neusklađenosti u poslovanju, što je konstatovano u zapisnicima o izvršenom nadzoru. Nakon isteka zakonskih rokova za dostavljanje prigovora banaka, Agencija je za osam banaka izdala rješenja sa ukupno 60 naloga za otklanjanje nepravilnosti i neusklađenosti u poslovanju sa rokovima za izvršenje istih, te 12 preporuka.

¹⁹ „Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 62/21, 65/21 i 117/22

Na osnovu izvršenih nadzora za dva odgovorna člana uprave iz dvije banke su, zbog utvrđenog neizvršenja ranije naloženih mjera Agencije, izdata i pismena upozorenja.

U izvršenim neposrednim nadzorima, utvrđene nepravilnosti i neusklađenosti su se uglavnom odnosile na sljedeće:

- neadekvatno upravljanje kreditnim rizikom (identifikacija i evidencija svih grupa povezanih lica, kvalitet ocjene kreditne sposobnosti dužnika, kvalitet monitoringa izloženosti, pravovremena identifikacija značajnog povećanja kreditnog rizika i statusa neizmirenja obaveza, te adekvatna klasifikacija kreditnih izloženosti u odgovarajuće nivoe kreditnog rizika i adekvatan obračun očekivanih kreditnih gubitaka, identifikovanje i ublažavanje rizika unutargrupnih transakcija i dr.);
- neadekvatan sistem unutrašnjih kontrola, kao i nedostaci u popunjavanju izvještaja koje banke dostavljaju Agenciji (izvještaj o likvidnosnoj pokrivenosti - LCR izvještaj i izvještaj o koeficijentu neto stabilnih izvora finansiranja – NSFR, evidencije i izvještavanje o stanju restrukturiranih izloženosti i dr.);
- neadekvatan sistem upravljanja i sistem upravljanja rizicima (definisanje ugovornih odredbi za isplatu pripadajućih iznosa varijabilnih naknada, a koje se odnose na malus i povrat naknade, godišnje preispitivanje efikasnosti kontrolnih funkcija u banci, uključujući i primjerenost postupaka, rad kontrolnih funkcija i sistem unutrašnjih kontrola i dr.).

Osim redovnih aktivnosti provođenja kontinuiranog nadzora banaka, tokom 2024. godine, zaposleni u Odjeljenjima su intenzivno učestvovali i u:

- aktivnostima na izmjeni i dopuni postojeće podzakonske regulative, te izradi nove podzakonske regulative;
- prikupljanju, izradi i dostavljanju informacija, izvještaja, podataka, mišljenja internim i/ili eksternim korisnicima, i dr;
- izradi SREP izvještaja za banke čije su matične banke iz zemalja EU, te prezentaciji istih na sastancima (koledžima) nadzornih tijela iz EU;
- razmjeni informacija sa nadzornim tijelima drugih zemalja uključujući i saradnju sa FBA;
- aktivnostima na izradi mišljenja/obrazloženja/instrukcija vezano za upite banaka i drugih spoljnih korisnika (zajedno sa drugim organizacionim dijelovima Agencije);
- radu na unapređenju i poboljšanju informatičke podrške novim izvještajnim formama;
- edukativnim seminarima vezanim za teme iz oblasti nadzora banaka;
- ostalim aktivnostima predviđenim Planom rada Agencije.

2.1.3. Odjeljenje za nadzor nedepozitnih finansijskih organizacija (mikrokreditne organizacije – MKO i davaoci lizinga – DL)

U skladu sa Zakonom o Agenciji za bankarstvo Republike Srpske, Agencija je nadležna za izdavanje i oduzimanje dozvola za rad, izdavanje odobrenja i saglasnosti, vršenje nadzora, donošenje opštih akata i podzakonskih propisa, te obavljanje drugih poslova u okviru kontinuiranog nadzora MKO i DL.

Mikrokreditne organizacije

Zakonom o mikrokreditnim organizacijama²⁰ uređeno je osnivanje, registracija, djelatnost, oblik organizovanja, poslovanje, način upravljanja, prestanak rada i nadzor poslovanja MKO.

Funkciju nadzora nad MKO obavlja Agencija neposrednim i posrednim nadzorom, putem Odjeljenja za nadzor nedepozitnih finansijskih organizacija (u daljem tekstu ovog poglavlja: Odjeljenje), shodno Zakonu o mikrokreditnim organizacijama, podzakonskim aktima Agencije, Planu rada Agencije kao i drugim relevantnim zakonskim propisima, standardima opreznog poslovanja, dobrim praksama i internim aktima MKO.

Nadzor obuhvata održavanje minimalnih standarda poslovanja, adekvatnost sistema upravljanja i rad organa MKO, stanje i održavanje kapitala/uloga MKO, kvalitet kreditnog portfolija, likvidnost, profitabilnost, poslovanje s povezanim licima i drugo.

U ovom izvještajnom periodu MKO sa sjedištem u Republici Srpskoj činilo je 16 MKO, i to 14 MKD i dvije MKF. Jedno MKD kojem je izdata dozvola za rad, upisano je u sudski registar poslovnih subjekata u maju mjesecu 2024. godine, nakon čega je započelo sa poslovnim aktivnostima.

Takođe je u Republici Srpskoj u ovom izvještajnom periodu, preko organizacionih dijelova, poslovalo i devet MKO (sedam MKF i dvije MKD) čije je sjedište u FBiH.

Shodno Planu rada Agencije, Odjeljenje je u toku 2024. godine kroz neposredni nadzor pregledom poslovnih knjiga, knjigovodstvene i druge dokumentacije izvršilo 10 neposrednih nadzora MKO i to sedam neposrednih nadzora sveobuhvatnog poslovanja za sedam MKD i tri neposredna nadzora izvršenja naloga po ranije izdatim rješenjima Agencije za tri MKD.

Tokom nadzora MKO, pregledana je relevantna dokumentacija i obavljeni su razgovori sa odgovornim licima, koji su od značaja za ukupnu procjenu poslovanja MKO.

O izvršenom neposrednom nadzoru MKO, sačinjeni su zapisnici, a u ostvarenom roku iste nisu uložile prigovore na zapisnike. Za nepravilnosti i neusklađenosti utvrđene zapisnicima o neposrednom nadzoru MKO, Agencija je izdala šest rješenja sa ukupno 21 nalogom i 12 preporuka (kod četiri MKO nisu utvrđene nepravilnosti i neusklađenosti u poslovanju).

Nadzorom su utvrđene nepravilnosti i neusklađenosti u poslovanju MKO, koje su se odnosile na sljedeće:

- nepravilnosti i neusklađenosti u radu upravnog odbora i drugih organa MKO,
- nepotpunost internih akata, kao i međusobna neusklađenost istih, te neusklađenost sa podzakonskim propisima,
- nedostaci u dokumentovanosti kreditnih dosijea,
- nepravilnosti i neusklađenosti u knjigovodstvenoj evidenciji i regulatornom izvještavanju,
- slabosti u radu interne revizije,

Nadzor izvršenja naloga po ranije izdatim rješenjima Agencije (kod tri MKD) je obuhvatio sedam naloga i šest preporuka. Sačinjeni su zapisnici, kojim je konstatovano da su nalozi i preporuke Agencije izvršeni.

MKO su, shodno obavezama proisteklim iz rješenja, blagovremeno informisale Agenciju o izvršenju naloga dostavljanjem izvještaja i druge relevantne dokumentacije, na osnovu čega je Odjeljenje sačinjavalo informacije o statusu izvršenja naloga po izdatim rješenjima.

Odjeljenje je u izvještajnom periodu vršilo i posredni nadzor, odnosno praćenje i analizu poslovanja MKO sa sjedištem u Republici Srpskoj i organizacionih dijelova MKO sa sjedištem u FBiH koji posluju u Republici Srpskoj, na osnovu izvještaja čija je forma, sadržaj, dinamika i način dostavljanja propisan zakonom i podzakonskim aktima Agencije i drugim propisima koji regulišu poslovanje istih.

Izvještajnu osnovu MKO sa sjedištem u Republici Srpskoj čini jedan mjesečni i 15 kvartalnih izvještaja.

Organizacioni dijelovi MKO koji posluju u Republici Srpskoj, a čije je sjedište u FBiH (devet MKO), su dužni dostavljati izvještaje i to jedan mjesečni i pet kvartalnih izvještaja za sve organizacione dijelove koji posluju u Republici Srpskoj (svi organizacioni dijelovi pojedinačnih MKO koje posluju u Republici Srpskoj). Bilansne pozicije organizacionih dijelova MKO sa sjedištem u FBiH uključene su u bilanse matičnih MKO.

Davaoci lizinga

U ovom izvještajnom periodu nije bilo registrovanih DL sa sjedištem u Republici Srpskoj.

²⁰ „Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 64/06 i 116/11

Dozvolu za obavljanje poslova lizinga (finansijski i operativni lizing) sa 31.12.2024. godine imale su četiri poslovne jedinice koje su u sastavu četiri društva za poslove lizinga sa sjedištem u FBiH. Odjeljenje je za pomenute poslovne jedinice DL obavljalo posredni nadzor na osnovu dostavljenih regulatornih izvještaja.

Izvještajnu osnovu za navedene organizacione dijelove DL (uključujući i podatke organizacionog dijela jedne banke sa sjedištem u FBiH koji obavlja poslove finansijskog lizinga) čine jedan mjesečni i sedam kvartalnih izvještaja.

Izvještaji su po sadržaju, obliku, načinu i rokovima dostavljanja, propisani Odlukom o obliku i sadržaju izvještaja koje davaoci lizinga dostavljaju Agenciji za bankarstvo Republike Srpske²¹.

Bilansne pozicije organizacionih jedinica DL FBiH uključene su u bilanse matičnih DL.

Osim redovnih aktivnosti provođenja kontinuiranog nadzora MKO i DL, zaposleni u Odjeljenju su u toku 2024. godine aktivno učestvovali i u:

- aktivnostima na izmjeni i dopuni postojeće podzakonske regulative, te izradi nove podzakonske regulative (u saradnji sa Sektorom za izvještavanje, regulativu i međunarodnu saradnju);
- radu na unapređenju i poboljšanju informatičke podrške novim izvještajnim formama, kroz izradu novih upita i analiza, što je u funkciji efikasnijeg i efektivnijeg nadzora (u saradnji sa Sektorom za informacione – komunikacione tehnologije);
- ostalim aktivnostima predviđenim Planom rada Agencije.

Odjeljenje je imalo intenzivnu saradnju sa MKO putem sastanaka sa predstavnicima MKO. Takođe, razmjenjivani su podaci i informacije i analize sa ostalim organizacionim dijelovima Agencije, kao i informacije i podaci o postnadzornom postupku i praćenju izvršenja naloga, shodno rješenjima o naloženim mjerama. Takođe, Odjeljenje je redovno sačinjavalo mišljenja o ocjeni i kvalifikaciji prekršaja MKO i odgovornih lica, a koji su utvrđeni kroz nadzor.

2.1.4. Odjeljenje za nadzor sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma i nadzor obavljanja platnog prometa u bankarskom sistemu

Odjeljenje za nadzor sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma i nadzor obavljanja platnog prometa u bankarskom sistemu (u daljem tekstu ovog poglavlja: Odjeljenje) nadzire rad finansijskih organizacija na licu mjesta i putem dostavljanja propisanih mjesečnih i godišnjih izvještaja. Nadzor je vršen na osnovu ZOB, Zakona o mikrokreditnim organizacijama, Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti²², Zakona o unutrašnjem platnom prometu²³, Zakona o deviznom poslovanju²⁴, odluka Agencije, Plana rada Agencije i drugih propisa koji regulišu ove oblasti.

Odjeljenje je u skladu sa Planom rada Agencije izvršilo ukupno 13 nadzora (11 neposrednih i dva posredna) poslovanja banaka i MKO i to: tri neposredna nadzora sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti i obavljanja platnog prometa u bankama; četiri neposredna nadzora sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti u MKO, dva posredna i jedan neposredni nadzor banaka vezano za obavljanje poslova platnog prometa, jedan (ciljani) neposredni nadzor banke iz oblasti sprečavanja pranja novca, jedan nadzor izvršenja naloga po ranije izdatom rješenju Agencije (MKO), te jedan neposredni nadzor u dijelu obavljanja unutrašnjeg platnog prometa u poslovnoj jedinici banke čije je sjedište u FBiH, a koja posluje u Republici Srpskoj.

U nadzoru izvršenom u bankama utvrđeno je da banke primjenjuju minimalne standarde sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, ali su u pojedinim bankama utvrđeni određeni nedostaci i neusklađenosti koji se ogledaju u sledećem:

- nije vršena adekvatna analiza porijekla novčanih sredstava pravnih i fizičkih lica u cilju kontinuiranog praćenja i upravljanja rizikom od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti (kod tri banke);
- nisu definisani limiti za značajne transakcije koje obavljaju klijenti banke klasifikovani u visoki nivo rizika za koje je potrebno odobrenje Uprave banke (kod jedne banke);
- nije u potpunosti obezbijeđena dokumentovanost dosijea pravnih lica (kod jedne banke);

²¹ „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj: 20/24

²² „Službeni glasnik BiH“ br. 47/14 i 46/16, „Službeni glasnik BiH“ br. 13/24

²³ „Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 52/12, 92/12, 58/19, 38/22 i 63/24

²⁴ „Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 96/03, 123/06, 92/09, 20/14, 20/18 i 107/24

- nije uspostavljen adekvatan sistem unutrašnjih kontrola u dijelu praćenja transakcija koje se vrše bez uspostavljanja poslovnog odnosa (kod jedne banke).

Funkcionisanje platnog prometa u bankarskom sektoru Republike Srpske uspješno je obavljano tokom 2024. godine, a utvrđene su manje nepravilnosti u dijelu obavljanja poslova iz oblasti unutrašnjeg platnog prometa koje se ogledaju u sljedećem:

- nije redovno provođena aktivnost na utvrđivanju liste neaktivnih računa pravnih i fizičkih lica (kod jedne banke);
- nije uspostavljen adekvatan sistem unutrašnjih kontrola (kod dvije banke);
- nije u potpunosti obezbijeđena dokumentovanost dosijea fizičkih lica (kod jedne banke);
- nije redovno vršena verifikacija identifikacionih dokumenata za fizička lica (kod jedne banke).

U nadzoru izvršenom u MKO utvrđeno je da iste primjenjuju minimalne standarde sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, ali su u pojedinim MKO utvrđeni određeni nedostaci i neusklađenosti koji se ogledaju u sljedećem:

- nisu redovno ažurirana interna akta za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti (kod dvije MKO);
- nije redovno ažuriran Registar profila klijenta za fizička i pravna lica (kod jedne MKO);
- nisu adekvatno definisani poslovi i obaveze ovlašćenog lica koje obavlja poslove koordinacije aktivnosti na sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti (kod tri MKO);
- nije vršena adekvatna analiza porijekla novčanih sredstava fizičkih lica u cilju kontinuiranog praćenja i upravljanja rizikom od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti (kod jedne MKO);
- nije u potpunosti obezbijeđena dokumentacija koja se odnosi na provođenje mjera pojačane identifikacije i praćenja klijenta (kod jedne MKO).

U nadzoru izvršenja naloga po ranije izdatom rješenju (kod jedne MKO) nisu utvrđeni nedostaci i nepravilnosti u poslovanju iz oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti (ista je u potpunosti izvršila naloge Agencije).

O izvršenom nadzoru su sačinjeni zapisnici koji su dostavljeni bankama i MKO. Na zapisnike o izvršenom nadzoru banke i MKO nisu uložile prigovore.

Odjeljenje je pored ukazivanja na nepravilnosti i neusklađenosti u toku nadzora, putem deset rješenja (šest banaka i četiri MKO) izdalo 11 naloga bankama i osam naloga MKO sa rokovima za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti i neusklađenosti u poslovanju.

Za potrebe Agencije, Odjeljenje je redovno sačinjavalo informacije o preduzetim mjerama i izvršenju naloga banaka i MKO.

Odjeljenje u nadzoru banaka i drugih finansijskih organizacija kontinuirano sarađuje sa Državnom agencijom za istrage i zaštitu, Finansijsko-obavještajnim odjeljenjem (u daljem tekstu: FOO), a shodno Zakonu o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti u pisanoj formi redovno obavještava FOO o utvrđenim nepravilnostima u radu istih i njihovoj usklađenosti sa minimalnim standardima sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti.

Odjeljenje je na zahtjev i u sklopu svojih redovnih aktivnosti dostavljalo nadležnim organima (Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srpske, Ministarstvo bezbjednosti BiH, tužilaštva i drugi) sve relevantne informacije o otvorenim računima, sefovima i drugo, za pravna ili fizička lica za koja postoji osnovana sumnja da su učestvovali u pranju novca ili drugim nezakonitim aktivnostima koje se mogu dovesti u vezu sa pranjem novca ili finansiranjem terorističkih aktivnosti.

Tokom 2024. godine, Odjeljenje je imalo kontinuirane kontakte i korespondenciju sa bankama i MKO putem zahtjeva za dostavu dokumentacije, podataka i obrazloženja, te putem instrukcija i obavještenja.

Izvršavanje Agencije o transakcijama za koje je propisano izvještavanje bilo je na zadovoljavajućem nivou, a banke i MKO su shodno zakonskoj i podzakonskoj regulativi redovno i na propisani način izvještavale Agenciju.

U ovom izvještajnom periodu, zaposleni u Odjeljenju su aktivno radili na pripremi i prezentovanju Izvještaja za peti krug „Moneyval“ evaluacije BiH u borbi protiv pranja novca i finansiranja terorizma. Predstavnici „Moneyval“ komiteta Savjeta Evrope su bili u posjeti BiH u februaru 2024. godine.

Takođe, Odjeljenje je aktivno radilo na pripremi Odluke o upravljanju rizikom od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, kao i Smjernica za analizu i procjenu rizika u primjeni Odluke o

upravljanju rizikom od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti i Smjernica za identifikaciju stvarnog vlasnika, koje je Agencija usvojila u skladu sa novim Zakonom o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti.

Zaposleni u Odjeljenju su redovno prisustvovali seminarima i radionicama koje su se odnosile na oblast sprečavanja pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti.

Odjeljenje je obavljalo internu korespondenciju (između odjeljenja i sektora u Agenciji), a naročito je intenzivna saradnja i razmjena informacija bila sa Odjeljenjem za nadzor banaka. Takođe, Odjeljenje je redovno sačinjavalo mišljenja o ocjeni i kvalifikaciji prekršaja banaka, MKO i odgovornih lica utvrđenih kroz posredni i neposredni nadzor.

2.1.5. Odjeljenje za nadzor obezbjeđenja zaštite prava korisnika finansijskih usluga u bankarskom sistemu

Odjeljenje za nadzor obezbjeđenja zaštite prava korisnika finansijskih usluga u bankarskom sistemu (u daljem tekstu ovog poglavlja: Odjeljenje) nadzire rad finansijskih organizacija neposredno na licu mjesta i posredno putem propisanih izvještaja koje iste periodično dostavljaju Agenciji. Nadzor je vršen na osnovu ZOB, Zakona o mikrokreditnim organizacijama, Zakona o lizingu²⁵, odluka Agencije, Plana rada Agencije, internih akata i drugih propisa koji regulišu ovu oblast, a posebna pažnja je posvećena pismenim prigovorima korisnika finansijskih usluga.

Nadzorom su obuhvaćene banke sa sjedištem u Republici Srpskoj i organizacione jedinice banaka koje posluju u Republici Srpskoj, a čije je sjedište u FBiH, MKO sa sjedištem u Republici Srpskoj i organizacione jedinice MKO koje posluju u Republici Srpskoj, a čije je sjedište u FBiH i poslovne jedinice DL koje posluju u Republici Srpskoj, a čije je sjedište u FBiH (trenutno nema DL sa sjedištem u Republici Srpskoj).

Odjeljenje je u ovom izvještajnom periodu u skladu sa Planom rada Agencije izvršilo ukupno 14 neposrednih nadzora banaka, MKO i DL i to:

- četiri nadzora zaštite prava korisnika finansijskih usluga u bankama;
- dva nadzora izvršenja naloga po rješenjima Agencije u bankama;
- tri nadzora zaštite prava korisnika mikrokredita;
- tri nadzora izvršenja naloga po rješenjima Agencije u MKO;
- jedan nadzor zaštite prava korisnika finansijskog lizinga, kao i
- jedan vanredni nadzor u banci (kršenje zakonskih/podzakonskih akata).

O izvršenom nadzoru su sačinjeni zapisnici koji su dostavljeni bankama, MKO i DL, a za utvrđene nepravilnosti u primjeni propisa i održavanju propisanih standarda, sačinjeno je pet rješenja bankama (tri rješenja bankama čije je sjedište u Republici Srpskoj i dva rješenja bankama čije je sjedište u FBiH, a koja posluje u Republici Srpskoj), tri rješenja MKO (dvije MKO čije je sjedište u Republici Srpskoj i jedna MKO čije je sjedište u FBiH, a koje posluju u Republici Srpskoj), te jedno rješenje DL sa sjedištem u FBiH a koji posluje u Republici Srpskoj, kojima su dati nalozi i preporuke sa rokovima za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti i neusklađenosti u poslovanju.

U izvršenim nadzorima u bankama sa sjedištem u Republici Srpskoj, kao i u filijalama/ poslovnica banaka čije je sjedište u FBiH, a koje posluju u Republici Srpskoj, utvrđeno je da su iste preduzele značajne aktivnosti na obezbjeđenju zaštite prava korisnika bankarskih usluga. Međutim, nadzirane banke još uvijek u pojedinim segmentima u potpunosti adekvatno ne obezbjeđuju zaštitu prava korisnika bankarskih usluga, što se najvećim dijelom odnosi na:

- standardni informacioni listovi ne sadrže sve propisane obavezne elemente ili obavezni elementi nisu u potpunosti precizno i jasno definisani;
- ugovori i otplatni planovi ne sadrže sve propisane obavezne elemente ili obavezni elementi nisu u potpunosti precizno i jasno definisani;
- interna akta i ugovori sadrže odredbe koje nisu u skladu sa dobrim poslovnim običajima i osnovnim načelima zaštite prava korisnika finansijskih usluga, te nisu u skladu sa odredbama Zakona o obligacionim odnosima²⁶;

²⁵ „Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 70/07 i 116/11

²⁶ „Službeni list SFRJ“ br. 29/78, 39/85, 45/89 i 57/89 i „Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 17/93, 3/96, 39/2003 i 74/04

- postoji međusobna neusklađenost internih akata i dokumenata, a odredbe istih nisu precizno i jasno definisane, odnosno nisu u potpunosti u skladu sa relevantnim propisima.

Odjeljenje je u ovom izvještajnom periodu putem pet rješenja izdalo ukupno 16 naloga za otklanjanje uočenih nedostataka i nepravilnosti i to: tri rješenja sa sedam naloga i dvije preporuke bankama čije je sjedište u Republici Srpskoj i dva rješenja sa devet naloga bankama čije je sjedište u FBiH, a koje posluju u Republici Srpskoj.

U izvještajnom periodu obavljena su i dva nadzora izvršenja naloga po rješenjima Agencije u bankama (jedna banka sa sjedištem u Republici Srpskoj i jedna banka čije je sjedište u FBiH, a koja posluje u Republici Srpskoj) te je utvrđeno da su ranije izdati nalozi izvršeni, odnosno da su iste preduzele propisane mjere na obezbjeđenju zaštite prava i interesa korisnika bankarskih usluga.

U nadzorima izvršenim u MKO utvrđeno je da su iste preduzele značajne aktivnosti na obezbjeđenju zaštite prava korisnika mikrokredita. Međutim, nadzirane MKO još uvijek u pojedinim segmentima u potpunosti ne obezbjeđuju zaštitu prava korisnika mikrokredita, što se najvećim dijelom odnosi na:

- standardni informacioni listovi ne sadrže sve propisane obavezne elemente ili obavezni elementi nisu u potpunosti precizno i jasno definisani;
- ugovori i otplatni planovi ne sadrže sve propisane obavezne elemente ili obavezni elementi nisu u potpunosti precizno i jasno definisani;
- interna akta i ugovori sadrže odredbe koje nisu u skladu sa dobrim poslovnim običajima i osnovnim načelima zaštite prava korisnika finansijskih usluga, te nisu u skladu sa odredbama Zakona o obligacionim odnosima;
- postoji međusobna neusklađenost internih akata i dokumenata, a odredbe istih nisu precizno i jasno definisane, odnosno nisu u potpunosti u skladu sa relevantnim propisima.

Odjeljenje je u ovom izvještajnom periodu putem tri rješenja izdalo ukupno 11 naloga za otklanjanje uočenih nedostataka i nepravilnosti i to: dva rješenja sa sedam naloga i jednom preporukom MKO čije je sjedište u Republici Srpskoj i jedno rješenje sa četiri naloga MKO čije je sjedište u FBiH, a koja posluje u Republici Srpskoj.

U izvještajnom periodu obavljena su i tri nadzora izvršenja naloga po rješenjima Agencije u MKO (jedna MKO sa sjedištem u Republici Srpskoj i dvije MKO čije je sjedište u FBiH, a koje posluju u Republici Srpskoj), te je utvrđeno da su iste preduzele propisane mjere na obezbjeđenju zaštite prava i interesa korisnika mikrokredita (ranije izdati nalozi izvršeni).

U nadzoru izvršenom u DL utvrđeno je da je isti preduzeo značajne aktivnosti na obezbjeđenju zaštite prava korisnika finansijskog lizinga. Međutim, kod nadziranog DL takođe je utvrđeno da u pojedinim segmentima nije u potpunosti obezbjeđena zaštita prava korisnika finansijskog lizinga, što se odnosilo na nedostatke kod standardnih informacionih listova, ugovora i otplatnih planova koji nisu imali sve propisane obavezne elemente. Odjeljenje je u ovom izvještajnom periodu putem jednog rješenja izdalo ukupno tri naloga za otklanjanje uočenih nedostataka i nepravilnosti DL čije je sjedište u FBiH, a koji posluje u Republici Srpskoj.

Odjeljenje je redovno pratilo izvještaje o pismenim prigovorima klijenata/korisnika koje banke/MKO/DL dostavljaju Agenciji. Za potrebe Agencije, Odjeljenje je redovno sačinjavalo informacije i izvještaje o preduzetim mjerama i izvršenju naloga, a provedeni su i potrebni postnadzorni postupci.

Odjeljenje je, takođe, obavljalo internu korespondenciju (između odjeljenja i sektora u Agenciji), a naročito je intenzivna bila saradnja i razmjena informacija sa Ombudsmanom za bankarski sistem Republike Srpske. Takođe, Odjeljenje je redovno sačinjavalo mišljenja o ocjeni i kvalifikaciji prekršaja banaka, MKO, DL i odgovornih lica utvrđenih kroz nadzor.

2.1.6. Odjeljenje za nadzor internih modela banaka

Odjeljenje za nadzor internih modela banaka (u daljem tekstu ovog poglavlja: Odjeljenje) nadzire rad banaka sa sjedištem u Republici Srpskoj kroz analizu i provjeru internih metodologija i modela za mjerenje i upravljanje rizicima u skladu sa odredbama ZOB, odlukama i Planom rada Agencije.

U dijelu koji se odnosi na nadzor internih metodologija za vrednovanje finansijske imovine, modela internih rejtinga, odnosno nadzor PD modela (vjerovatnoća nastupanja statusa neizmirenja obaveza - engl. Probability of default), LGD modela (gubitak usljed nastupanja statusa neizmirenja obaveza - engl. Loss

given default), modela za vrednovanje hartija od vrijednosti, individualne procjene i vrednovanja imovine, kao i postupanja po Odluci o privremenim mjerama za ublažavanje rizika rasta kamatnih stopa, Odjeljenje je u 2024. godini izvršilo nadzor (posredni i neposredni nadzor) u tri banke i to:

- nadzor jedne banke koji je započeo krajem 2023. godine, a okončan u 2024. godini, nakon čega je o izvršenom nadzoru sačinjen zapisnik, kao i rješenje sa nalogima za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti i neusklađenosti u poslovanju;
- nadzor jedne banke koji je započeo i okončan u 2024. godini, nakon čega je o izvršenom nadzoru sačinjen zapisnik, kao i rješenje sa nalogima za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti i neusklađenosti u poslovanju;
- nadzor jedne banke koji je započeo krajem 2024. godine i koji je u toku.

Nakon izvršenih, odnosno okončanih nadzora u 2024. godini u dvije banke su utvrđene određene nepravilnosti i neusklađenosti u predmetnom segmentu, što je konstatovano u zapisnicima o izvršenom nadzoru. Nakon isteka zakonskih rokova za dostavljanje prigovora banaka, Agencija je za dvije banke izdala rješenja sa ukupno 25 naloga za otklanjanje nepravilnosti i neusklađenosti u poslovanju sa rokovima za izvršenje istih, te značajan broj preporuka. Za treću banku u toku je sačinjavanje zapisnika, nakon čega će se izdati rješenje sa nalogima za otklanjanje nepravilnosti i neusklađenosti u poslovanju sa rokovima za izvršenje istih.

Odjeljenje je obavljalo internu korespondenciju (između odjeljenja i sektora u Agenciji), a naročito je intenzivna bila saradnja i razmjena informacija sa Odjeljenjem za nadzor velikih banaka i Odjeljenjem za nadzor srednjih i malih banaka. Odjeljenje je u saradnji sa Sektorom za pravne poslove i Sektorom za informacione-komunikacione tehnologije učestvovalo u analizi zahtjeva banaka za eksternalizaciju. Takođe, Odjeljenje je redovno sačinjavalo mišljenje o ocjeni i kvalifikaciji prekršaja banaka i odgovornih lica utvrđenih kroz posredni i neposredni nadzor. Odjeljenje je učestvovalo u edukativnim seminarima vezanim za teme iz oblasti internih modela banaka.

3. SEKTOR ZA PRAVNE POSLOVE

Sektor za pravne poslove (u daljem tekstu ovog poglavlja: Sektor) izvršavao je planirane aktivnosti koje su se odnosile na: pružanje pravne pomoći, savjeta i mišljenja u okviru pravnih pitanja rukovodstvu Agencije i ostalim organizacionim dijelovima; praćenje primjene i analiziranje zakonskih i drugih propisa, koji se odnose na djelatnost Agencije, banaka, mikrokreditnih organizacija i drugih finansijskih organizacija bankarskog sistema; u saradnji sa drugim organizacionim dijelovima, izrađivanje nacrti i prijedloga opštih akta Agencije i podzakonskih propisa; po nalogu direktora organizovanje i pripremanje sjednice upravnog odbora, odbora za nadzor i odbora za restrukturiranje; učešće u izradi ili pružanje podrške ostalim organizacionim dijelovima pri izradi ugovora, sporazuma, memoranduma te ostale dokumentacije u poslovima iz djelatnosti Agencije; saradnju sa Jedinicom za nadzor i ostalim organizacionim dijelovima Agencije prilikom uočenih nepravilnosti u nacrtima rješenja ostalih sektora; izradu prekršajnih naloga i zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka i podnošenje nadležnim organima; zastupanje Agencije pred sudovima i drugim državnim organima i organizacijama; obradu zahtjeva banaka i drugih finansijskih organizacija bankarskog sistema za davanje dozvola, saglasnosti, odobrenja i mišljenja sa izradom prijedloga za donošenje rješenja, zaključaka i mišljenja po podnesenim zahtjevima; vođenje evidencije banaka, mikrokreditnih organizacija i drugih finansijskih organizacija bankarskog sistema; odgovora na pravna pitanja banaka, mikrokreditnih organizacija i drugih finansijskih organizacija bankarskog sistema; postupanje po prigovorima klijenata na rad banaka; odgovaranje na pitanja pravnih i fizičkih lica vezana za primjenu propisa u oblasti koja je u nadležnosti Agencije, a koja ne spadaju u nadležnost ombudsmana ili drugih organizacionih dijelova Agencije; obavljanje poslova iz oblasti radnih odnosa u Agenciji.

U toku izvještajnog perioda, po osnovu zahtjeva banaka Sektor je izdao: pet dozvola za osnivanje organizacionih dijelova; jednu saglasnost za promjenu organizacione pripadnosti organizacionog dijela; pet rješenja kojima su izdata mišljenja na elaborat o ekonomskoj opravdanosti osnivanja organizacionog dijela; devet saglasnosti za člana uprave banke; tri saglasnosti za imenovanje članova nadzornog odbora banke; osam saglasnosti za imenovanje spoljnog revizora finansijskih izvještaja; osam saglasnosti za imenovanje spoljnog revizora informacionog sistema; dvije saglasnosti za spoljnog revizora za obavljanje revizije konsolidovanih finansijskih izvještaja bankarske grupe za 2024. godinu; pet saglasnosti za promjenu adrese organizacionog dijela; petnaest saglasnosti za eksternalizaciju; jedno odobrenje za emisiju obaveznica; jedno odobrenje za emisiju akcija; dvije saglasnosti za kupoprodaju plasmana; jedna saglasnost na statut; dvije saglasnosti na izmjenu i dopunu statuta; jedna saglasnost za uključanje instrumenata kapitala u stavke osnovnog kapitala; šest saglasnosti za uključivanje dobiti u stavku redovnog osnovnog kapitala, jedna saglasnost za otplatu subordinisanog duga prije dospjeća, jedna saglasnost za uključanje subordinisanog duga u dopunski kapital, jedna saglasnost za osnivanje predstavništva u Republici Srbiji i jedna dozvola za promjenu naziva organizacionog dijela.

Po osnovu zahtjeva mikrokreditnih organizacija, Sektor je izdao: 77 dozvola za osnivanje organizacionih dijelova; 16 saglasnosti za imenovanje spoljnog revizora finansijskih izvještaja; 15 saglasnosti za promjenu adrese organizacionog dijela; jednu dozvolu za promjenu adrese sjedišta; četiri saglasnosti za promjenu organizacione pripadnosti organizacionog dijela; jedno dopunsko rješenje o dopuni naziva organizacionog dijela; jednu saglasnost za promjenu organizacionog oblika: tri saglasnosti na statut; jednu saglasnost na Ugovor o osnivanju; jednu saglasnost na Odluku o osnivanju; sedam saglasnosti na izmjenu i dopunu statuta; četiri saglasnosti na izmjene i dopune ugovora o osnivanju; jednu saglasnost na izmjenu i dopunu odluke o osnivanju.

U toku izvještajnog perioda, bankama je ukupno izdato 79 odobrenja/saglasnosti, od čega je 77 odobrenja izdato bankama sa sjedištem u Republici Srpskoj i dva bankama sa sjedištem u FBiH, dok su mikrokreditnim organizacijama izdate 132 saglasnosti, od čega je 99 saglasnosti izdato MKO sa sjedištem u Republici Srpskoj, a 33 saglasnosti su izdate MKO sa sjedištem u FBiH.

Osim odobrenja, odnosno saglasnosti, Sektor je sačinio i: četiri zaključka o izdavanju potvrde da banka posjeduje dozvolu za obavljanje bankarskih poslova; tri zaključka o izdavanju potvrde da banka posjeduje dozvolu za rad; jedan zaključak banci o izdavanju mišljenja o odredbama Odluke o sprovođenju odredbi Zakona o lizingu koje se odnose na izdavanje dozvola i saglasnosti Agencije; tri zaključka bankama o naknadi za povlačenje, odnosno odustajanje od zahtjeva; dva rješenja bankama o odbijanju zahtjeva (jedno za izdavanje saglasnosti za uključanje instrumenata kapitala u stavke dopunskog kapitala i jedno za izdavanje saglasnosti u postupku utvrđivanja ispunjenosti uslova za eksternalizaciju); jedan zaključak mikrokreditnoj organizaciji o ispravci rješenja; jedan zaključak mikrokreditnoj organizaciji o obustavljanju

postupka za izdavanje dozvole za osnivanje organizacionog dijela; dva rješenja mikro kreditnoj organizaciji o stavljanju van snage rješenja.

U izvještajnom periodu je obrađeno 26 prigovora na rad banaka, upućenih Agenciji od strane pravnih lica.

Nadležnim organizacionim dijelovima u Agenciji, Jedinici za nadzor, Jedinici za restrukturiranje i Sektoru za IKT upućeno je ukupno 54 zahtjeva za izjašnjenje o ocjeni težine prekršaja banaka i MKO.

Sektor za pravne poslove je u okviru svoje nadležnosti u toku izvještajnog perioda izdao ukupno 19 prekršajnih naloga, od kojih se 13 prekršajnih naloga odnose na banke i MKO kao pravna lica i šest prekršajnih naloga je izdato odgovornim licima u bankama i MKO. Svi prekršajni nalozi su prihvaćeni od pravnih lica i odgovornih lica u pravnim licima kojima su izrečeni, te su blagovremeno uplaćene novčane kazne određene u nalogima.

Sektor je u toku izvještajnog perioda, odgovorio na devet upita koji su mu upućeni od strane pravnih lica u BiH (banke sa sjedištem u Republici Srpskoj, ostala privredna društva i advokatske kancelarije).

Izvršene su sve planirane aktivnosti u oblasti radnih odnosa. Donesena su još 343 akta iz oblasti radnih odnosa (rješenje o plaćenom odsustvu po osnovu vjerskog praznika, rješenja o plaćenom odsustvu radi smrti užeg člana porodice, rješenja o penzionisanju, potvrde o stalnom radnom odnosu, odluke o isplati jubilarnih nagrada, odluke o isplati otpremnine po osnovu odlaska radnika u penziju, ugovori o radu na neodređeno i određeno vrijeme, ugovori o djelu, aneksi ugovora o radu, itd.).

Sektor je u toku izvještajnog perioda izradio izmjene i dopune dva pravilnika (Pravilnik o radu i Pravilnik o platama, naknadama i drugim primanjima u Agenciji za bankarstvo Republike Srpske) i Pravilnik o disciplinskoj i materijalnoj odgovornosti zaposlenih u Agenciji za bankarstvo Republike Srpske, te dostavio 25 odluka i dva uputstva na objavu u Službeni glasnik Republike Srpske. Izvršene su četiri izmjene i dopune Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji poslova Agencije za bankarstvo Republike Srpske, te je u konačnici donijet novi Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji poslova Agencije za bankarstvo Republike Srpske.

Izrađeno je pet odluka vezanih za elektronski novac, a na osnovu Zakona o elektronskom novcu.

Zaključeno je pet aneksa ugovora (poslovni odnos) sa institucijama BiH.

Aktivno je sedam sudskih sporova u kojima je Agencija tužena strana i to: tri upravna spora gdje su donesene prvostepene odluke u korist Agencije, ali su predmeti i dalje aktivni jer su izjavljeni pravni lijekovi; tri parnična postupka od kojih su dva prekinuta te se po istim ne preduzimaju procesne radnje do ponovnog pokretanja istih od suprotne strane, a za jedan postupak je izjavljena revizija i čeka se ishod; i jedan radni spor gdje Agencija očekuje pozitivan ishod.

U navedenom periodu sačinjena su 44 mišljenja i to 28 mišljenja odnosi se na banke, od čega je devet mišljenja u vezi sa imenovanjem spoljnog revizora, šest mišljenja je u vezi uključivanja dobiti tekućeg perioda u stavke redovnog osnovnog kapitala, pet mišljenja se odnosi na elaborat o ekonomskoj opravdanosti osnivanja novog organizacionog dijela, tri mišljenja su u vezi uključivanja instrumenata kapitala u stavke dopunskog kapitala, dva mišljenja su u vezi prethodne saglasnosti za emisiju hartija od vrijednosti, dva mišljenja su u vezi prethodne saglasnosti za prodaju plasmana banke, te jedno mišljenje u vezi prijevremene otplate subordinisanog duga.

U navedenom periodu sačinjeno je 16 mišljenja koja se odnose na MKO, u vezi imenovanje spoljnog revizora i jedno mišljenje koje se odnosi na izdavanje dozvole za izdavanje elektronskog novca.

U navedenom periodu izvršena je tehnička priprema i obrada raznih dokumenata urađenih od strane organizacionih dijelova u Agenciji (dokumenti za otpremu korisnicima izvan Agencije, kao i oni za upotrebu unutar Agencije - dopisi, obavještenja, ovlaštenja, izvještaji, analize, informacije, operativni planovi kontrola, zapisnici, dodaci i dopune zapisnika, rješenja, odluke, pravilnici, priručnici, uputstva...); tehnička priprema i obrada materijala za sjednice Upravnog odbora Agencije (devet sjednica), vođenje evidencije Upravnog odbora, vođenje i izrada zapisnika sa sjednica, kao i priprema i izrada akata za potpis, odnosno dalju otpremu korisnicima nakon njihovog usvajanja na sjednicama, skeniranje usvojenih akata, odnosno dokumenata; tehnička priprema i obrada materijala za sjednice Odbora za nadzor (38 sjednice), vođenje evidencije Odbora za nadzor, vođenje i izrada zapisnika sa sjednica, kao i priprema i izrada akata za potpis, odnosno dalju otpremu korisnicima nakon njihovog usvajanja na sjednicama; tehnička priprema i obrada materijala za sjednice Odbora za restrukturiranje (sedam sjednica), vođenje evidencije Odbora za restrukturiranje, vođenje i izrada zapisnika sa sjednica, kao i priprema i izrada akata za potpis, odnosno dalju otpremu korisnicima nakon njihovog usvajanja na sjednicama; priprema izvještaja koji se dostavljaju

Vladi Republike Srpske, odnosno Narodnoj skupštini Republike Srpske; elektronska razmjena dokumenata sa organizacionim dijelovima Agencije, kao i elektronsko arhiviranje dokumenata na serveru Agencije; vođenje Registra opštih akata koje donose Upravni odbor i direktor Agencije; pregled aktivnosti Upravnog odbora, Odbora za nadzor i Odbora za restrukturiranje (za Izvještaj o poslovanju i rezultatima rada sa finansijskim izvještajem Agencije za bankarstvo Republike Srpske); poslovi vezani za dopunu Registra (evidencije) banaka i Registra MKO (skeniranje dokumentacije, elektronski unos podataka i dokumentacije u registre i ulaganje dokumentacije u registratore i ostali poslovi vezani za Registar (unošenje nedostajućih podataka i dokumentacije iz ranijeg perioda), izrada izvještaja, odnosno tabelarnih pregleda o izdatim rješenjima/zaključcima); vođenje evidencije izdatih rješenja u Sektoru, te usaglašavanje sa računovodstvom na mjesečnom nivou u vidu tabelarnog prikaza; otprema elektronskih dokumenata korisnicima putem elektronske pošte sa službene *e-mail* adrese Agencije (*office@abrs.ba*), a po nalogu organizacionih dijelova čija se pošta otprema; uvezivanje i korićenje zapisnika i drugih materijala; skeniranje i kopiranje dokumentacije po nalogu direktora Agencije (za direktore sektora); slanje akata elektronskom poštom Službenom glasniku Republike Srpske, radi objave; ostali poslovi po nalogu direktora sektora.

S obzirom na količinu tehnički pripremljenih i obrađenih dokumenata i njihovu razvrstanost (449 foldera; 2747 fajlova - neki fajlovi sadrže i do 20-30 dopisa), isti nisu iskazani broičano, već količinom memorije koju ti dokumenti zauzimaju na disku (1.141 MB memorije).

4. JEDINICA ZA RESTRUKTURIRANJE

Jedinica za restrukturiranje (u daljem tekstu ovog poglavlja: Jedinica) je poslove iz svog djelokruga rada izvršavala u skladu sa Planom rada Agencije.

Najznačajnija aktivnost Jedinice u 2024. godini odnosila se na sprovođenje posredne kontrole tri banke sa sjedištem u Republici Srpskoj. Predmet kontrole se odnosio na izvršenje naloženih mjera, shodno obavljenim kontrolama utvrđivanja postojanja prepreka za sprovođenje postupka restrukturiranja, te postupanje Banke prema odredbama Odluke o podacima i informacijama koje se dostavljaju Agenciji za bankarstvo Republike Srpske za potrebe izrade i ažuriranja plana restrukturiranja banke i bankarske grupe²⁷ (u daljem tekstu: Odluka o podacima i informacijama) i Uputstva o načinu popunjavanja izvještaja koji se dostavljaju Agenciji za bankarstvo Republike Srpske za potrebe izrade i ažuriranja plana restrukturiranja banke i bankarske grupe²⁸ (u daljem tekstu: Uputstvo). Po okončanju kontrola bankama su dostavljena rješenja sa naložima i preporukama, te određeni rokovi za otklanjanje utvrđenih nedostataka i neusklađenosti, a sve shodno odredbama ZOB i Odluke o načinu sprovođenja kontrole i nalažanja mjera u svrhu izvršavanja zadataka i ciljeva iz nadležnosti restrukturiranja banaka²⁹.

U toku izvještajnog perioda utvrđene su, na osnovu Metodologije za određivanje kritičnih funkcija u bankama, kritične funkcije za svih osam banaka kojima je Agencija izdala dozvolu za rad, te ažurirani planovi restrukturiranja koji se na njih odnose, a sve sa finansijskim podacima na dan 31.12.2023. godine. Jedinica je prethodno izvršila analizu potpunosti i tačnosti izvještaja koje su banke dostavile za potrebe ažuriranja planova restrukturiranja sa finansijskim podacima na dan 31.12.2023. godine, sve u skladu sa Odlukom o podacima i informacijama i pratećim Uputstvom.

Značajne aktivnosti Jedinice su se odnosile i na unapređenje podzakonskih akata iz oblasti restrukturiranja banaka, s tim u vezi, izrađeni su sljedeći podzakonski propisi iz oblasti restrukturiranja banaka, a koji su usvojeni u 2024. godini:

- Odluka o dopuni odluke o načinu sprovođenja kontrole i nalažanja mjera u svrhu izvršavanja zadataka i ciljeva iz nadležnosti restrukturiranja banaka;
- Očekivanja od banaka u planiranju restrukturiranja - smjernice³⁰;
- Operativne smjernice za izradu priručnika za primjenu instrumenta restrukturiranja vlastitim sredstvima banke³¹.

Takođe, pripremljen je i nacrt dokumenta „Operativne smjernice za uspostavljanje upravljačkih informacionih sistema (Management Information Systems – MIS)“, a koji je za potrebe javne rasprave u formi nacrta objavljen na internet stranici Agencije.

U segmentu međunarodne saradnje, u izvještajnom periodu su realizovanje projektne aktivnosti sa Svjetskom bankom čija je tehnička pomoć bila usmjerena na pitanja u pogledu operacionalizacije pomenutog dokumenta „Očekivanja od banaka u planiranju restrukturiranja - Smjernice“. Jedinica je takođe učestvovala u izradi konačne „MREL studije za zemlje Zapadnog Balkana“ u organizaciji Evropske banke za obnovu i razvoj, a čiji je cilj bio da prikaže relevantnu regulativu iz oblasti restrukturiranja banaka u zemljama učesnicama studije. Takođe, Jedinica je učestvovala na redovnom godišnjem sastanku sa evropskim regulatorom za sanaciju banaka (u daljem tekstu: Jedinstveni odbor za sanaciju banaka), na kojem su razmijenjene informacije vezano sa sačinjavanje konačnih planova restrukturiranja za banku koja posluje na teritoriji Evropske unije, a čiji subsidijari imaju dozvolu za rad na teritoriji Republike Srpske. Pored navedenog, Jedinica je učestvovala i na koledžu za sanaciju banaka u organizaciji Jedinstvenog odbora za sanaciju banaka.

Ostale aktivnosti u Jedinici odnosile su se na:

- izradu, na zahtjev Sektora za pravne poslove, izjašnjenja o ocjeni težine prekršaja utvrđenih zapisnicima u okviru provedenih posrednih kontrola banaka, stepenu njihove opasnosti i posljedicama prekršaja, te da li se minimalnim kaznama (kaznenim naložima) može postići svrha kažnjavanja banaka, odnosno odgovornog lica u istima,

²⁷ „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 68/23

²⁸ „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 76/23

²⁹ „Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 62/21, 15/22 i 84/24

³⁰ Broj: 01-582-1/24 od 09.04.2024. godine

³¹ Broj: D-17/24 od 20.06.2024. godine

- pripremu i dostavljanje informacije Agenciji za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine o rezultatima procjene mogućnosti restrukturiranja banaka sa finansijskim podacima na dan 31.12.2023. godine,
- pripremu i dostavljanje zahtjeva Komisiji za hartije od vrijednosti Republike Srpske za dostavljanje podataka i informacija u svrhu izrade plana restrukturiranja banke sa finansijskim podacima na dan 31.12.2023. godine,
- pripremu odgovora na upite Udruženja banaka Bosne i Hercegovine iz oblasti restrukturiranja banaka,
- pripremu odgovora na pitanja banaka upućenih u okviru javne rasprave o podzakonskim aktima iz oblasti restrukturiranja koji su usvojeni u izveštajnom periodu.

5. SEKTOR ZA IZVJEŠTAVANJE, REGULATIVU I MEĐUNARODNU SARADNJU

U skladu sa Planom rada Agencije za 2024. godinu aktivnosti Sektora za izvještavanje, regulativu i međunarodnu saradnju (u daljem tekstu ovog poglavlja: Sektor) u toku 2024. godine, odnosile su se na izradu i unapređenje regulatornog i izvještajnog okvira, razmjenu podataka i informacija sa drugim domaćim i stranim institucijama i organizacijama, dalji razvoj metodologija za nadzor banaka, koordinaciju pružanja tehničke pomoći od strane međunarodnih institucija, kao i unapređenje saradnje sa međunarodnim finansijskim institucijama i bankarskim regulatorima iz drugih zemalja.

5.1. Razvoj i unapređenje regulatornog okvira kojim se reguliše rad banaka i drugih subjekata bankarskog sistema

Aktivnosti reforme regulatornog okvira za poslovanje i nadzor banaka i drugih subjekata bankarskog sistema nastavljene su i u 2024. godini. Iste su se odnosile na kontinuirano praćenje međunarodnih i evropskih propisa i smjernica iz oblasti nadzora banaka sa ciljem identifikovanja potrebnih izmjena u postojećim propisima, te sačinjavanja planova za dalje unapređenje i usklađivanje podzakonskih propisa koje donosi Agencija. S tim u vezi, izrađeni su sljedeći podzakonski propisi iz oblasti nadzora banaka i drugih subjekata bankarskog sistema, a koji su usvojeni do 31.12.2024. godine:

- Odluka o stopi i načinu održavanja zaštitnog sloja kapitala za strukturni sistemski rizik³²;
- Odluka o izmjeni Odluke o privremenim mjerama za ublažavanje rizika rasta kamatnih stopa³³;
- Odluka o izmjenama Odluke o privremenim mjerama za ograničavanje izloženosti³⁴;
- Odluka o izmjeni i dopuni Odluke o izvještavanju o adekvatnosti kapitala banke³⁵;
- Instrukcija za popunjavanje izvještajnih obrazaca za kapital, ukupan ponderisani rizik i finansijsku polugu³⁶;
- Uputstvo za prudencijalno vrednovanje softvera za potrebe izračuna regulatornog kapitala³⁷;
- Uputstvo za uključivanje dobiti tekućeg perioda ostvarene tokom ili na kraju poslovne godine u stavku redovnog osnovnog kapitala³⁸;
- Uputstvo za primjenu standardizovanog i pojednostavljenog standardizovanog pristupa mjerenju kamatnog rizika u bankarskoj knjizi³⁹;
- Instrukcija za popunjavanje izvještajnih obrazaca za kamatni rizik u bankarskoj knjizi⁴⁰;
- Odluka o izmjeni Odluke o privremenim mjerama za ublažavanje rizika rasta kamatnih stopa⁴¹;
- Odluka o izmjenama Odluke o privremenim mjerama za ograničavanje izloženosti⁴²;
- Odluka o privremenoj mjeri za očuvanje kapitala banke⁴³;
- Odluka o privremenim mjerama za odobravanje olakšica fizičkim licima za izmirenje kreditnih obaveza⁴⁴;
- Odluka o privremenim mjerama za odobravanje olakšica pravnim licima za izmirenje kreditnih obaveza⁴⁵;
- Odluka o privremenim mjerama MKO za odobravanje olakšica fizičkim licima za izmirenje kreditnih obaveza⁴⁶;
- Odluka o izračunavanju kapitala i izvještavanju o kapitalu i kapitalnom zahtjevu društava za izdavanje elektronskog novca⁴⁷;

³² „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 45/24

³³ *Ibid.*

³⁴ *Ibid.*

³⁵ *Ibid.*

³⁶ Broj: D-11/24 od 09.04.2024. godine

³⁷ „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 37/24

³⁸ *Ibid.*

³⁹ „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 57/24

⁴⁰ Broj: D-19/24 od 20.06.2024. godine

⁴¹ „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 95/24

⁴² „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 84/24

⁴³ *Ibid.*

⁴⁴ *Ibid.*

⁴⁵ „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 95/24

⁴⁶ *Ibid.*

⁴⁷ „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 95/24

- Odluka o načinu provođenja nadzora društava za izdavanje elektronskog novca i preduzimanju mjera nadzora⁴⁸;
- Odluka o obavljanju spoljne revizije društva za izdavanje elektronskog novca⁴⁹;
- Odluka o izvještajima koje društva za izdavanje elektronskog novca dostavljaju Agenciji za bankarstvo Republike Srpske⁵⁰;
- Odluka o sistemu upravljanja i sistemu unutrašnjih kontrola društva za izdavanje elektronskog novca⁵¹;
- Odluka o upravljanju eksternalizacijom društava za izdavanje elektronskog novca⁵²;
- Instrukcija o obliku i sadržaju izvještaja koje društva za izdavanje elektronskog novca dostavljaju Agenciji za Bankarstvo Republike Srpske⁵³;
- Instrukcija za popunjavanje izvještajnog obrasca PM – Olakšice za izmirenje kreditnih obaveza⁵⁴;
- Odluka o poslovanju banaka sa licima u posebnom odnosu sa bankom⁵⁵;
- Odluke o izmjeni Odluke o obavljanju spoljne revizije u bankama⁵⁶;
- Odluka o zaštitnom sloju kapitala za sistemski značajne banke⁵⁷;
- Odluka o metodologiji za utvrđivanje sistemski značajnih banaka i zaštitnog sloja kapitala za sistemski značajne banke⁵⁸;
- Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o postupku nadzornog pregleda i ocjene banaka⁵⁹;
- Odluka o izmjeni Odluke o poslovanju banaka sa licima u posebnom odnosu sa bankom⁶⁰.

Pored navedenih, Sektor je učestvovao u izradi podzakonskih propisa kroz pregled i davanje mišljenja na prijedloge podzakonskih propisa pripremljenih od strane drugih organizacionih jedinica, i to propisa iz oblasti upravljanja rizikom od pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, izvještavanja mikrokreditnih organizacija, nadzora i izvještavanja davalaca lizinga, te upravljanja informacionim sistemom u banci.

Od strane Sektora je sačinjena „Studija opravdanosti uspostavljanja regulatornog okvira za sekjuritizaciju i IRB pristup u bankarskom sektoru Republike Srpske“ koja je usvojena od strane Upravnog odbora Agencije. Ova Studija je dio preduzetih aktivnosti za održavanje usklađenosti bankarske regulative sa regulativom EU. Studija se sastoji se od dvije ključne oblasti, sekjuritizacije i IRB (engl: *Internal Rating Based*) pristupa, pri čemu su studijom detaljnije pojašnjeni pojmovi, moguće implikacije transponovanja, odnosno netransponovanja predmetnih oblasti u regulatorni okvir za banke, te doneseni zaključci.

Izvršena je identifikacija izmjena u evropskim propisima u domenu upravljanja rizikom likvidnosti, te su revidirani postojeći i sačinjeni nacrti izmjena i dopuna podzakonskih propisa koje donosi Agencija u ovom segmentu, koji će biti predmet budućih razmatranja i usvajanja. Sačinjen je nacrt Smjernica za upravljanje klimatskim rizicima i rizicima povezanim sa životnom sredinom za nedepozitne finansijske institucije, koji će biti predmetom pregleda u sklopu narednih misija Svjetske banke, te budućih razmatranja i usvajanja. Sprovedene su aktivnosti na izradi Uputstva sa pratećim izvještajnim obrascima uz Odluku o objavljivanju podataka i informacija banke u skladu sa odredbama CRR II, kao i identifikacija izmjena u evropskim propisima za objave informacija o održivosti.

Aktivnosti Sektora odnosile su se i na kontinuirana tumačenja podzakonskih propisa, putem davanja mišljenja ili tumačenja na upite banaka i drugih institucija, kao i davanja mišljenja i tumačenja podzakonskih propisa drugim organizacionim jedinicama Agencije na kontinuiranoj osnovi. Zaposleni u Sektoru su pratili objavljivanje zakonskih i podzakonskih propisa relevantnih za nadzor i poslovanje banaka i osiguravali redovno ažuriranje interne i eksterne internet stranice Agencije.

Pored rada na podzakonskoj regulativi koju donosi Agencija, zaposleni u Sektoru su koordinisali rad i u saradnji sa ostalim organizacionim jedinicama unutar Agencije učestvovali kao članovi radne grupe u izradi prijedloga Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o bankama Republike Srpske. U skladu sa definisanim

⁴⁸ *Ibid*

⁴⁹ *Ibid*

⁵⁰ *Ibid*

⁵¹ *Ibid*

⁵² *Ibid*

⁵³ Broj D-26/24 od 03.12.2024. godine

⁵⁴ Broj D-27/24 od 03.12.2024. godine

⁵⁵ „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 109/24

⁵⁶ *Ibid*

⁵⁷ *Ibid*

⁵⁸ *Ibid*

⁵⁹ „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 115/24

⁶⁰ *Ibid*

rokovima, sagledana su predložena rješenja i dostavljani su komentari, te prijedlozi izmjena i dopuna na razmatranje Ministarstvu finansija Republike Srpske.

Zaposleni sektora su učestvovali i u radu Odbora za restrukturiranje i Komisije za javne nabavke (u svojstvu članova tih tijela), sastancima Koordinacionog odbora za platne sisteme, te kao članovi radne grupe za 2024 *Exchange of Information on Request Peer Review Report – OECD* kao i procjeni BiH u postupku *Evaluation of anti-money laundering measures and the financing of terrorism (MONEYVAL)*. Od strane Sektora pripremani su materijali i odgovori na upitnike u vezi sa četvrtim ciklusom procjene konkurentnosti u zemljama zapadnog Balkana *SEE Competitiveness Outlook 2024* koji je sproveden od strane *OECD*-a, a u saradnji sa predstavnicima Ministarstva Finansija Republike Srpske, te se prisustvovalo sastancima organizovanim u vezi sa navedenim.

Od decembra 2024. godine zaposleni Sektora obavljali su poslove člana Komisije za saradnju nadzornih organa finansijskog sektora Republike Srpske.

U 2024. godini započete su aktivnosti monitoringa ekvivalencije nadzornog i regulatornog okvira za bankarski sektor od strane *European Banking Authority (EBA)*. Monitoring ekvivalencije od strane EBA-e razmatra razvoj relevantnih aspekata nadzornog i regulatornog okvira, praksi sprovođenja istih i razvoj tržišta u trećim zemljama koje Evropska komisija smatra ekvivalentnim. Monitoring ekvivalencije se sprovodi putem upitnika o razvoju regulatornog okvira i nadzornih praksi, na osnovu koga su zaposleni Sektora pripremali odgovore i obrazloženja, koji će služiti kao osnova za tehničku procjenu EBA-e za podnošenje Evropskoj komisiji.

5.2. Razvoj i unapređenje izvještajnog okvira kojim je regulisan rad banaka u 2024. godini

Značajan dio aktivnosti Sektora odnosio se i na unapređenje izvještajnog okvira kojim je regulisan rad banaka. Sprovedene su kontinuirane aktivnosti na unapređenju izvještajnih obrazaca, sačinjavanju instrukcija za popunjavanje izvještajnih obrazaca te razvoja validacijskih pravila za kontrolu izvještaja.

Sprovedeno je redovno revidiranje postojećeg izvještajnog okvira i sagledane su i identifikovane mogućnosti za njegovu optimizaciju koje će biti dodatno razmotrene u budućem periodu u koordinaciji sa ostalim organizacionim jedinicama Agencije, prvenstveno Jedinicom za nadzor. Sprovedene su i aktivnosti na razmatranju moguće implementacije dodatnog okvira za finansijsko izvještavanje (*FINREP*). Sagledan je postojeći okvir te su identifikovani izveštajni obrasci koji su u upotrebi u EU a koje je moguće transponovati u izvještajni okvir koji propisuje Agencija za banke u Republici Srpskoj.

Zaposleni u Sektoru su vršili praćenje poštovanja rokova za dostavljanje izvještaja od strane banaka, na sedmičnom, mjesečnom i kvartalnom nivou. Redovno su sprovedene aktivnosti mjesečnih i kvartalnih kontrola dostavljenih izvještaja od strane banaka, sačinjavane su instrukcije za korekcije i popunjavanje izvještajnih obrazaca koje su dostavljane bankama, te se održavala kontinuirana komunikacija sa bankama u ovom segmentu u cilju postizanja tačnosti i konzistentnosti izvještajnog okvira na nivou bankarskog sektora Republike Srpske. Sprovedene su redovne aktivnosti razvoja informacionog sistema Agencije u segmentu kreiranja izvještaja, te razvoj validacijskih pravila u saradnji sa Sektorom za informaciono-komunikacione tehnologije. Takođe, izmjene postojećeg regulatornog okvira u 2024. godini, a koje se odnose na izmjene u kapitalu i kamatnom riziku u bankarskoj knjizi, uslovile su potrebu za izmjenom trenutnog izvještajnog okvira u tim segmentima.

Redovno su sačinjavane mjesečne informacije o stanju u bankarskom sektoru, te informacije o osnovnim pokazateljima poslovanja u bankarskom sektoru za potrebe Direkcije, drugih organizacionih jedinica Agencije kao i informisanja subjekata bankarskog sektora. Sprovodile su se kontinuirane aktivnosti na sistematizaciji i unapređenju procesa izrade periodičnih izvještaja za potrebe praćenja i analize poslovanja banaka. Pored redovnih periodičnih izvještaja, sačinjavani su i drugi izvještaji i analize na *ad-hoc* osnovi, u skladu sa izraženim potrebama i zahtjevima. Od strane Sektora su pripremani podaci i informacije koji su dostavljani na redovnoj osnovi (ili po pojedinačnim zahtjevima) za potrebe drugih domaćih i inostranih institucija, organizacija, te nadzornih tijela nadležnih u drugim bankarskim sektorima.

Sprovedena je analiza implementacije makroprudencijalnih instrumenta donesenih na osnovu podzakonskih propisa Agencije, kroz izvještajne obrasce dostavljene od strane banaka, u vidu horizontalne analize ispunjenja zahtjeva za održavanje zaštitnog sloja kapitala za sistemski strukturni rizik.

Zaposleni u sektoru su učestvovali u izradi Izvještaja o bankarskom sektoru Republike Srpske te izradi godišnjeg Plana rada Agencije za bankarstvo Republike Srpske za 2025. godinu.

5.3. Aktivnosti podrške nadzoru

Fokus aktivnosti u ovom segmentu u toku 2024. godine zasnivao se na razvoju internih metodologija i procedura za posredni i neposredni nadzor banaka. Zaposleni u Sektoru učestvovali su u bilateralnim aktivnostima sa drugim regulatorima, za potrebe podrške razvoju makroprudencijalnog okvira i instrumenata.

Sačinjen je nacrt Metodologije za utvrđivanje kapitalne preporuke - P2G (engl: *Pillar to Guidance*) koji će biti predmet budućeg razmatranja i usvajanja. Otpočete su aktivnosti na ažuriranju i izradi Metodologije za nadzorno testiranje otpornosti na stres solventnosti i pratećih obrazaca, koje će biti sprovedeno u 2025. godini.

Sprovedene su aktivnosti na redovnom godišnjem revidiranju, odnosno unapređenju postojeće Metodologije za nadzorni pregled i ocjenu banaka (*SREP*) i pratećeg pomoćnog *SREP* alata koje će biti predmet budućeg razmatranja i usvajanja. Sprovedene su aktivnosti i sačinjen je nacrt Procedura za posredni nadzor banaka, koji će biti predmet budućeg razmatranja i usvajanja.

U skladu sa Strateškim okvirom upravljanja i nadzora nad rizicima povezanim sa klimatskim promjenama i životnom sredinom u bankarskom sektoru za period 2023-2025. godine, sprovedene su aktivnosti na pripremi metodologije za sprovođenje *bottom-up* nadzornog testiranja otpornosti na stres za rizike povezane sa klimatskim promjenama i životnom sredinom u bankarskom sektoru. U sklopu misije Svjetske banke (*FInSAC*) sprovedene su aktivnosti rada na razvoju scenarija i metodologija vezanih za provođenje testiranja otpornosti na stres za finansijske rizike povezane s klimom, u cilju procjene izloženosti bankarskog sektora Republike Srpske fizičkim i prelaznim rizicima koji proizilaze iz klimatskih promjena. Zaposleni u Sektoru su u kontinuitetu pružali podršku Jedinici za nadzor u vezi sa tumačenjem metodologija za nadzor, te regulatornog okvira kojim se reguliše rad banaka, te dostavljali mišljenja po upitima i izraženim potrebama.

Sprovedena je horizontalna analiza izloženosti bankarskog sektora rizicima povezanim s klimom na osnovu samoprocjena dostavljenih od strane banaka iz bankarskog sektora Republike Srpske.

Prema izraženim potrebama Direkcije i drugih organizacionih jedinica Agencije, na redovnoj i ad-hoc osnovi sačinjavane su analize stanja u različitim segmentima poslovanja bankarskog sektora u svrhu praćenja razvoja i uticaja rizika kojima je sektor bio izložen u tekućem periodu.

U izvještajnom periodu sprovedene aktivnosti su uključivale aktivnosti izrade i objedinjavanja Izvještaja o poslovanju i rezultatima rada Agencije za bankarstvo Republike Srpske za period od 01.01.2023. do 31.12.2023. godine, te 01.01.2024. do 30.06.2024. godine, izradi Izvještaja o stanju u bankarskom sektoru Republike Srpske na 31.12.2023, 31.03.2024, 30.06.2024. i 30.09.2024. godine, te objedinjavanju Izvještaja o stanju u bankarskom sistemu Republike Srpske na 31.12.2023, 31.03.2024, 30.06.2024. i 30.09.2024. godine.

5.4. Aktivnosti razvoja i međunarodne saradnje

Sektor je koordinisao saradnju sa međunarodnim institucijama i organizacijama, a prije svega sa Svjetskom bankom, Evropskom agencijom za bankarstvo, Njemačkom narodnom bankom, Centralnom bankom Mađarske, Grupom supervizora banaka iz centralne i istočne Evrope (*BSCEE*), drugim regulatorima u zemlji i inostranstvu, te je i koordinisao prisustvovanja predstavnika Agencije međunarodnim konferencijama. Kontinuirano je vršena razmjena znanja i iskustava sa regulatorima drugih zemalja putem redovne komunikacije u vezi sa aktuelnim supervizorskim temama. Saradnja sa međunarodnim i evropskim institucijama/organizacijama ostvarivala se i putem redovnog odgovaranja na upite, zahtjeve za dostavu podataka, informacija i/ili popunjavanje upitnika i izvještaja, putem sastanaka, te bilateralne saradnje sa drugim regulatorima, institucijama i organizacijama u zemlji i inostranstvu.

Aktivnosti razvoja odnosile su se i na kontinuirano praćenje ponude za edukaciju koju pružaju međunarodne organizacije (*Joint Vienna Institute-JVI, Deutsche Bundesbank, EBA, CEF, i dr.*), sačinjavanje pregleda dostupnih edukacija i dostavljanje informacija i pregleda zaposlenima Agencije u cilju izgradnje i jačanja potrebnih kapaciteta.

Predstavnici Sektora učestvovali su u aktivnostima integrisanja BiH u EU, kao članovi radnih grupa na usklađivanju sa regulatornim okvirom EU. Zaposleni u Sektoru učestvovali su i u pripremi materijala za Evropsku Komisiju u vezi sa radom Pododbora za finansijska tržišta i konkurenciju, Pododbora za ekonomska i finansijska pitanja i statistiku, Odbora za stabilizaciju i pridruživanje između EU i BiH, te Priloga institucija u BiH za redovni godišnji Izvještaj o BiH. Takođe, pripremane su i druge informacije i

pregledi za potrebe dostavljanja Evropskoj Komisiji, te su zaposleni Sektora prisutvovali sastancima sjednica ovih pododbora kao predstavnici Agencije, u saradnji sa Ministarstvom finansija i Ministarstvom za evropske integracije i međunarodnu saradnju Vlade Republike Srpske.

Takođe, predstavnici sektora su učestvovali na sastancima i pripremali materijale za potrebe sastanaka sa predstavnicima Globalnog foruma u vezi sa Stručnim pregledom mehanizma razmjene informacija u poreske svrhe u saradnji sa predstavnicima Ministarstva finansija Vlade Republike Srpske.

5.4.1. Implementacija projekta jačanja kapaciteta Agencije za bankarstvo

Sektor je i u 2024. godini nastavio koordinaciju projekta *Jačanja kapaciteta centralnih banaka i agencija za bankarstvo Zapadnog Balkana s ciljem integracije u Evropski sistem centralnih banaka*, a čiji je cilj jačanje finansijske stabilnosti u regionu Zapadnog Balkana, te unapređenje usklađenosti nacionalnih regulatornih okvira sa evropskim. Projekat se finansira iz donatorskih sredstava obezbijeđenih od strane Evropske komisije u svrhu provođenja druge faze ovog projekta. Njemačka narodna banka (*Deutsche Bundesbank*) kao koordinator projekta, zajedno sa 19 nacionalnih centralnih banaka Evropskog sistema centralnih banaka (*ESCB*) i ECB organizuje intenzivni regionalni program obuka o ključnim pitanjima koja se odnose na centralne banke i agencije za nadzor banaka. Predstavnici Sektora su redovno učestvovali na sjednicama Komiteta za upravljanje projektom u 2024. godini, te su koordinisali prisustvovanje predstavnika Agencije na organizovanim seminarima u sklopu ovog projekta.

5.4.2 Implementacija projekta pružanja tehničke pomoći od strane drugih međunarodnih institucija

U 2024. godini Sektor je nastavio koordinisati projekte pružanja tehničke pomoći od strane međunarodnih institucija.

U toku 2024. godine sprovedene su aktivnosti na usaglašavanju pružanja tehničke pomoći Agenciji od strane *Deutsche Bundesbank* u oblasti nadzora bankarskih grupa na konsolidovanoj osnovi te upravljanja rizikom likvidnosti.

U izvještajnom periodu nastavljena je saradnja sa Svjetskom bankom kroz implementaciju tehničke pomoći za 2024. godinu od strane konsultanata *Vienna Financial Sector Advisory Centre (FinSAC) Technical Assistance Mission* u više različitih oblasti. U 2024. godini sprovedene su aktivnosti pružanja tehničke pomoći na izradi propisa o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi, nadzora bankarskih grupa na konsolidovanoj osnovi, pripremi metodologije za sprovođenje *bottom-up* nadzornog testiranja otpornosti na stres za rizike povezane sa klimatskim promjenama i životnom sredinom u bankarskom sektoru, unapređenja Metodologije za nadzorni pregled i ocjenu banaka (*SREP*), itd.

U toku 2024. godine otpočete su i aktivnosti na pružanju tehničke pomoći Agenciji od strane *International Finance Corporation (IFC)* u oblasti digitalnih plaćanja.

6. OMBUDSMAN ZA BANKARSKI SISTEM

Osnovni zadaci organizacionog dijela Ombudsman za bankarski sistem Republike Srpske (u daljem tekstu ovog poglavlja: Ombudsman) utvrđeni su Zakonom o Agenciji za bankarstvo Republike Srpske i ZOB, u svrhu promovisanja i zaštite prava i interesa fizičkih lica korisnika finansijskih usluga. Redovni poslovi se izvršavaju u okvirima postojećih kadrovskih, materijalnih i administrativnih pretpostavki, a poslove u Ombudsmanu trenutno obavljaju Ombudsman i jedan izvršilac. Predmet rada u Ombudsmanu u većem dijelu i dalje se odnosi na one vrste spornih odnosa korisnika i davalaca finansijskih usluga koji su i u prethodnom periodu bili predmet raspravljanja. Nastavak neizvjesnosti ekonomskih kretanja, upotreba novih tehnologija u vršenju finansijskih usluga i komunikaciji, te s tim u vezi napredovanje modela protivpravnih aktivnosti trećih lica prema korisnicima, uzrokuju nastanak posebnih vrsta spornih odnosa, utiču na izvršavanje obaveza iz poslova o bankarskim uslugama i na složenost postupanja po pojedinačnim prigovorima, prije svega po onim pitanjima čije raspravljanje podliježe nadležnosti drugih organa ili koja nisu sveobuhvatno regulisana važećim propisima, što je bio slučaj i u ranijem periodu. U izvještajnom periodu izvršeni su i svi neophodni vanredni poslovi, u okviru saradnje sa ostalim organima i institucijama i međunarodnim organizacijama, a redovno se u saradnji sa ostalim organizacionim dijelovima Agencije izvršava i dio zadataka iz okvira njenih ovlaštenja.

Od početka aktivnosti organizacione jedinice do 31.12.2024. godine zaprimljeno je više od 1.410 prigovora korisnika i više od 2.370 upita, molbi i drugih podnesaka na koje su dati obrazloženi odgovori.

6.1. Prigovori, upiti i drugi podnesci korisnika finansijskih usluga

6.1.1. Rješavanje prigovora

U periodu od 01.01-31.12.2024. godine u organizacionoj jedinici Ombudsman je zaprimljeno 146 prigovora povodom spornih odnosa u vezi sa postupanjem finansijskih organizacija ili sa drugim zahtjevom da se rasprave određena pitanja u pojedinačnim odnosima korisnika i davalaca finansijskih usluga, što ukazuje na porast broja zaprimljenih prigovora u odnosu na isti period prethodne godine. U toku je rad po 34 prigovora u različitim fazama postupka.

Od 115 okončanih postupaka po prigovorima i obavještenjima korisnika, uključujući i 18 postupaka koji su pokrenuti u toku 2023. godine, u posmatranom izvještajnom periodu:

- 41 osnovan prigovor je pozitivno riješen za korisnike;
- 24 prigovora bilo je neosnovano;
- 27 prigovora - dati su obrazloženi odgovori korisnicima i pravnim licima, sa uputstvima u vezi sa primjenom važećih materijalnih i procesnih propisa i neophodnim daljim postupcima (pet prigovora proslijeđeno je na postupanje FBA).
- 18 prigovora - odustanak podnosioca od prigovora;
- pet prigovora nije prihvaćeno zbog neurednosti ili neblagovremenosti podneska.

Povodom devet prigovora odgovarajuće informacije o predmetu spornog odnosa su dostavljene drugim organizacionim dijelovima Agencije na dalje postupanje.

U izvještajnom periodu nije bilo postupaka posredovanja između korisnika i davalaca finansijskih usluga, zbog stalnog nastojanja da se raspravljanje spornih odnosa okonča u ranijoj fazi, u postupku razmatranja prigovora, kao i da se izbjegnu dodatni troškovi za strana u spornom odnosu.

a) Broj prigovora po davaocima finansijskih usluga

Davaoci finansijskih usluga	Broj pitanja i učešće
Banke	93 (81%)
Mikrokreditne organizacije	17 (15%)
Ostalo	5 (4%)
UKUPNO	115 (100%)

b) Broj prigovora po vrstama finansijskih usluga

Vrste finansijskih usluga	Broj pitanja i učešće
Kredit	52 (45%)
Depozitni poslovi	2 (2%)
Platni promet	25 (22%)
Elektronski instrumenti plaćanja	20 (17%)
Ostalo	16 (14%)
UKUPNO	115 (100%)

Prigovori po davaocima finansijskih usluga					
	2020. godina	2021. godina	2022. godina	2023. godina	2024. godina
Banke	51	88	107	116	93
MKO	11	26	11	18	17
Ostalo	1	1	4	1	5
Ukupno	63	115	122	135	115

a) Prema gore navedenim podacima, u posmatranom izvještajnom periodu najveći broj prigovora korisnika se odnosio na **kreditne poslove**. Njihovo učešće u ukupnom broju razmatranih prigovora neznatno je smanjeno u odnosu na 2023. godinu.

Najveći dio prigovora iz ove grupe se odnosio na sporni iznos potraživanja finansijskih organizacija, zbog nepravilnosti u obračunima u toku trajanja ili nakon prestanka ugovornog odnosa i izostavljanja pravnih posljedica koje nastupaju po nastanku određenih činjenica, te s druge strane, zbog nepravilnog razumijevanja obračuna u toku otplate kredita i raspoloživih podataka od strane korisnika kredita. Značajan broj prigovora korisnika i dalje se odnosi na sporno pitanje pravilnosti klasifikovanja i evidentiranja zaduženja korisnika u Centralnom registru kredita od strane finansijskih organizacija. Za razliku od izvještajnog perioda iz 2023. godine, može se zaključiti da je u ovom periodu bilo više neopravdanih prigovora i da je izveden manji broj ocjena o tzv. necjelishodnoj primjeni propisa koji uređuju ovu oblast, u dijelu primjene pravila o periodima oporavka i o autonomnoj procjeni kreditora u praćenju, kontroli i upravljanju kreditnim rizikom ili kada je riječ o registraciji zaduženja koja su male vrijednosti. Tokom dužeg perioda prigovori korisnika po ovom osnovu su konstantni i brojni. Na osnovu navedenog, i ovom prilikom treba ukazati da pomenute nepravilnosti imaju za posljedicu stvaranje smetnji i ograničavanje registrovanih lica u korišćenju drugih usluga, bez objektivnog razloga, a time i ograničavanje njihove finansijske uključenosti, na čijem širenju Agencija sprovodi stalne aktivnosti. Kao poseban problem i dalje se uočavaju pokušaji iskorišćavanja evidentiranog stanja od strane finansijskih organizacija, kada su izgubile procesnu mogućnost da prinudno naplate potraživanja, ili od subjekata kojima su ustupljena potraživanja, a na koje se ne odnose obaveze u primjeni propisanih standarda upravljanja rizicima. U manjoj mjeri, u pojedinačnim slučajevima konstatovane su i greške i neažurnost finansijskih organizacija u evidentiranju podataka u Centralnom registru kredita.

Ostali značajniji prigovori u grupi kreditnih poslova su se odnosili na pitanja: nezakonitosti i nepravilnosti postupka prilikom odobravanja kredita i ostvarivanje prava na vraćanje sredstava obezbjeđenja nakon ispunjenja obaveza. S obzirom na stagnaciju ili umanjeње referentnih stopa u ovoj godini, razmatran su dva prigovora u vezi sa primjenom redovne kamatne stope u toku ugovornog odnosa. Manji broj prigovora se odnosio na pitanja zaštite ličnih podataka, izostanak odgovora na prigovor korisnika, restrukturiranja postojećih obaveza, uslova korišćenja osiguranja koje je ugovoreno kao sredstvo obezbjeđenja i prijevremene otplate kredita, kao i druga specifična pitanja prema okolnostima spornog odnosa. Manji broj prigovora se odnosio na sprovođenje privremnih mjera koje su propisane za finansijske organizacije iz razloga ekonomske nestabilnosti. Finansijskim organizacijama su date preporuke za adekvatno postupanje ili mišljenja, a korisnicima obrazloženi odgovori u vezi sa njihovim pravima i obavezama.

b) **Depozitni poslovi.** U izvještajnom periodu podnesena su svega dva prigovora koji su se odnosili na depozitne poslove, a predmet su bila pitanja raspolaganja ulogom na štednju maloljetnika i onemogućavanja raspolaganja sredstvima na računu.

v) **Platni promet.** U posmatranom periodu najveći broj prigovora se odnosio na rastuće iznose naknada u vezi sa vođenjem računa, izvršavanjem pojedinačnih usluga u platnom prometu i sprovođenjem radnji prinudne naplate. Posebno značajan predmet prigovora iz ove grupe čine prigovori jednostranog raskidanja

ugovora o uslugama platnog prometa od strane banaka sa korisnicima koji su uvršteni na liste sankcija Kancelarije za kontrolu strane imovine Ministarstva finansija Sjedinjenih Američkih Država (OFAC) ili zbog onemogućavanja realizacije usluge za korisnike, ako su takva lica učesnici u transakcijama prema korisnicima. Značajan dio prigovora odnosio se na onemogućavanje korisnicima da izdaju naloge za plaćanje, posebno u različitim slučajevima uplata na račun, onemogućavanje raspolaganja saldom na računima korisnika iz različitih spornih razloga, na neizvršenje ili pogrešno izvršenje naloga za plaćanje korisnika u platnom prometu i na sporna evidentiranja promjena na računu, a i u ovom periodu bilo je pojedinačnih prigovora u vezi sa povredom pravila o bankarskoj tajni. I dalje se javljaju sporni odnosi uzrokovani nepravilnim informisanjem ili utvrđivanjem činjenica od strane zaposlenih u bankama koji su u neposrednoj komunikaciji sa korisnicima, kao i sporni odnosi u vezi sa (ne)adekvatnim evidentiranjem podataka u registru računa fizičkih lica kod Agencije za posredničke, informatičke i finansijske usluge (APIF).

g) **Elektronski instrumenti plaćanja (EIP).** U vezi sa korišćenjem elektronskih instrumenata plaćanja izrazito najveći broj prigovora se odnosio na sporne transakcije izvršene zloupotrebom EIP-a ili vezanih podataka i s tim u vezi na pitanje odgovornosti banke za neodobrene prenose. Ostali prigovori su se odnosili na sporna pitanja odgovornosti banke za funkcionalnost EIP-a, zaključivanja ugovora u vezi sa izdavanjem EIP-a, rad bakomata u mreži banaka, jednostrano raskidanja posla u vezi sa korišćenjem EIP-a.

d) U grupi **ostalih prigovora** najčešći predmet prigovora su bila sporna pitanja u vezi sa načinom rada u organizacionom dijelu banke i izvršenjem sudskih odluka u dijelu koji se odnosi na banku, a ostali prigovori su se odnosili na pitanja raspolaganja saldom od strane nasljednika ili predaje dokumenatcije od strane nasljednicima ili punomoćnicima, neostvarivanje prava korisnika iz promocije koju je sprovodila banka, te na karakter ograničenja za pružanje digitalne usluge banke. U ovoj grupi treba posebno izdvojiti da su razmatrana dva prigovora, koji su izjavljeni u vezi sa povredom sefa u banci od strane trećih lica i u vezi sa povredom pravila o bankarskoj tajni, koje povrede su od posebnog značaja sa stanovišta prirode bankarskih poslova i boniteta banaka.

U posmatranom periodu zaprimljena su dva prigovora **lica koja lično obezbjeđuju ispunjenje obaveza**, u vezi sa evidentiranjem podataka u Centralnom registru kredita.

6.1.2. Upiti i molbe korisnika finansijskih usluga

Do 31.12.2024. godine u Ombudsmanu su zaprimljena 232 različita upita, molbe ili zahtjeva za davanje obrazloženja, mišljenja ili uputstava u vezi sa pravima i obavezama korisnika ili drugih učesnika pravnog posla i različitim finansijskim proizvodima, te u vezi sa primjenom normi prava, kao i tri upita pravnih lica, jedne advokatske kancelarije i jednog davaoca usluge, na koje su dati obrazloženi odgovori, uputstva ili mišljenja. Zatražena mišljenja su dostavljena i drugim organizacionim dijelovima Agencije. U velikoj mjeri se koristi dostavljanje podnesaka i postavljanje upita putem elektronske pošte i putem telefonskih poziva, što doprinosi efikasnosti u radu i blagovremenosti informisanja korisnika, ali nameće potrebu za određenim unapređenjima komunikacije. U Ombudsmanu se redovno obavlja i neposredni prijem i rad sa korisnicima.

Broj pitanja po davaocima finansijskih usluga

Davaoci finansijskih usluga	Broj pitanja i učešće
Banke	179 (77%)
Mikrokreditne organizacije	40 (17%)
Davaoci lizinga	1 (1%)
Ostalo	12 (5%)
UKUPNO	232 (100%)

Izvršenje poslova informisanja i davanja objašnjenja o pravima i obavezama korisnika i davalaca finansijskih usluga, u cilju pravilnijeg i potpunijeg razumijevanja normi, instituta, pravnih poslova i situacija, kao i rizika korišćenja pojedinačnih finansijskih usluga, u kontinuitetu predstavlja veoma značajan dio poslova u radu ovog organizacionog dijela. U odnosu na isti period prošle godine povećan je broj lica koja su se obratila u Ombudsman radi dobijanja potrebnih odgovora o različitim pitanjima.

Takođe, i u ovom dijelu najveći broj upita i molbi se odnosi na sporno ili neažurno evidentiranje zaduženja korisnika u Centralnom registru kredita. Veliki broj pitanja se odnosio na: sporne obračune potraživanja finansijskih organizacija, postupak odobravanja kredita, otvaranje, zatvaranje i blokade računa korisnika, odbijanje izvršenja naloga za plaćanje, sporne transakcije izvršene zloupotrebom EIP-a ili vezanih podataka, prijevremenu otplatu kredita, neizvršenje ili nepravilno izvršenje naloga za plaćanje, raspolaganje ulozima na štednju maloljetnika, visinu naknada u platnom prometu, greške u funkcionisanju uređaja u svojini finansijskih organizacija, izdavanje potvrda učesnicima posla, upis založnog prava, način naplate potraživanja, prava korisnika, sudužnika ili jemaca, kao stranaka u izvršnom i parničnom postupku, izmjene postojećih ugovornih odnosa, kao i niz drugih pojedinačnih pitanja koja su nastala u faktičkim okolnostima. Devet obraćanja korisnika se odnosilo na sporne odnose kod dvije banke i jedne mikrokreditne organizacije koji su u postupku stečaja ili likvidacije, dok su se tri upita odnosila na sporne odnose sa subjektom kojem je preneseno potraživanje finansijske organizacije.

6.2. Aktivnosti saradnje sa drugim organima i organizacijama radi unapređenja okvira zaštite korisnika finansijskih usluga

a) U saradnji sa Ministarstvom finansija u Vladi Republike Srpske i ostalim organizacionim dijelovima Agencije su izvršeni poslovi pripreme dijela prijedloga za izmjene Zakona o bankama Republike Srpske, koji se odnose na zaštitu korisnika finansijskih usluga.

b) Pod koordinacijom Ministarstva trgovine i turizma Republike Srpske, u dijelu svoje nadležnosti Ombudsman je učestvovao u izradi Programa za zaštitu potrošača u Republici Srpskoj za 2024/2025. godinu.

v) Predstavnik Ombudsmana je učestvovao u radionici (*on line*) koju je organizovala Organizacija za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD) uz podršku Ministarstva finansija Kraljevine Holandije o iskustvima u sprovođenju obuke nastavnika o temama finansijske edukacije u obrazovnim ustanovama na kojoj su predstavljeni pristupi iz četiri zemlje učesnice programa “Integration of financial education into the school curriculum - experiences from the region”.

g) Ombudsman je prisustvovao konferenciji “D days” koja je održana u Banjoj Luci koja se bavi promjenama u poslovanju finansijskog sektora, na kojoj su raspravljani novi zakonski propisi o elektronskom novcu i o sprečavanju pranja novca, izazovi u digitalizaciji sektora, te primjena „Environmental, social and governance“ (ESG) kriterijuma u poslovnim subjektima.

d) Ombudsman je učestvovao na treningu u organizaciji Centralne banke Portugala i pod pokroviteljstvom “Deutsche bank” u okviru programa “Programme for Strengthening the Central Bank Capacities in the Western Balkans”, o najvažnijim temama i aktivnostima iz oblasti zaštite korisnika finansijskih usluga, finansijske uključenosti i finansijske edukacije, sa posebnim osvrtom na nove subjekte i načine pružanja finansijskih usluga i upotrebu savremenih tehnologija i vještačke inteligencije u nadzoru i rješavanju spornih odnosa.

đ) Održan je dvodnevni radni sastanak sa ombudsmenima iz Ureda Ombudsmena za bankarski sistem FBA, na kom su razmijenjene i razmotrene prakse u radu ombudsmana u vezi sa pitanjima evidentiranja podataka o zaduženjima u Centralnom registru kredita, aktuelne problematike zbog odbijanja zasnivanja poslovnog odnosa od strane banaka sa određenim korisnicima, te vršenja usluge tzv. dječije štednje.

e) U realizaciji zajedničkog projekta Agencije sa Udruženjem ekonomista Republike Srpske “SWOT” na temu finansijske pismenosti, kojim se provode aktivnosti sa ciljem unapređenja finansijske pismenosti, znanja i položaja korisnika finansijskih usluga, izrađeni su edukativni video materijali o novim uslugama na bankarskom tržištu i o novim standardima poslovanja finansijskih institucija, koji su predstavljeni

javnosti putem internet strance Agencije. Pripremljeni su i svi zatraženi prijedlozi i korekcije sadržaja ključnih poruka za korisnike u okviru sveobuhvatne multimedijske kampanje, koja je sprovedena u drugoj fazi projekta, a Ombudsman je održao edukativna predavanja o korišćenju finansijskih proizvoda i usluga učenicima završnih razreda u srednjim školama u Banjoj Luci, Bijeljini i Prnjavoru, kao ciljnoj grupi, u svrhu poboljšanja finansijskih vještina učenika.

Kao član „International Network of Financial Services Ombudsman Schemes“ (INFO), na zahtjev ove organizacije upućeni su zatraženi odgovori i pregledi, kao i odgovori u vezi sa najznačajnijim problemima u zaštiti korisnika finansijskih usluga u Srpskoj i u radu članica INFO u 2024. godini.

Ombudsman je izvršio i dodijeljene poslove u okviru radne grupe za Poglavlje 28, pod koordinacijom Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite, Ministarstva trgovine i turizma i Ministarstva finansija u Vladi Republike Srpske.

Na zahtjev pojedinačnih medija su obezbijeđeni odgovori na pitanja iz problematike koja se odnosi na zaštitu korisnika finansijskih usluga, a Ombudsman je učestvovao i na investicijskoj konferenciji u organizaciji Investiciono-razvojne banke Republike Srpske.

7. SEKTOR ZA INFORMACIONO-KOMUNIKACIONE TEHNOLOGIJE

U skladu sa Planom rada Agencije za 2024. godinu Sektor za IKT (u daljem tekstu ovog poglavlja: Sektor) je provodio aktivnosti u dijelu:

- razvoja i održavanja informacionog sistema Agencije, očuvanja bezbjednosti i funkcionalnosti ovog sistema, te ostalih aktivnosti po potrebi i
- provođenja posrednog i neposrednog nadzora informacionih sistema u bankama u skladu sa odredbama ZOB, Odluke o upravljanju informacionim sistemom u bankama⁶¹, Odluke o načinu sprovođenja nadzora banaka i preduzimanju mjera nadzora⁶² i drugim podzakonskim aktima.

7.1. Upravljanje informacionim sistemom Agencije

U cilju obezbjeđenja neprekidnog i pouzdanog rada informacionog sistema zaposleni u Sektoru su:

- kontinuirano pratili ispravnost rada i performanse IT sistema,
- provodili redovne aktivnosti na održavanju hardvera, mrežne opreme i sistemskog softvera,
- obezbijedili redovnu primjenu bezbjednosnih ažuriranja hardverskih i softverskih rješenja koja se koriste u Agenciji,
- pratili aktivnosti na sistemima za nadzor bezbjednosti informacionog sistema,
- redovno provjeravali ispravnost i dostupnost rezervnih kopija podataka i
- pružali pomoć u radu korisnicima informacionog sistema.

U skladu sa Planom javnih nabavki za 2024. godinu izvršena je nabavka licenci i računarske opreme. Sem nabavke nove računarske opreme, u skladu sa identifikovanim potrebama za većim kapacitetom za skladištenje podataka, izvršena je nadogradnja diskovnog podsistema na serverskoj infrastrukturi, što je doprinijelo optimizaciji rada i smanjenju rizika od nedostatka prostora.

Blagovremeno su se provodile izmjene na poslovno aplikativnom softveru zbog usklađivanja sa regulativom, preporukama interne revizije ili na zahtjev korisnika. Takođe, pružena je tehnička podrška u izradi izvještaja i uputstava u skladu sa promjenama u regulativi.

Redovno su se provodila skeniranja ranjivosti pojedinih dijelova informacionog sistema.

Redovno su objavljivane publikacije na veb stranici Agencije, sve promjene vezano za propise Agencije, kao i svi interni sadržaji na intranetu.

Provedena edukacija o bezbjednosti informacionog sistema za pojedine grupe korisnika putem namjenske on-line platforme.

7.2. Nadzor informacionih sistema u bankama

U skladu sa Planom rada Agencije, u 2024. godini izvršena su četiri nadzora (upravljanje rezervnim kopijama podataka, izvršenje naloženih mjera, testiranje plana oporavka informacionog sistema i elektronsko bankarstvo). O izvršenim nadzorima su sačinjeni zapisnici koji su dostavljeni bankama. Na zapisnike o izvršenom nadzoru banke nisu uložile prigovore. Nakon izvršenih nadzora u kojima su utvrđene nepravilnosti za četiri banke su izdata rješenja sa ukupno 12 naloga za otklanjanje nepravilnosti i neusklađenosti u poslovanju sa rokovima za izvršenje istih, te 17 preporuka. Ovlašćena lica Agencije su i u toku samih nadzora ukazivali na određene nepravilnosti i neusklađenosti u poslovanju i davala preporuke za otklanjanje istih.

Banke su, shodno obavezi iz rješenja, informisale Agenciju o izvršenju naloga dostavljanjem izvještaja i dokaza u datim rokovima. Sektor redovno prati izvršenje naloga po izdatim rješenjima.

Posredni nadzor se obavljao kontinuirano:

- analizom redovnih izvještaja o upravljanju informacionim sistemima, posebno u dijelu podataka o incidentima s obzirom na porast sajber prijetnji i napada;
- procjenom IKT rizika u okviru SREP procesa za 5 komercijalnih banaka sa sjedištem u Republici Srpskoj u skladu sa planom rada Sektora za nadzor poslovanja banaka.

⁶¹ „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 116/17

⁶² „Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 116/17 i 103/21

U postupku licenciranja kroz izdavanje potvrda, saglasnosti i mišljenja, u skladu sa Odlukom o uslovima i postupku izdavanja dozvola, odobrenja i saglasnosti bankama koje obavljaju djelatnost u Republici Srpskoj⁶³, Sektor je dao osam mišljenja za izbor nezavisnog spoljnog revizora za reviziju informacionih sistema u bankama, 35 mišljenja vezano za eksternalizacije materijalno značajnih aktivnosti banke u oblasti informaciono-komunikacionih tehnologija. Takođe, redovno su se pratile aktivnosti i davala mišljenja kod značajnih promjena na informacionom sistemu banaka (migracije ključne bankarske aplikacije, izmještanje rezervnog računarskog centra).

Pregledani su izvještaji o obavljenim revizijama informacionih sistema banaka od strane spoljnih revizora informacionog sistema.

Redovno je vršena razmjena informacija o sajber prijetnjama i incidentima sa bankama u skladu sa uspostavljenim protokolom. Zabilježen je jedan DDoS napad, četiri sajber incidenta u domenu kartičnog poslovanja i jedan incident kod proizvođača antivirusnog softvera na globalnom nivou, koji nisu ugrozili kontinuitet poslovanja i reputaciju banaka, niti uzrokovali značajne finansijske gubitke i narušili kvalitet u pružanju kritičnih usluga.

Pripremljen je prijedlog Odluke o upravljanju informacionim sistemom u bankama.

Edukacije su u najvećoj mjeri realizovane praćenjem specijalističkih vebinara, stručne literature (stalni pristup *on-line* platformi za edukaciju), te prisustvu konferencijama i seminarima od značaja u zemlji.

⁶³ „Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 04/18, 26/22, 117/22 i 35/23

8. ODJELJENJE ZA ZAJEDNIČKE POSLOVE

U izvještajnom periodu, aktivnosti Odjeljenja za zajedničke poslove (u daljem tekstu ovog poglavlja: Odjeljenje) odnosile su se na poslove javnih nabavki, kancelarijskog poslovanja, zaštite na radu, zaštite od požara i održavanja objekata i materijalno-tehničkih sredstava.

8.1. Poslovi javnih nabavki

Poslove javnih nabavki u Agenciji obavljali su zaposleni u Odjeljenju i Komisija za javne nabavke. U izvještajnom periodu poslovi javnih nabavki odvijali su se u skladu sa Planom javnih nabavki za 2024. godinu (u daljem tekstu ovog poglavlja: Plan javnih nabavki) koji je sačinjen u skladu sa sagledanim potrebama Agencije i važećim propisima iz oblasti javnih nabavki, te je isti objavljen na Portalu Agencije za javne nabavke BiH i na internet stranici Agencije. Pojedinačne aktivnosti koje je neophodno provesti prilikom provođenja postupka javnih nabavki u skladu sa Planom javnih nabavki, odnosile su se na: praćenje primjene propisa iz oblasti javnih nabavki; pripremanje objave za internet stranicu Agencije i portal Agencije za javne nabavke BiH (Plan javnih nabavki, odluke o izboru ponuđača i javne pozive za dostavljanje ponuda za usluge iz Aneksa II); objavljivanje obavještenja o nabavci i obavještenja o dodjeli ugovora na Portalu Agencije za javne nabavke BiH i u Službenom glasniku BiH; sprovođenje svih potrebnih aktivnosti po pojedinačnim postupcima javnih nabavki za potrebe Agencije u skladu sa zakonskim propisima koji regulišu predmetnu oblast (interna analiza zahtjeva za javnu nabavku, utvrđivanje potreba za javnom nabavkom, istraživanje tržišta i priprema tenderske dokumentacije, korespondencija sa dobavljačima, priprema tenderske dokumentacije na način propisan za konkretan postupak javne nabavke, priprema pojašnjena tenderske dokumentacije, zakazivanje i sprovođenje e-aukcija na Portalu Agencije za javne nabavke BiH, upravljanje ugovorom, postupanje po žalbama, arhiviranje dokumentacije i ostali poslovi i zadaci vezani za sprovođenje postupka). Pored gore navedenog, sačinjen je polugodišnji izvještaj o realizaciji Plana nabavki; dostavljen je godišnji izvještaj o dodjeli ugovora u direktnom sporazumu i ugovora za neprioritetne usluge iz Aneksa II na Portal Agencije za javne nabavke BiH; pripremana je i prezentovana zahtjevana dokumentacija za potrebe interne i eksterne revizije, ostavarena je saradnja sa drugim organizacionim dijelovima Agencije, te su obavljani i drugi poslovi čime su izvršene planirane aktivnosti za 2024. godinu.

8.2. Kancelarijski poslovi, poslovi zaštite na radu, zaštite od požara i održavanja objekata i materijalno-tehničkih sredstava

Kancelarijski poslovi obuhvataju poslove protokola i arhiviranja i obavljali su se u kontinuitetu.

Poslovi protokola Agencije uključuju prijem i otpremu pošte, formiranje i zavođenje predmeta, skeniranje dokumenata, dostavljanje predmeta u rad i razvođenje završenih predmeta. U izvještajnom periodu zaveden je 2.321 predmet u pisanom i elektronskom protokolu, a ukupan broj unesenih akata u oba protokola iznosi 4.842. Svi inicijalni dokumenti su skenirani (4842 predmeta). Takođe, u izvještajnom periodu otpremeljeno je 1.248 poštanskih pošiljki, a u knjizi ulaznih faktura zavedeno je 704 fakture.

Poslovi arhiviranja obuhvatili su: pripremu dokumentacije za arhiviranje, klasifikaciju dokumentacije, smještanje u arhivski depo i priručnu arhivu, izradu arhivske knjige, izdvajanja bezvrijednog materijala iz arhivskog depoa, saradnju sa Arhivom Republike Srpske oko unapređenja stanja u vođenju arhiva i kancelarijskog poslovanja Agencije, aktivnosti na prilagođavanju unosa akata u elektronski djelovodnik na osnovu nove Liste kategorija dokumentarne građe čija je primjena počela od 01.01.2023. godine.

Izvršena je dopuna Arhivska knjige (broj: 08-801-1968/24 od 06.11.2024. godine) u kojoj su upisana sva dokumenta iz Arhiva Agencije iz 2021. i 2022. godine (zaključno sa rednim brojem 1799, novi brojevi idu od broja 1610), a ista je dostavljena Arhivu Republike Srpske.

Izrađen je Spisak bezvrijednog registraturskog materijala za uništenje prema rokovima čuvanja definisanih novom Listom kategorija dokumentarne građe za period od 2013-2021 godina (broj: 08-801-2141/24 od 09.12.2024. godine) i isti je predat Arhivu Republike Srpske. Na osnovu Rješenja Arhiva Republike Srpske broj: 621.04-182/24 od 13.12.2024. godine izvršeno je izlučivanje dokumentacije u količini od 13,45 arhivskih metara.

Poslovi zaštite na radu, zaštite od požara i održavanja objekata i materijalno-tehničkih sredstava su se obavljali u kontinuitetu, a obuhvatili su između ostalog i obuku i testiranje radnika Agenciji iz oblasti -

zaštita na radu i zaštita od požara od strane ovlaštenih predavača i to za novozaposlene radnike u toku 2024. godine. Izvršena je obuka i testiranje za ukupno četiri radnika.

Pored navedenih aktivnosti, djelokrug rada Odjeljenja obuhvatao je i sljedeće aktivnosti: praćenje ispravnosti sistema za klimatizaciju, hlađenje i grijanje objekata, prijavu kvarova i nadzor na otklanjanju istih; praćenje rokova za ispitivanje sredstava za zaštitu od požara i obavljanje ispitivanja u zakonom propisanom periodu; vožnju službenih vozila, redovno i vanredno servisiranje vozila; vršenje nadzora nad radom spoljnih saradnika koji su angažovani na radu u Agenciji za privremene i povremene poslove, održavanje čistoće u poslovnom prostoru Agencije; saradnju sa komisijom za javne nabavke i komisijom za popis imovine, te saradnja sa drugim odjeljenjima i sektorima, kao i druge poslove.

Pored gore navedenog, zaposleni u Odjeljenju su aktivno učestvovali u pripremi i izradi sljedećih akata:

- Pravilnik o uslovima i načinu korišćenja službenih vozila i vozila u privatnom vlasništvu u službene svrhe⁶⁴;
- Revizije akta o procjeni rizika (izrađen u saradnji sa firmom „Tehnološki Eko Centar“ d.o.o. Brčko sa kojom imamo zaključen ugovor o saradnji za obavljanje poslova u vezi zaštite na radu i zaštite od požara).

⁶⁴ Broj: UO-85/24 od 30.07.2024. godine

II FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ za period 01.01. do 31.12.2024. godine

1. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

Priloženi finansijski izvještaji sastavljeni su u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Republike Srpske⁶⁵ (u daljem tekstu: Zakon o računovodstvu).

U skladu sa Zakonom o računovodstvu, propisi iz oblasti računovodstva i revizije koji se primjenjuju u Republici Srpskoj su Međunarodni računovodstveni standardi (MRS), Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja (MSFI), Međunarodni standard finansijskog izvještavanja za male i srednje entitete (MSFI za SME), Međunarodni standardi revizije (MSR), Međunarodni računovodstveni standardi za javni sektor (IPSAS), Međunarodni standardi vrednovanja (IVS), Međunarodni standardi za profesionalnu praksu interne revizije, Konceptualni okvir za finansijsko izvještavanje, Kodeks etike za profesionalne računovođe (Kodeks) i prateća uputstva, objašnjenja i smjernice koje donosi Odbor za međunarodne računovodstvene standarde (IASB) i sva prateća uputstva, objašnjenja i smjernice koje donosi Međunarodna federacija računovođa (IFAC). Pravna lica i preduzetnici sačinjavaju finansijske izvještaje u skladu sa prevedenim propisima. Odluku o određivanju prevoda i datum početka njihove primjene donosi profesionalno udruženje i ona se, zajedno sa tekstom standarda, objavljuje na internet stranici Ministarstva finansija (u daljem tekstu: Ministarstvo) i profesionalnog udruženja.

Finansijski izvještaji su prikazani u konvertibilnim markama (BAM), koja je, u isto vrijeme, i funkcionalna valuta Agencije.

2. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Nematerijalna ulaganja su inicijalno priznata po nabavnoj vrijednosti. Naknadno vrednovanje nematerijalnih ulaganja izvršeno je po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za ispravku vrijednosti i eventualne kumulirane gubitke po osnovu obezvrjeđenja.

Nematerijalna ulaganja sa određenim korisnim vijekom upotrebe se amortizuju i testiraju na umanjene vrijednosti kada god se jave indikatori da nematerijalno ulaganje može da bude obezvrjeđeno. Amortizacija nematerijalnih ulaganja se obračunava primjenom proporcionalne metode.

Dobici i gubici koji proističu iz otuđenja nematerijalnih ulaganja se priznaju u bilansu uspjeha perioda kada je nematerijalno ulaganje otuđeno i to u visini razlike između novčanog priliva i knjigovodstvene vrijednosti sredstva.

Nekretnine, postrojenja i oprema koji ispunjavaju uslove da budu priznate kao sredstvo, odmjeravaju se prilikom početnog priznavanja po svojoj nabavnoj vrijednosti, odnosno cijeni koštanja. Nakon početnog priznavanja kao sredstva, stavke nekretnina, postrojenja i opreme su odmjerene po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za ispravku vrijednosti i eventualne kumulirane gubitke po osnovu obezvrjeđenja.

Dobici i gubici koji proističu iz rashodovanja ili prodaje sredstva se priznaju u bilansu uspjeha perioda kada je sredstvo rashodovano ili prodato, i to u visini razlike između novčanog priliva i knjigovodstvene vrijednosti sredstva.

Investicione nekretnine se početno priznaju po nabavnoj vrijednosti, odnosno cijeni koštanja. Troškovi transakcije se priznaju u početno priznatu vrijednost.

Nakon početnog priznavanja, investicione nekretnine se iskazuju po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za kumuliranu ispravku vrijednosti i eventualne kumulirane gubitke za umanjene vrijednosti.

Dugoročni finansijski plasmani predstavljaju ulaganja s ciljem ostvarenja buduće ekonomske koristi čiji povrat se očekuje u roku dužem od jedne godine.

Kratkoročna imovina Agencije ima osobine tekućih sredstava.

Kratkoročna potraživanja iskazuju se u visini nominalne vrijednosti nastale u poslovnoj transakciji prema metodi obračuna.

⁶⁵ „Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 94/15 i 78/20

Na svaki izvještajni datum vrši se procjena da li postoje razlozi za umanjene vrijednosti plasmana i potraživanja, a koji se određuju na bazi praćenja dana kašnjenja u naplati.

Za nenaplaćena dospjela potraživanja ispravka vrijednosti vrši se na osnovu broja dana kašnjenja.

Za nenaplaćena potraživanja nad kojima je pokrenut sudski spor, vrši se ispravka vrijednosti u 100% iznosu potraživanja.

Ukoliko se ova potraživanja ne mogu naplatiti (izgubljen sudski spor, likvidacija dužnika i drugo), vrši se njihov otpis i trajno se isknjižavaju iz poslovnih knjiga, na osnovu odluka direktora ili Upravnog odbora Agencije.

Kratkoročnu finansijsku imovinu Agencije čine novčana sredstva na poslovnim računima kod banaka i u blagajni Agencije.

Rashodi koji se plaćaju unaprijed, za period duži od 12 mjeseci, vremenski se razgraničavaju i uračunavaju u rashode, srazmjerno periodu na koji se odnose.

Obaveze Agencije predstavljaju sadašnje obaveze koje su rezultat prethodnih poslovnih događaja i izvršenih transakcija, a za čije se izmirenje očekuje odliv sredstava.

Rezervisanja su iznosi nenovčanih pretpostavljenih rashoda proizašli iz prošlih događaja koji se odnose na buduće vjerovatne obaveze.

Rezervisana sredstva se vode analitički i mogu se koristiti samo za namjenu za koju su direktno izdvojena.

Kapital Agencije, kao samostalne neprofitne institucije, čine:

1. kapital neprofitnih institucija,
2. posebne rezerve,
3. neraspoređeni višak prihoda nad rashodima.

Kapital Agencije, čine dodijeljena sredstva za osnivanje Agencije kao pravnog sljedbenika Narodne banke Republike Srpske.

Posebne rezerve Agencije formiraju se iz viška prihoda nad rashodima, na osnovu odluka Upravnog odbora Agencije u skladu sa Statutom Agencije.

Neraspoređeni višak prihoda nad rashodima, raspoređuje Upravni odbor Agencije, donošenjem odluke o rasporedu.

Prihodi

Agencija priznaje prihode kada se iznos prihoda može pouzdano izmjeriti, kada je vjerovatno da će Agencija u budućnosti imati prilive ekonomske koristi i kada su ispunjeni posebni kriterijumi za svaku od aktivnosti Agencije. Prihodi su svrstani u: poslovne prihode, finansijske prihode, ostale prihode, prihode od usklađivanja vrijednosti imovine i prihode po osnovu promjene računovodstvenih politika i ispravki grešaka iz ranijih godina.

Poslovni prihodi formiraju se po osnovu ispostavljenih obračuna naknada za nadzor poslovanja banaka i drugih finansijskih organizacija koje Agencija nadzire i po osnovu ispostavljenih rješenja za izdate dozvole, saglasnosti, odobrenja, mišljenja i potvrde, u skladu sa donesenim odlukama o visini naknade koju ove organizacije plaćaju Agenciji, te po ostalim osnovama.

Prihodi po osnovu naknada priznaju se na obračunskoj osnovi i utvrđuju se za period kada su ostvareni, odnosno kada je ispostavljen obračun, zaključak ili drugi dokument.

Finansijske prihode čine prihodi: od kamata, kursnih razlika i ostali finansijski prihodi.

Prihodi od kamata obračunavaju se po načelu uzročnosti i uslovima iz obligacionog odnosa, koji su definisani ugovorom između Agencije i banke ili nekog drugog pravnog lica. Prihodi od kamata u bilansu uspjeha priznaju se za period na koji se odnose, koristeći metod efektivne kamatne stope.

Poslovne promjene nastale u stranoj valuti se preračunavaju u KM po srednjem kursu CB BiH. Pozitivne kursne raliike nastale iz transakcija u stranoj valuti i iz preračuna stavki iz poslovnih knjiga izraženih u stranoj valuti u KM na izvještajni datum evidentiraju se kao prihod.

Ostale prihode čine: dobiti po osnovu prodaje imovine, viškovi, naplaćena otpisana potraživanja i ostali nepomenuti prihodi.

Rashode Agencije čine rashodi koji su rezultat redovne aktivnosti Agencije koji smanjuju ekonomsku korist, kao i rashodi koji su rezultat drugih aktivnosti Agencije.

Rashodi, kao i prihodi, se uključuju u bilans uspjeha - izvještaj o ukupnom rezultatu, za period na koji se odnose.

Rashodi se razvrstavaju u: poslovne rashode, finansijske rashode, ostale rashode, rashode od usklađivanja vrijednosti imovine i rashode po osnovu promjene računovodstvenih politika i ispravki grešaka iz ranijih godina.

Višak prihoda nad rashodima

Agencija, kao samostalna neprofitna institucija, u skladu sa odredbama Zakona o Agenciji za bankarstvo Republike Srpske, ostvareni višak prihoda nad rashodima iz tekuće godine prenosi u narednu godinu.

Raspored viška prihoda nad rashodima vrši Upravni odbor, na prijedlog direktora Agencije.

3. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PROSUĐIVANJA

Računovodstvene procjene i prosuđivanja se kontinuirano vrednuju i zasnivaju se na istorijskom iskustvu i drugim faktorima, uključujući očekivanja budućih događaja za koje se vjeruje da će u datim okolnostima biti razumna.

Ključne računovodstvene procjene i pretpostavke se odnose na procjenu korisnog vijeka upotrebe nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme, procjenu obezvređenja nefinansijske imovine, procjenu rezervisanja po osnovu otpremnina i jubilarnih nagrada i procjenu rezervisanje po osnovu sudskih sporova.

4. BILANS USPJEHA I BILANS STANJA

BILANS USPJEHA
(Izveštaj o ukupnom rezultatu u toku perioda)
od 01.01. do 31.12.2024. godine

O P I S	PERIOD	
	Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3
A) POSLOVNI PRIHODI I RASHODI		
I - POSLOVNI PRIHODI (1 do 4)	10.316.485	8.271.336
1. Prihodi od obavljanja djelatnosti	10.146.445	8.079.766
2. Prihodi od dotacija, subvencija i slično	126.264	135.783
3. Prihodi od donacija	21.504	33.515
4. Ostali prihodi	22.272	22.272
II - POSLOVNI RASHODI (1 do 6)	8.330.898	7.726.067
1. Troškovi materijala i energije	151.541	140.807
2. Troškovi bruto zarada i naknada i OLP	6.598.245	6.277.185
3. Troškovi proizvodnih usluga	150.127	124.108
4. Troškovi amortizacije i rezervisanja	849.309	793.491
5. Nematerijalni troškovi	509.263	321.655
6. Troškovi ostalih poreza i doprinosa	72.413	68.821
B) FINANSIJSKI PRIHODI I RASHODI		
I - FINANSIJSKI PRIHODI	371.565	315.473
II - FINANSIJSKI RASHODI	54	55
V) OSTALI PRIHODI I RASHODI		
I - OSTALI PRIHODI	0	12.510
II - OSTALI RASHODI	0	1.330
G) PRIHODI I RASHODI OD USKLAĐIVANJA VRIJEDNOSTI IMOVINE	0	0
D) PRIHODI I RASHODI PO OSNOVU PROMJENE RAČUN. POLITIKA I ISPR.GREŠAKA	0	0
I - UKUPNI PRIHODI	10.688.050	8.599.319
II - UKUPNI RASHODI	8.330.952	7.727.452
III - VIŠAK PRIHODA NAD RASHODIMA	2.357.098	871.867

BILANS STANJA
na dan 31.12.2024. godine

R/b	O P I S	P E R I O D	
		Tekuća godina 31.12.2024.	Prethodna godina 31.12.2023.
1	2	3	4
	A K T I V A		
A)	STALNA IMOVINA (1 do 3)	30.892.263	29.393.831
1.	NEMATERIJALNA SREDSTVA	252.427	284.793
2.	NEKRETNINE I OPREMA	13.338.358	13.897.940
3.	INVESTICIONE NEKRETNINE	1.016.936	1.067.429
4.	DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI I OSTALA DUGOROČNA SREDSTVA I RAZGRANIČENJA	16.284.542	14.143.669
B)	TEKUĆA IMOVINA (4 do 6)	4.690.797	3.812.697
5.	KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA	61.750	251.775
6.	GOTOVINA	4.298.339	3.381.667
7.	AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	330.708	179.255
I	POSLOVNA AKTIVA (A+B)	35.583.060	33.206.528
II	VANBILANSNA AKTIVA	153.790	153.790
	U K U P N A A K T I V A (I + II):	35.736.850	33.360.318
	P A S I V A		
A)	KAPITAL (1 do 3)	34.469.308	32.112.210
1.	OSTALI OSNOVNI KAPITAL NEPROFITNIH PL	18.084.567	18.084.567
2.	POSEBNE REZERVE	14.027.643	13.155.776
3.	VIŠAK PRIHODA NAD RASHODIMA PRETHODNE GODINE	0	0
4.	VIŠAK PRIHODA NAD RASHODIMA TEKUĆE GODINE	2.357.098	871.867
B)	DUGOROČNA REZERVISANJA I DUGOROČNE OBAVEZE	512.919	470.547
5.	DUGOROČNA REZERVISANJA	422.471	375.152
6.	DUGOROČNE OBAVEZE	0	0
7.	RAZGRANIČENI PRIHODI I PRIMLJENE DONACIJE	90.448	95.395
V)	KRATKOROČNE OBAVEZE I KRATKOROČNA REZERVISANJA	600.833	623.771
8.	KRATKOROČNE OBAVEZE	543.149	559.531
9.	KRATKOROČNA RAZGRANIČENJA I OBAVEZE	57.684	64.240
I	POSLOVNA PASIVA (A+B+V)	35.583.060	33.206.528
II	VANBILANSNA PASIVA	153.790	153.790
	U K U P N A P A S I V A (I + II):	35.736.850	33.360.318

5. NEMATERIJALNA IMOVINA

	Ulaganja u razvoj	Koncesije, patenti, licence i slična prava	Softver	Nemate- rijalna imovina u pripremi	Ukupno
NABAVNA VRIJEDNOST					
Stanje na dan					
31. decembar 2023. godine	169.589	204.167	449.195	61.040	883.991
Nabavke	-	-	-	32.058	32.058
Otuđenja i rashodovanja	-	-	(3.146)	-	(3.146)
Prenos (sa)/na	-	3.627	89.471	(93.098)	0
Stanje na dan					
31. decembar 2024. godine	169.589	207.794	535.520	-	912.903
ISPRAVKA VRIJEDNOSTI					
Stanje na dan					
31. decembar 2023. godine	(45.224)	(106.886)	(447.088)	-	(599.198)
Amortizacija (Napomena 22)	(16.959)	(17.505)	(29.960)	-	(64.424)
Otuđenja i rashodovanja	-	-	3.146	-	3.146
Prenos (sa)/na	-	-	-	-	-
Stanje na dan					
31. decembar 2024. godine	(62.183)	(124.391)	(473.902)	-	(660.476)
NEOTPISANA VRIJEDNOST:					
- 31. decembar 2023. godine	124.365	97.281	2.107	61.040	284.793
- 31. decembar 2024. godine	107.406	83.403	61.618	-	252.427

Ulaganja u razvoj se odnose na izvještajni sistem (DWH/BI).

6. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

	Zemljište	Građevinski objekti	Postrojenja i oprema	NPO u pripremi	Ukupno
NABAVNA VRIJEDNOST					
Stanje na dan					
31. decembra 2023. godine	3.695.528	10.972.521	2.195.602	5.756	16.869.407
Nabavke	-	-	-	57.467	57.467
Prenos sa NPO u pripremi	-	-	59.977	(59.977)	-
Prenos na investicione nekretnine	-	-	-	-	-
Prenos sa investicionih nekretnina	-	-	-	-	-
Otuđenja i rashodovanja			(9.124)		(9.124)
Stanje na dan					
31. decembar 2024. godine	3.695.528	10.972.521	2.246.455	3.246	16.917.750
ISPRAVKA VRIJEDNOSTI					
Stanje na dan					
31. decembar 2023. godine	-	(1.311.935)	(1.659.532)	-	(2.971.467)
Amortizacija (Napomena 22)	-	(329.176)	(287.873)	-	(617.049)
Prenos sa investicionih nekretnina	-	-	-	-	-
Prenos na investicione nekretnine	-	-	-	-	-
Otuđenja i rashodovanja	-	-	9.124	-	9.124
Stanje na dan					
31. decembar 2024. godine	-	(1.641.111)	(1.938.281)	-	(3.579.392)
NEOTPISANA VRIJEDNOST:					
- 31. decembar 2023. godine	3.695.528	9.660.586	536.070	5.756	13.897.940
- 31. decembar 2024. godine	3.695.528	9.331.410	308.174	3.246	13.338.358

Rukovodstvo Agencije smatra da nekretnine i oprema na dan 31. decembar 2024. godine nisu obezvređeni.

7. INVESTICIONE NEKRETNINE

Promjene na investicionim nekretninama bile su kao što slijedi:

NABAVNA VRIJEDNOST	
Stanje na dan 31. decembra 2023.	1.683.108
Nabavke	-
Prenos sa nekretnina	-
Prenos na nekretnine	-
Stanje na dan 31. decembar 2024.	1.683.108
ISPRAVKA VRIJEDNOSTI	
Stanje na dan 31. decembra 2023.	(615.679)
Amortizacija (Napomena 22)	(50.493)
Prenos sa nekretnina	-
Prenos na nekretnine	-
Stanje na dan 31. decembar 2024.	(666.172)
NEOTPISANA VRIJEDNOST:	
- 31. decembra 2023. godine	1.067.429
- 31. decembar 2024. godine	1.016.936

Na datum bilansa stanja ne postoje ograničenja koja se odnose na mogućnost prodaje investicionih nekretnina, niti na ostvarivanje prihoda od zakupa i priliva novca od otuđenja.

8. DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI I OSTALA DUGOROČNA RAZGRANIČENJA

	31.12.2024.	31.12.2023.
Finansijski plasmani po amortizovanom trošku	16.263.826	14.143.669
Minus: Ispravka vrijednosti	-	-
Ostala dugoročna razgraničenja – mob.tel.	20.716	-
	16.284.542	14.143.669

Sredstva su deponovana kod sedam banaka na period do 36 mjeseci uz kamatnu stopu koja se kreće u rasponu od 1,90% do 3,00% na godišnjem nivou.

9. POTRAŽIVANJA OD KUPACA I DRUGA POTRAŽIVANJA

	31.12.2024.	31.12.2023.
Potraživanja od kupaca	1.856	1.856
	1.856	1.856
Potraživanja za kamatu na depozite	9.082	4.913
Potraživanja od zaposlenih	39	254
Potraživanja od državnih organa i organizacija (Fond zdravstvenog osiguranja Republike Srpske i JU Javni fond za dječiju zaštitu Republike Srpske)	19.293	12.511
Potraživanja po osnovu preplaćenih poreza i doprinosa	-	-
Potraživanja po osnovu naknada šteta	-	-
Ostala kratkoročna potraživanja	38.480	239.241
Minus: Ispravka vrijednosti	(7.000)	(7.000)
	59.894	249.919
	61.750	251.775

Ostala kratkoročna potraživanja najvećim dijelom čini nenaplaćeno potraživanje po osnovu naknada po rješenjima od banaka i MKO, kao i potraživanja po osnovu režijskih troškova u iznajmljenim prostorijama. Navedena potraživanja su naplaćena u 2025. godini.

10. GOTOVINSKI EKVIVALENTI I GOTOVINA

	31.12.2024.	31.12.2023.
Transakcioni računi	4.193.056	3.134.965
Blagajna	1.115	1.139
Devizni računi	102.320	243.715
Devizna blagajna	1.848	1.848
	4.298.339	3.381.667

Na računima i blagajni Agencije u periodu od 01.01. do 31.12.2024. godine, po osnovu poslovnih aktivnosti, aktivnosti investiranja i aktivnosti finansiranja, priliv gotovine iznosi 12.809.388 KM, dok odliv gotovine iznosi 11.892.842 KM, iz čega proizilazi pozitivan neto novčani tok od 916.546 KM.

	PRILIVI GOTOVINE	
A I	PRILIVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI	10.523.279
	Prilivi od kupaca i primljeni avansi u zemlji	25.984
	Prilivi od dotacija, refundacija i drugo	122.299
	Prilivi od naknada za nadzor rada banaka, MKO i lizing druš. i ostali prilivi	10.356.639
	Ostali prilivi	18.357
B I	PRILIVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA	2.286.109
	Naplata kamata od banaka na oročene depozite	236.109
	Priliv po osnovu kratkoročnih finansijskih plasmana	0
	Priliv po osnovu dugoročnih finansijskih plasmana	2.050.000
V I	PRILIVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA	0
529	Prilivi po osnovu otplate kredita	0
I	UKUPNI PRILIVI	12.809.388
	ODLIVI GOTOVINE	
A II	ODLIVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI	7.566.365
	Odlivi za plaćene obaveze dobavljačima za kanc.mat, el.en, gorivo, usluge, osiguranje, provizije, avansi i drugo	908.120
	Odlivi za isplaćene bruto plate i naknade plata i druga lična primanja	6.577.210
	Odlivi po osnovu poreza na dobit	2.413
	Ostali odlivi, porezi i doprinosi	78.622
B II	ODLIVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA	4.326.477
523	Odlivi za nabavku građevinskih objekata, opreme i inventara	156.320
521	Odlivi po osnovu kratkoročnih finansijskih plasmana	0
524	Odlivi po osnovu dugoročnih finansijskih plasmana	4.170.157
V II	ODLIVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA	0
II	UKUPNI ODLIVI	11.892.842
	NETO PRILIV GOTOVINE (I - II)	916.546,00
	NETO ODLIV GOTOVINE (II - I)	0
	GOTOVINA NA POČETKU PERIODA	3.381.667
	POZITIVNE KURSNE RAZLIKE	235
	NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE	109
	GOTOVINA NA KRAJU PERIODA	4.298.339

11. AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA

	<u>31.12.2024.</u>	<u>31.12.2023.</u>
Unaprijed plaćeni troškovi	68.554	48.152
Ostala aktivna vremenska razgraničenja	<u>262.154</u>	<u>131.103</u>
	<u>330.708</u>	<u>179.255</u>

Ostala aktivna vremenska razgraničenja odnose se na obračunate prihode od kamata po oročenim sredstvima kod poslovnih banaka.

12. VANBILANSNA AKTIVA I PASIVA

	<u>31.12.2024.</u>	<u>31.12.2023.</u>
Ostala vanbilansna evidencija	<u>153.790</u>	<u>153.790</u>
	<u>153.790</u>	<u>153.790</u>

U vanbilansnoj evidenciji evidentiran je jedan neotkupljen stan koji koristi bivši radnik Agencije na osnovu Odluke o dodjeli kadrovskog stana na trajno korištenje broj: 01-177/98 od 05.02.1998. godine, a koji podliježe pravu na otkup po Zakonu o privatizaciji državnih stanova, s tim da do dana bilansiranja nije izvršen otkup.

13. KAPITAL

	<u>Osnovni kapital</u>	<u>Rezerve</u>	<u>Neraspoređeni višak prihoda nad rashodima</u>	<u>Ukupno</u>
Stanje na dan				
31. decembar 2023. godine	<u>18.084.567</u>	<u>13.155.776</u>	<u>871.867</u>	<u>32.112.210</u>
Neto višak prihoda nad rashodima za godinu	-	-	2.357.098	2.357.098
Raspodjela viška prihoda nad rashodima prethodne godine	-	871.867	(871.867)	-
Povećanje ili smanjenje osnovnog kapitala	-	-	-	-
Stanje na dan				
31. decembar 2024. godine	<u>18.084.567</u>	<u>14.027.643</u>	<u>2.357.098</u>	<u>34.469.308</u>

Ostali osnovni kapital, u iznosu od 18.084.567 KM, je početni kapital za uspostavljanje i početak rada Agencije od 01.07.1998. godine i dio posebnih rezervi.

Ukupan kapital Agencije na dan 31.12.2024. godine, u odnosu na početak godine, uvećan je za višak prihoda nad rashodima ostvaren u periodu 01.01. do 31.12.2024. godine, u iznosu od 2.357.098 KM.

14. DUGOROČNA REZERVISANJA

	Naknade i druge beneficije zaposlenih	Razgraničeni prihodi	Ukupno
Stanje na dan 31. decembar 2023.	375.152	95.395	470.547
Dodatna rezervisanja	107.343	-	107.343
Efekat diskontovanja	-	-	-
Iskorišćeno u toku godine	(60.024)	(16.958)	(76.982)
Prenos sa kratkoročnih rezervisanja	-	12.011	12.011
Stanje na dan 31. decembar 2024.	422.471	90.448	512.919

Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih obuhvataju rezervisanja za otpremnine i jubilarne nagrade koje se odmeravaju po sadašnjoj vrijednosti očekivanih budućih odliva primjenom diskontne stope koja odražava kamatu na visokokvalitetne hartije od vrijednosti koje su iskazane u valuti u kojoj će obaveze za penzije biti plaćene. Na osnovu krive prinosa dužničkih hartija od vrijednosti Republike Srpske, za ročnost dospijeca obaveza za otpremnine i jubilarne nagrade zaposlenih, prinos u trenutku izrade ovog obračuna iznosi 5,55% i isti je korišten kao diskontna kamatna stopa prilikom izračunavanja sadašnjih vrijednosti budućih isplata za otpremnine i jubilarne nagrade zaposlenim radnicima Agencije za bankarstvo Republike Srpske. Prosječna stopa rasta ukupnih neto plata u Republici Srpskoj, u periodu od 2014. do 2023. godine iznosila je 4,95% i ista je korištena prilikom projekcije budućeg rasta plata zaposlenih u Agenciji za bankarstvo Republike Srpske.

Razgraničeni prihodi se odnose na dugoročni dio donacije USAID-a po Ugovoru 01-1243/20 od 218.284 KM, umanjen za obračunatu amortizaciju koja prema MRS 20 predstavlja prihod Agencije.

15. PRIMLJENI AVANSI, DEPOZITI I KAUCIJE I OBAVEZE IZ POSLOVANJA

	31.12.2024.	31.12.2023.
Primljeni avansi, depoziti i kaucije	-	-
Dobavljači u zemlji	62.588	108.070
Dobavljači u inostranstvu	-	-
Ostale obaveze iz poslovanja	-	-
	62.588	108.070

16. OSTALE KRATKOROČNE OBAVEZE

	<u>31.12.2024.</u>	<u>31.12.2023.</u>
Obaveze iz specifičnih poslova	-	-
Obaveze po osnovu zarada i naknada zarada	444.814	424.816
Ostale obaveze	<u>19.207</u>	<u>13.727</u>
	<u>464.021</u>	<u>438.543</u>

17. OBAVEZE ZA OSTALE POREZE, DOPRINOSE I DRUGE DAŽBINE I PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA

	<u>31.12.2024.</u>	<u>31.12.2023.</u>
Obaveze za poreze, carine i druge dažbine iz nabavke	5.406	4.276
Obaveze za porez iz rezultata	-	186
Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine	<u>11.134</u>	<u>8.456</u>
	<u>16.540</u>	<u>12.918</u>
Odloženi prihodi i primljene donacije	16.959	33.515
Kratkoročna rezervisanja	40.725	30.725
Ostala kratkoročna razgraničenja	-	-
	<u>57.684</u>	<u>64.240</u>
	<u>74.224</u>	<u>77.158</u>

Pasivna vremenska razgraničenja odnose se na kratkoročni dio razgraničene donacije USAID-a po Ugovoru 01-1243/20 od 218.284 KM (16.959 KM) i rezervisanja za sudske sporove (40.725 KM).

Rezervisanja za sudske sporove formiraju se u iznosu koji odgovara najboljoj procjeni rukovodstva Agencije u pogledu izdataka koji će nastati da se takve obaveze izmire. Po mišljenju rukovodstva, nakon odgovarajućih pravnih konsultacija, ishod tih sudskih sporova neće dovesti do značajnijih gubitaka preko iznosa za koje je izvršeno rezervisanje na dan 31. decembar 2024. godine.

18. POSLOVNI PRIHODI

	<u>31.12.2024.</u>	<u>31.12.2023.</u>
Prihodi od obavljanja djelatnosti	10.146.445	8.079.766
Prihodi od dotacija, subvencija i slično	126.264	135.783
Prihodi od donacija	21.504	33.515
Ostali poslovni prihodi	22.272	22.272
Ukupno	<u>10.316.485</u>	<u>8.271.336</u>

Poslovni prihodi su ostvareni po osnovu obračunatih naknada bankama, mikrokreditnim organizacijama i lizing društvima koje Agencija naplaćuje u skladu sa odlukama: Odluka o jedinstvenoj tarifi po kojoj se naplaćuju naknade od banaka za obavljanje poslova Agencije za bankarstvo Republike Srpske, Odluka o jedinstvenoj tarifi naknada za mikrokreditne organizacije i Odluka o visini naknade koja se plaća u postupku pred Agencijom za bankarstvo Republike Srpske, a koji predstavljaju osnovni izvor finansiranja rada Agencije i učestvuju sa 95% u ukupnim prihodima Agencije; dotacije porodijskog odsustva; bolovanja preko 30 dana; dio donacije USAID - Finra IT za obračunati iznos amortizacije za donirana ulaganja od 218.284 KM, u skladu sa MRS 20 i ostalih poslovnih prihoda - zakup dijela poslovnog prostora u ulici Vase Pelagića 11a od strane Agencije za osiguranje depozita BiH.

19. TROŠKOVI MATERIJALA, GORIVA I ENERGIJE

	<u>31.12.2024.</u>	<u>31.12.2023.</u>
Troškovi ostalog materijala (režijskog)	43.683	34.989
Troškovi goriva i energije	107.858	105.818
Ukupno	<u>151.541</u>	<u>140.807</u>

20. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALI LIČNI RASHODI

	<u>31.12.2024.</u>	<u>31.12.2023.</u>
Troškovi bruto zarada i naknada zarada	5.383.454	5.120.514
Troškovi otpremnina, nagrada i pomoći	45.527	111.381
Troškovi zaposlenih na službenom putu	81.377	51.299
Ostali lični rashodi i naknade	1.087.887	993.991
Ukupno	<u>6.598.245</u>	<u>6.277.185</u>
Broj zaposlenih na kraju perioda	<u>82</u>	<u>83</u>

21. TROŠKOVI PROIZVODNIH USLUGA

	<u>31.12.2024.</u>	<u>31.12.2023.</u>
Troškovi transportnih usluga	75.108	66.990
Troškovi usluga održavanja	35.063	28.750
Troškovi ostalih usluga	39.956	28.368
Ukupno	<u>150.127</u>	<u>124.108</u>

22. TROŠKOVI AMORTIZACIJE I REZERVISANJA

	<u>31.12.2024.</u>	<u>31.12.2023.</u>
Troškovi amortizacije nematerijalnih ulaganja (Napomena 5)	64.424	58.223
Troškovi amortizacije nekretnina, postrojenja i opreme (Napomena 6)	617.049	635.339
Troškovi amortizacije investicionih nekretnina (Napomena 7)	50.493	28.644
Troškovi rezervisanja (Napomene 14 i 17)	117.343	71.285
Ukupno	<u>849.309</u>	<u>793.491</u>

23. NEMATERIJALNI TROŠKOVI

	<u>31.12.2024.</u>	<u>31.12.2023.</u>
Troškovi neproizvodnih usluga	284.785	194.939
Troškovi reprezentacije	78.355	50.132
Troškovi premija osiguranja	16.566	16.430
Troškovi platnog prometa	4.544	4.761
Troškovi članarina	6.728	6.315
Troškovi poreza	57.089	54.757
Troškovi doprinosa	15.324	14.064
Ostali nematerijalni troškovi	118.285	49.078
Ukupno	<u>581.676</u>	<u>390.476</u>

Troškovi neproizvodnih usluga u 2024. godini povećani su najvećim dijelom na stavci troškova fizičkog obezbjeđenja imovine i troškova seminara i stručnog usavršavanja u odnosu na isti period prethodne godine. Troškovi neproizvodnih usluga u 2024. godini obuhvataju i troškove regionalnog panela supervizora.

24. FINANSIJSKI PRIHODI

	<u>31.12.2024.</u>	<u>31.12.2023.</u>
Prihodi od kamata	371.330	315.299
Pozitivne kursne razlike i pozitivni efekti valutne klauzule	235	174
Ostali finansijski prihodi	-	-
Ukupno	<u>371.565</u>	<u>315.473</u>

25. FINANSIJSKI RASHODI

	<u>31.12.2024.</u>	<u>31.12.2023.</u>
Negativne kursne razlike i pozitivni efekti valutne klauzule	54	55
Ukupno	<u>54</u>	<u>55</u>

26. OSTALI PRIHODI

	<u>31.12.2024.</u>	<u>31.12.2023.</u>
Dobici od prodaje nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme	-	10.218
Naplaćena otpisana potraživanja	-	1.330
Ostali nepomenuti prihodi	-	962
Ukupno	-	12.510

27. OSTALI RASHODI

	<u>31.12.2024.</u>	<u>31.12.2023.</u>
Rashodi po osnovu otpisa potraživanja	0	1.330
Ukupno	0	1.330

28. DEVIZNI KURSEVI

Zvanični devizni kursevi Centralne banke Bosne i Hercegovine, korišćeni za preračun deviznih pozicija na dan 31. decembar 2024. godine i 31. decembar 2023. godine u funkcionalnu valutu (BAM), za pojedine strane valute su:

	<u>31.12.2024.</u>	<u>u BAM 31.12.2023.</u>
EUR	1,955830	1,955830
USD	1,872683	1,769982
CHF	2,072952	2,112127
100 RSD	1,672346	1,669171

MIŠLJENJE NEZAVISNOG REVIZORA

Tel: +387 51 225 011
Fax: +387 51 225 012
www.bdo.ba

Ive Andrića 15
78000 Banja Luka
Republika Srpska, BiH

Upravnom odboru Agencije za bankarstvo Republike Srpske

Mišljenje

Izvršili smo reviziju priloženih finansijskih izvještaja Agencije za bankarstvo Republike Srpske (u daljem tekstu: „Agencija“), koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2024. godine i bilans uspjeha, izvještaj o ostalim dobitima i gubicima u periodu, izvještaj o promjenama u kapitalu i bilans tokova gotovine za godinu koja se završava na taj dan, kao i napomene uz finansijske izvještaje, uključujući i pregled značajnih računovodstvenih politika.

Po našem mišljenju, priloženi finansijski izvještaji prikazuju istinito i objektivno, po svim materijalno značajnim pitanjima, finansijsku poziciju Agencije na dan 31. decembra 2024. godine, kao i rezultate njenog poslovanja i tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan u skladu sa računovodstvenim propisima Republike Srpske.

Osnova za mišljenje

Reviziju smo izvršili u skladu sa Međunarodnim standardima revizije („MSR“) i Zakonom o računovodstvu i reviziji Republike Srpske. Naše odgovornosti u skladu sa tim standardima detaljnije su opisane u odjeljku našeg izvještaja Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja. Mi smo nezavisni u odnosu na Agenciju u skladu sa Kodeksom etike za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne etičke standarde za računovođe (IESBA Kodeks), zajedno sa etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih izvještaja u Republici Srpskoj i ispunili smo i druge naše etičke odgovornosti u skladu sa ovim zahtjevima i IESBA Kodeksom. Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Odgovornosti rukovodstva i lica ovlašćenih za upravljanje za finansijske izvještaje

Rukovodstvo Agencije je odgovorno za sastavljanje i istinito prikazivanje finansijskih izvještaja u skladu sa računovodstvenim propisima Republike Srpske, kao i za one interne kontrole koje rukovodstvo odredi kao neophodne u pripremi finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usljed kriminalne radnje ili greške.

Pri sastavljanju finansijskih izvještaja, rukovodstvo je odgovorno za procjenu sposobnosti Agencije da nastavi poslovanje po načelu stalnosti, objelodanjujući, kada je to primjenljivo, pitanja koja se odnose na nastavak poslovanja i korišćenje računovodstvene osnove stalnosti poslovanja.

Lica ovlašćena za upravljanje odgovorna su za nadzor nad procesom finansijskog izvještavanja Agencije.

(nastavlja se)

BDO d.o.o. Banja Luka; Broj registarskog upisa 1-11067-00 kod Okružnog privrednog suda u Banja Luci
JIB 4400878260000; Matični broj 1920600
Žiro račun: 562-099-00000250-35 kod NLB Razvojna banka a.d. Banja Luka
BDO d.o.o. Banja Luka je jednočlano privredno društvo.
Upisani i uplaćeni osnovni kapital Društva 80.000,00 KM.

Upravnom odboru Agencije za bankarstvo Republike Srpske (Nastavak)

Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naš cilj je da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji u cjelini ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usljed kriminalne radnje ili greške, i da izdamo izvještaj revizora koji sadrži naše mišljenje. Razumno uvjeravanje je visok nivo uvjeravanja, ali nije garancija da će revizija izvršena u skladu sa MSR uvijek otkriti materijalno značajan pogrešan iskaz kada on postoji. Pogrešni iskazi mogu nastati usljed kriminalne radnje ili greške i smatraju se materijalno značajnim ukoliko se može u razumnoj mjeri očekivati da oni, pojedinačno ili u zbiru, utiču na ekonomske odluke korisnika koje se donose na osnovu ovih finansijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu sa MSR, mi koristimo profesionalno prosuđivanje i zadržavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi takođe:

- Identifikujemo i procjenjujemo rizike od materijalno značajnog pogrešnog iskaza u finansijskim izvještajima, nastalog usljed kriminalne radnje ili greške, osmišljavamo i izvršavamo revizorske procedure koje odgovaraju tim rizicima i pribavljamo revizijske dokaze koji su dovoljni i odgovarajući da obezbijede osnovu za naše mišljenje. Rizik od neotkrivanja materijalno značajnog pogrešnog iskaza nastalog usljed kriminalne radnje je veći od rizika od materijalno značajnog pogrešnog iskaza nastalog usljed greške, pošto kriminalna radnja može podrazumijevati tajne sporazume, falsifikovanje, namjerne propuste, lažne iskaze ili zaobilaženje interne kontrole.
- Sagledavamo interne kontrole koje su relevantne za reviziju radi osmišljavanja revizijskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o djelotvornosti internih kontrola Agencije.
- Ocjenjujemo adekvatnost primjenjenih računovodstvenih politika i opravdanost računovodstvenih procjena i sa njima povezanih objelodanjivanja izvršenih od strane rukovodstva.
- Donosimo zaključak o adekvatnosti primjene načela stalnosti poslovanja od strane rukovodstva i, da li, na osnovu pribavljenih revizijskih dokaza, postoji materijalno značajna neizvjesnost u vezi sa događajima ili okolnostima koji mogu izazvati značajnu sumnju u pogledu sposobnosti Agencije da nastavi poslovanje po načelu stalnosti. Ukoliko zaključimo da postoji materijalno značajna neizvjesnost, mi smo u obavezi da skrenemo pažnju u našem izvještaju revizora na odgovarajuća objelodanjivanja navedena u finansijskim izvještajima, ili da modifikujemo naše mišljenje, ukoliko su takva objelodanjivanja neadekvatna. Naši zaključci se zasnivaju na revizijskim dokazima pribavljenim do datuma našeg izvještaja revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu prozrokovati da Agencija prestane da posluje u skladu sa načelom stalnosti.
- Dajemo ocjenu opšte prezentacije, strukture i sadržaja finansijskih izvještaja, uključujući i objelodanjivanja, kao i da li finansijski izvještaji prikazuju potkrepljujuće transakcije i događaje na način kojim se postiže istinita i objektivna prezentacija.

(nastavlja se)

Upravnom odboru Agencije za bankarstvo Republike Srpske (Nastavak)

Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja (Nastavak)

Mi komuniciramo sa licima ovlašćenim za upravljanje u vezi sa, između ostalog, planiranim obimom i vremenom revizije i značajnim nalazima revizije, uključujući i značajne nedostatke u internim kontrolama koje identifikujemo tokom naše revizije.

Mirko Ilić
Ovlašćeni revizor i
Lice ovlašćeno za zastupanje

Društvo za konsalting i reviziju BDO d.o.o.
Ive Andrića 15, Banja Luka

17. mart 2025. godine